

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celotele no v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
i stoip. peči-vrsta
malih oglasov po 1:50
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2:50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
g. Pri večjem g.
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljke in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rekopis se ne vračajo, ne frankirano
pismo se ne sprejema. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cekovni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Vatikan obnavlja svet

Prav so imeli tisti politiki, znanstveniki in diplomati, ki so o dobi Leona XIII., kardinala Gasparrija in Rampolle trdili, da je bilo njihovo delo, kakor je bilo zasnovano v začetku velike restavracije vatikanskega pokreta koncem preteklega in v začetku sedanjega stoletja, zasnovano na desetletja, če ne stoletja, in kakor nalašč preračunano na položaj po svetovni vojni. Ko je papež Leon XIII. katoličane širom sveta seznanil s svetopisemskim: »Posejite zemljo!« in svojo razlago: »Ta beseda od krščanstva ni bila nikdar preklicana!« da so torej katoličani dolžni prevzeti v svoje roke družbo in državo v socialnem, političnem, znanstvenem, človekoljubnem, vobče vsakem oziru, kakor pač naleti človek na okoliščine kot družabno bitje, je nastopila hkrati z duhovno obnovo po liberalizmu izsušenega človeka pomlad v deželi katoličizma. Povsod se je začelo reorganiziranje, poduhovljenje in sistematično delovanje katoličanov - državljanov, ki so doprinesli v svojih državah odločilen delež k temu, da se je Cerkev priporil zopet svetel prostor na solnce. Vatikanska diplomacija je dobila ugled. Po njenem prijateljstvu so segale roke državnikov, in zlasti čudovito humanitarna gesta sv. Stolice med svetovno vojno, ko so padali najlepši in najboljši in ko je bil ves svet zmujen, je število teh rok, ki so nudile Vatikanu prijateljstvo, visoko pomnožila. Po vojni se je duhovna sila Vatikana še stopnjevala. Človeštvo je bilo sito krvavega klanja; države so se hotele otresti priimka barbarizma. Državljeni so videli, kam jih vede čista tehnika in racionalizacija ter so hrepeli po tem, da pride kdo, ki poživi njihovo izsušeno notranjost. Doba je nalikovala razorani njeni, ki v megli hrepeli po solcu in semenih, da iz njih vzklije novo življenje. To življenje pa je mogel dati samo evangelij Cerkev, ki šloveštva še nikdar ni ogojufala.

Nič čudnega, če so tudi oficialni zastopniki držav skušali po vojni ujeti ta veter v jadra svoje politike in nič čudnega, če je vatičansko mnenje prešlo v javno mnenje. V industrijski, zmaterializirani in po bogastvu hrepeneči Ameriki smo doživeli veličastno prireditev ehvarističnega kongresa v Chicagu, kjer je bilo papeževo odposlanstvo od protestantskega, kalvinističnega in kvekerskega zunanega urada sprejeto naravnost kraljevske. Da! Katoličan Smith stopa ravno trenutno v borbo za predsednika Združenih držav Severne Amerike. Znano je, kako silovito se je pojačil vpliv katolikov v Foreign Office - angleškem zunanjem ministrstvu. Znano je, da se je vršila v Angliji ljuta borba za spremembo anglikanskega molitvenika, ki bi naj se približal rimsko-katoliški obliki. V Franciji smo doživeli dogodek, da je navezala nazaj stike z Vatikanom, da je obustavila sovražnosti nasproti katolikom in da je v zadnjem času prišlo do tega, da se laična zakonodaja predvojnih francoskih framacozov ruši kos za kosom. Mnogi kritiki so tedaj, ko je papeški nuncij v Parizu Ceretti podpiral miroljubno stremljenje Brianda in francoske vlade sploh, sicer dejali, da ga je Briand ujel, ker ga je prisilil do priznanja francoske levije, zoper katero gredo nekateri desničarsko orientirani francoski katoliki, da pa mu ni dal nobene protiusluge, ker je laična zakonodaja ostala kot je bila. Vsi ti kritiki so bili postavljeni na laž in so morali sprevideti, da je to val, ki gre na široko in daleko. In kaj naj počemo o Češkoslovaški? Tudi ta država je v mladosti svoje dobe prekinila zveze z Vatikanom. Nuncij Marmaggi je zapustil ostentativno Prago, nekatere vladajoče stranke pa so na ves glas zatrjevale, da Češkoslovaška ne potrebuje ne nuncija, ne duhovne moči Cerkev. Doživeli smo tudi praški sporazum s Cerkvijo.

V krogotoku te politike in obnove imamo zaznamovati novo dejstvo: Nuncij Pacelli, eden najsposobnejših vatikanskih diplomatov, znan iz svetovne vojne, ko je v Monakovem deloval za mir, znan po vojni, ko je sklenil z Bavarsko konkordat, je sklenil sedaj tudi konkordat s Prusijo. Koliko težav, koliko naspotstva je bilo, vidimo iz tega, da so se že leta sem na tem vprašanju sestavljale in razbijale berlinske vlade, da se je protestantski svet začel oboroževati za nov kulturni boj, kakor da Nemčija nima druge potrebe kot povrniti se v razdiralno delo Bismarckove dobe! Pacelliju se je končno vendarle posrečilo urediti razmere z voditeljico Nemčije, s Prusijo. Konkordat je tem značilnejši, ker je pri njem sodelovala večinska socialnodemokratska stranka in ga je v njenem imenu podpi-

Prva seja v novem zasedanju

r Belgrad, 20. okt. (Tel. »Slov.«) Narodna skupščina je danes izvolila novo stalno predsedstvo. Poslanci so se pričeli zbirati ob 9. Zbrani so bili polnoštevilno. Po predpisih poslovnika je poslanec Milutin Dragović predlagal najstarejšega skupščinskega člana za začasnega predsednika in sicer poslanca Joca Seliča. Joca Selič je takoj zavzel predsedniško mesto in pozdravil poslance:

»Prezvam začasno predsedstvo kot najstarejši član. Gospodje poslanci. Leto je končalo s plodonosnim delom te skupščine, ki je bila izvoljena 11. septembra. V teku leta je skupščina sprejela veliko število zakonov, tako da bo imela naša velika domovina, zedinjena kraljevina SHS najpotrebnejše zakone. Gospodje poslanci. Mislim in želim, da vsak narodni poslanec izvršuje svojo dolžnost, kakor je to v interesu ljudstva, ki ga je izvolilo. Nadejam se, da bo prihodnje leto še plodonosnejše od preteklega, tako da se bodo lahko vsi zakoni, ki so potrebni, sprejeli. V tem imenu Vas pozdravljam in kličem: Na srečno delo!

Nato je Selič predlagal štiri začasne tajnike gg. Bedjaniča, Stevčiča, Valterja in Jovanoviča. Predlog je bil sprejet. Po odmoru petih minut se je pričelo glasovanje za predsedstvo. Glasovalo je 185 poslancev ob odsotnosti menjoradnikov. Za Mihajloviča je glasovalo 171, za Ribarja 1, praznih 14 glasovnic. Izvoljen je bil Mihajlovič. Skupščina je izvolitev sprejela z velikim odobravanjem. Mihajlovič je takoj zavzel predsedniško mesto. Po kratkem govoru je dejal sledeče:

»Gospodje poslanci, zahvaljujem se vam za izrečeno zaupanje, ki ste mi ga izrazili, ko ste me izvolili za skupščinskega predsednika. Storil bom vse, da to zaupanje opravičim. Obzalujem, da ne vidim vseh naših tovarišev vseh političnih skupin. Kolikor je težječe nameni, in kolikor mi je mogoče, bom storil vse, da bomo čimpreje vsi v tej dvorani. (Burno odobravanje.) Gospodje, mnenja sem, da predsednik ne sme in ne more pripadati nobeni stranki in nobeni struji, dokler je na tem mestu. Prizadeval se bom, da tak ostanem, dokler bom na tem položaju. Hvala vam!

Predsednik vlade g. dr. Korošec čestita g. Mihajloviču. Nato so se vršile volitve dveh podpredsednikov in štirih tajnikov. Izid volitev je bil sledeč: Za prvega podpredsednika je bil s 178 glasovi izvoljen demokrat g. Kujundžič, za drugega musliman g. Hrasnica s prav toliko glasovi. Za prvega tajnika je bil izvoljen poslanec Jugoslovanskega kluba g. Bedjanič s 174, s prav toliko glasovi so bili: »oljeni za tajnike gg. Stevčič, Valter in Jovanovič. V imenu po-predsednikov in tajnikov se je zahvalil g. Kujundžič. Nato se je skupščinska seja zaključila in skupščina odgodila. Prihodnja seja se bo sklicala pismeno.

Strožje izvajanje bojkota

č Zagreb, 20. okt. (Tel. »Slov.«) Na današnji seji poslovnega odbora KDK so bili zbrani vsi poslanci, ki bodo jutri sodelovali na zborovanju v Sisku. Pribičević je imel na seji dolg govor o političnem položaju. V vodstvu se je razpravljalo o ukrepih, ki jih je treba podvzeti proti pristašem današnjega režima. Kot uspeh teh sej je izšel v večernih listih KDK popis uglednih pristašev NRS, DS in HPS z

navedbo njihovega naslova. Razen tega so navedene trgovine in lokali, katerih lastniki so pristaši navedenih strank. Kako misli KDK izvajati socialni bojkot, nas pouči slučaj profesorja Malenice v Brodu, ki so ga radičevci napadli samo zaradi tega, ker je pristaš HPS, in ga težko ranili, tako da se bori s smrtjo. Kdor to ve, ta ve, kaj pomenja ta popis imen pristašev drugih strank, ki niso v KDK.

Reorganizacija finančne službe

r Belgrad, 20. okt. (Tel. »Slov.«) Današnje »Službene Novine« prinašajo uredbo o organizaciji finančne stroke in službe finančne upravne oblasti. Uredba obsega štirideset paragrafov. Po tej uredbi je najvišja finančna oblast finančno ministrstvo. Neposredno finančnemu ministrstvu so podrejena finančna ravnateljstva, ki jih je štirinajst. Za ljubljansko in mariborsko oblast se ustanovi ljubljansko finančno ravnateljstvo. Vsako finančno ravnateljstvo sestoji iz petih oddelkov: 1. državno računovodstvo; 2. neposredni davki; 3. trošarine, takse in finančna kontrola; 4. carine; 5. kataster in državna posestva. Finančnemu ravnateljstvu so neposredno podrejene okrajne davčne uprave, carinarnice, katastrska uprava in okrajna uprava finančnih kontrol.

S 1. januarjem 1929 se ukinejo vse davčne okrajne oblasti, davčni uradi in davčna administracija v Ljubljani. Nerešene odmere do konca 1928 preidejo na nove davčne uprave. Prizivna komisija za dohodnino in pridobnin-

ska komisija v Ljubljani bosta poslovali v Ljubljani še nadalje tako dolgo, da prične poslovali reklamacijski odbor po novem davčnem zakonu.

Pravtako se s 1. januarjem 1929 ukineeta finančni ravnateljstvi v Ljubljani in Mariboru. Njihove posle pa od tega dne prevzame novo finančno ravnateljstvo v Ljubljani, oziroma ostane v Ljubljani v mejah te uredbe. Z istim dnem prenehajo poslovati oblastni inspektorati finančnih kontrol, katastrsko ravnateljstvo in katastrski mapni arhiv v Ljubljani ter vsi okrajni katastrski evidenčni uradi v Sloveniji. Njihovi posli preidejo na označena službena mesta v omenjeni uredbi.

To je kratek izvleček iz te uredbe, ki vsebuje določila, ki se tičejo sedanjih finančnih oblasti in uradov iz resora finančnega ministrstva. Tudi finančna prokuratura v Ljubljani se ukine. Njene posle prevzame v zmislu § 38 uredbe državni pravni zastopnik pri finančnem ravnateljstvu.

Spori med sam. demokrati

č Zagreb, 20. oktobra. (Tel. »Slov.«) Naša vest o nezadovoljstvu med samostojnimi demokrati s politiko, ki jo vodi Pribičević in o bojazi mnogih samostojnih demokratov, da bo tako Pribičevićovo delo nujno privedlo do republikanizma, je zadelo Pribičevića. Časnikarjem je dal veliko izjavo, v kateri se prizadeva, da bi zabrisal resničnost naše vesti. Pribičević pravi, da so za njegovo politiko vsi člani SDS, pa tudi Grisogono, ki je nekoga dne pokazal ravno klerikalnem, da ni proti Pribičeviću.

sal predsednik vlade, socialni demokrat Braun. Bodisi iz prepričanja, bodisi iz državnih potreb, to ni vprašanje. Dejstvo je, da je duhovna sila Cerkev tudi od te strani uradno priznana in imamo pričakovati med sveto Stolicjo in Nemčijo dobo konstruktivnega dela v obnovo države in vernikov. Duhovna sila Vatikana maršira!

Pribičević seveda ni poskušal razložiti, kako in zakaj ni Grisogono član vodstva KDK, čeprav je znan kot najjačji intelektualce v SDS in njihov najboljši govornik. KDK sporoča vsemu svetu, da bo njeno delo prineslo velike spremembe v naše notranje življenje. Kako torej, da njen najboljši pravnik in najjačji politik pri tem ne sodeluje? Dobro poučeni krogi vedo, kako zelo se je Pribičević prizadeval, da bi pridobil Grisogono v vodstvo KDK. Toda Grisogono je vsa vabila odklonil. Svojim zaupnim prijateljem v Splitu je Grisogono večkrat izjavil, da se ne more strinjati s to politiko in da vso odgovornost pripušča Pribičeviću.

Sicer pa je Grisogono javno dokazal, da ne odobrava Pribičevićevega delovanja, ko je brzojavno pozdravil generala Stepanoviča ob proslavi prebitja solunske fronte. Izjavil je, da žal ne more prisostvovati proslavi radi političnih dogodkov. To ni nič drugega, kakor spretno maskiranje opozicije proti Pribičevićevemu delovanju.

Znano je, da je Grisogono bil zelo za to, da se splitski pristaši KDK, zlasti pa pristaši SDS udeležijo solunske proslave in da temu ne samo da ni nasprotoval, marveč še ljudem prigovarjal, naj le gredo na solunsko proslavo. Ko ga je nek Orjunaš vprašal v imenu svoje organizacije, ali ima kaj proti temu, da gredo na proslavo solunske fronte, je Grisogono izjavil, da ne more imeti ničesar proti temu. Z druge strani je Pribičević ostro napadel Narodno odbrano, ker se je udeležila proslave.

Vse to je dovoljen dokaz, da so resnične vesti, da člani SDS ne odobravajo Pribičevićeve politike. Pribičević je nazval naše informacije iz krogov SDS, ki se boje, da ne bi ta pokret dovedel do republikanizma, kot podtikanje in denunciacije, čeprav nismo trdili, da je kdo od SDS republikanec. V svoji dolgi izjavi je dejal Pribičević, da je dovoljeno kritizirati izjave kralja, ki jih je dal tisku. Nek ugleden član SDS je izjavil Vašemu dopisniku, da je Pribičević podlegel vplivu zagrebske lože, ki je vrgla republikansko geslo. Monarhija je konservativna in si prizadeva spraviti na oblast konservativne ljudi.

Dobro poučeni krogi trdijo, da je vpliv lože na Pribičevića zelo usoden. V javnost se je vrgla popolnoma samovoljna legenda o dogodkih 7. junija. Ta se tolmači tako, da je moglo priti do take rešitve samo iz nerazpoloženja odločilnih činiteljev proti Hrvatom. Te glasove neprestano širijo agitatorji KDK med ljudstvom in ubijajo tisto avtoriteto, za katero so preje napanjali vse sile, vsaj samostojni demokrati. Sicer pa je Pribičević tudi sam opazil, da je res tako in da so naše vesti popolnoma resnične.

Podpore revnim krašem

r Belgrad, 20. oktobra. (Tel. »Slov.«) Pod predsedstvom predsednika vlade gosp. dr. Korošca se je vršila seja ministrov, ki imajo gospodarske resore. Seji so prisostvovali železniški minister g. Stanič, gozdarsko-rudarski minister g. Marković, kmetijski minister g. Andrič, minister za socialno politiko g. Stjepan Barič, gradbeni minister g. Angjelinovič in zdravstveni minister g. Mihajlovič. Razpravljali so o vprašanju zakonov, ki so potrebni radi podpori siromašnim krašem. Izvolil se je poseben odbor, ki bo izdelal ta zakon. V odboru so gg. Stanič, Marković in Barič.

r Belgrad, 20. oktobra. (Tel. »Slov.«) Nocoj je odpotoval na daljši oddih zastopnik zunanega ministra g. dr. Šumenkovič, minister brez portfelja.

Novi državljani

r Belgrad, 20. okt. (Tel. »Slov.«) Naše državljanstvo so dobili: Vasilij Mirk, bančni uradnik iz Maribora; Ernestina Detamuš, privatna uradnica iz Soteske; Milan Pangos, delavec iz Lukovice; Josip Rupnik, učitelj iz Sv. Eme; Franc Peternel, učitelj iz Viča; Franc Bevk, poštni sluga iz Ljubljane; Alojzij Bobek, trgovec iz Ljubljane; Ludovik Geneger, pekovski pomočnik iz Maribora; Karlina Poltnik, vdova iz Ljubljane; Felicijan Kavrič, delavec iz Tremerjev; Rudolf Zavadil, elektrotehnik iz Celja; Josip Vadnjal, posestnik z Vač; s. Milena Stih, učiteljica iz Maribora; Dominik Uršič, čevljar iz Polzele; Ivan Poropat, posestnik iz Skoka; Pavle Bader, dijak iz Maribora; Franc Gorjup, posestnik iz Laz; Olga Miklavčič, učiteljica iz Kaplje; Zdenka Bloudek, učiteljica iz Ljubljane; Aleksander Oblat, trgovec iz Ljubljane; Magdalena Gerlič, vdova iz Veselka; Edvard Gornik, posestnik iz Zigmarič; Rudolf Kolavdič, uradnik iz Maribora; Pija Kršin, vdova iz Maribora; Terezija Jager, učiteljica iz Maribora; Karel Filipič, ključavničar iz Maribora; Vincenc Štok, delavec iz Srednjih Bitenj; Ivan Dolene, spedičerski delavec iz Maribora; Andrej Marke, živinozdravnik iz Roke

Sava narašča

r Sremska Mitrovica, 20. oktobra. (Tel. »Slov.«) Radi obilega dežja, ki je padel preteklega dne, je Sava pričela naraščati. V poslednjih dneh je narasla za dva metra. Prebivalstvo se boji, da bi Sava udrla čez bregove.

Pol'ski kardinal v Zagrebu

č Zagreb, 20. okt. (Tel. »Slov.«) Poljski primas, kardinal nadškof Hlond bo prišel dne 25. oktobra v Zagreb in obiskal tukajšnje salezijance. Kakor znano je bil Hlond popreje član salezijanskega reda.

Resnični obraz liberalne kampanje

(Od našega stalnega dopisnika.)

Zagreb, 18. oktobra.

Zadnje dni je skoro vse zagrebško časopisje otvorilo topove velikega in malega kalibra na duhovništvo, episkopat, papeškega nuncijskega msgr. Pellegrinetti, predvsem pa na HPS in njene pristaje med katoliško inteligenco, zlasti pa na starešinstvo hrv. kat. akad. društev. V tem članku bi bilo odveč, če bi se ozirali na vse ugovore in napade. Nemogoče je načeti vsa področja v poslednjih dneh. Pomudili se bomo samo pri najglavnejših.

Ob pričetku škofovske konference je ves hrvatski liberalni tisk in z njim v istem tonu tudi ljubljansko »Jutro« pisal cele pohvale in podžigajoče slavospeve. Govorili so, kako je hrvatski episkopat vedno čutil z narodom. Zato da je brez dvoma, da bo na seji izvršilnega odbora obsodil politiko dr. Korošca in HPS, ker da je ta politika proti interesom hrvatskega naroda. V teh usodopolnih urah pa mora episkopat vsekakor iti z narodom. Obenem so otvorili silen ogenj na HPS, posebno na starešinstvo, ker da se ono prizadeva privezati cerkvene poglavarje k svoji politiki.

Ko je v Zagreb prispel papeški nunej msgr. Pellegrinetti, so se zagrebški listi iz pobožnih Celestinov spremenili v divje Floridorje. Zopet so unisono zapeli staro svojo pesem proti Cerкви. Nek list, ki sicer prinaša v svojih kolonah najbolj škandalozne kronike, je priobčil velik članek, vprašujoč se, kaj ima Italijan iskati na hrvatski škofovski konferenci. Obenem pa je poročal, da je g. dr. Korošec poslal Pellegrinetti, da »užuga« hrvatske škofove in da jih postavi pred dilemo, ali Korošec ali samostan.

Navdušenega pisanja o rodoljubju škofov je zmanjkalo. Ing. Košutić, ki je svojčas šel na obisk k zagrebškemu nadškofu in si prizadeval, da bi ga pripravil do tega, da bi izrazil simpatije do KDK, je zapisal, da so nadškofu napolnili glavo s slamo in da so iz najpoštenjšega škofa napravili Cerкви sramoto in ravnali hrvatskemu narodu v posmeh.

Škofovska konferenca se je končala. Izdala je znani komuniké. V njem je posebno naglasila, da se je razpravljalo samo o versko-cerkvenih zadevah. Takrat je nastalo splošno grajanje, da so škofje poklekli pred msgr. Pellegrinetti, ki da je proti hrvatskemu narodu, ki da je pri čaši vina izjavil, da Hrvati nimajo nobenega politika. Pravzaprav da on vse to dela, da bi se priljnil dr. Korošcu radi konkordata. Ko pa bi sklenil konkordat, bi dobil kardinalski klobuk, sčasoma pa papežovo tiaro.

Ta naš hrvatski tisk pa se ni zadovoljil samo s tem. V želji, ne da bi samo čim več škodoval le škofom ali HPS, marveč katolicizmu, se je poslužil afeze, v katero je zapleten tudi neki Marković. Ta Marković je bil svoječasno pripravnik pri frančiškanih. Iz reda pa so ga odpustili radi očitne nesposobnosti za redovniško življenje. To pa zagrebškega tiska niti najmanj ni motilo. Priobčil je Markovičovo sliko in frančiškanski obleki. Pri tem pa sploh ne omenja, da Marković ni frančiškan, samo da je »efekt« večji in da se tako zasovraži ta red, ki je toliko zaslužen za hrvatsko občinstvo. Z naslovi »Svetnik v orlovskem gnezdu«, »Vodja Orlovc« itd., je ta tisk hotel to mlado in močno katoliško organizacijo pred hrvatskim narodom označiti kot zbirališče največjih lopovov in ponarejevalcev. Tisk posebno naglašja, da je Marković urednik »Orlovske Straže« in »Orlovske mislice«, čeprav je znano, da to ni res. Priobčevanje teh podlikanj je opremljeno s tolikimi zlobnimi in neslanimi »pikanterijami«, da se kulturnemu človeku gnusi taka pisava.

Cemu vsa ta kampanja? Kakšne cilje za sleduje? Vodje KDK javno izjavljajo, da je to radi tega, ker je vsa ta konferenca pokazala, da so škofje za HPS, s čimer so eo ipso proti interesom hrvatskega naroda. Dalje radi tega, ker niso obsodili umora, da niso dvignili glasu proti vsemu tistemu, kar se v poslednjem času dela, da je Cerkev na strani morilcev, ker da je Cerkev eno in isto kakor HPS, ki jo vodijo »popovic«.

Tako se je govorilo kljub temu, da vsak dobro ve, da je bila ta škofovska konferenca že pred umorom v Belgradu zamišljena samo kot ožja konferenca izvršilnega odbora, kljub temu, da natančno vemo, da sta HPS in episkopat tolikokrat naglasila, da je delo HPS popolnoma neodvisno tako od hierarhije, kakor tudi od cerkvene avtoritete; vsaj kar se tiče politične orientacije te stranke. Poleg vsega tega so škofje pokazali, da obžalujejo grozni zločin v belgrajski skušnji. Ko so po svojih zastopnikih čestitali pokojnemu Radiću k ozdravljenju in ko je zagrebški nadškof prišel iz Avstrije, da bi osebno vodil pogreb.

Torej je neki drugi razlog. Ta nam je jasen, če prečitamo zadnji del zmešanega Košutičevega pamfleta. (Zanimivo bi bilo zvedeti, kdo je Košutiću napisal ta članek in kdo mu je prinesel na ušesa nekatere stvari, za katere Košutić sam nikakor ne bi mogel vedeti.) V tem pamfletu Košutić ne pravi nič manj, kot da naravnost napoveduje, da se bodo radi delovanja hrvatskega katoliškega duhovništva vse hrvatske cerkve zaprle. Odprje da se bodo, ko bo Hrvatska svobodna.

Kaj to pomenja, najbolje priča sistema-

Zavezniki popuščajo Nemčiji

v Pariz, 20. okt. (Tel. »Slov.«) Kakor poročajo listi, so se Poincare, Churchill in Parker Gilbert na včerajšnjem sestanku menili med seboj o vsem reparacijskem problemu. S tem je po Angliji tudi Francija zopet orisala minimalne zahteve, katere je Poincare v svojem zadnjem govoru, kakor znano, opisal tako, da mora končna ureditelj francoskih dolgov Ameriki in Angliji in preko tega izražati okroglo odškodnino za francosko obnovo. Kakor znano, zahteva Anglija samo pokritje svojih lastnih dolgov z deležem pri reparacijskih plačilih in svojih zahtev nasproti bivšim zaveznikom. »Echo de Paris« piše, da je Parker Gilbert predlagal končno ugotovitev nemških dolgov s tem, da se določi število Dawesovih anuitet, ali pa s tem, da se točno določi glavica. Kapitalizacija Dawesovega načrta pomeni sedanjo vrednost okoli 40 milijard mark. Če se Nemčija odreče tranše-klavzuli, se ji dovoli popust 20 do 25%, s čimer bi se glavica znižala na 30 milijard. Od tega od-

pade 16 milijard na pokritje medzaveznikiških dolgov Ameriki, na kateri del bi se zaračunalo eventualno znižanje nemškega dolga, ostalih 14 milijard pa bi se porabilo za obnovo Francije in Belgije. Anuitete po 2,5 milijardi bi se s tem mogle znižati na 2 milijardi. Glede konference strokovnjakov, ki je bila sklenjena v Zenevi, je Parker predlagal, da naj se sestavi iz prvih strokovnjakov s sličnimi pooblastili, kakor svojočasni Dawesov komite. Tudi Amerika bi se na ta način lahko udeležila. Poincare pa se je bal, da bi se prekrizala finančna politika zaveznikiških držav, in je zahteval, da pridejo v komisijo zastopniki finančnih ministrstev, ki bi tudi morali dobiti točne instrukcije. »Petit Journal« smatra, da se bo komisija strokovnjakov sestala začetkom decembra v Berlinu. Zelo se je opazila prisotnost Morgana, ki je, kakor znano, v tesnih zvezah s Parkerjem. Iz tega se sklepa, da bo igral pri tem važno vlogo.

Romunsko posoiilo

v Bukarešt, 20. oktobra. (Tel. »Slov.«) »Vitorul« objavlja komuniké, po katerem se bo dogovor med romunsko vlado in mednarodno finančno skupino glede romunskega zunanjšega posojila sedaj definitivno revidiral v Parizu. Pogodba bo nato podpisana v Bukarešti.

v Bukarešt, 20. oktobra. (Tel. »Slov.«) »Adeverul« poroča, da je bila v petek podpisana med nemško in romunsko delegacijo v Berlinu pogodba o ureditvi višjih finančnih in gospodarskih vprašanj med obema državama.

Stavka v Lodzu

v Varšava, 20. okt. (Tel. »Slov.«) Stavka delavcev v Lodzu se počasi ruši, ker se že zopet v mnogih obratih, tudi tekstilnih vrši delo.

v Newyork, 20. okt. (Tel. »Slov.«) Gut-year Zeppelin Company se pogaja za nakup 25.000 akrov zemlje v bližini Lakehursta, kjer hoče zgraditi velike delavnice za zrakovplove.

Zopet nova podrtia

v Praga, 20. okt. (Tel. »Slov.«) Včeraj se je v Mostecu podrla spodnja stena enonadstropne vile, ker se je baje nagnil temelj zgradbe. Delavci so bili zaposleni na drugem delu stavbe, radi česar ni bil pri nesreči nihče ranjen.

Objavili bodo mornariški dogovor

v Pariz, 20. okt. (Tel. »Slov.«) Kakor poročajo »Temps«, se bo angleško-francoski mornariški dogovor objavil v ponedeljek popoldne istočasno v Parizu in Londonu. Francija bo objavila listine v rumeni knjigi, Anglija

Koščke zbira jo

»Klerikalci so zrasi v glavnem radi razcepjenosti naprednih političnih struj«, tako ponavljajo liberalci.

Če bi to bilo res, bi bil dr. Žerjav organizator SLS.

Kajti liberalna stranka je bila med vojno pod dr. Tavčarjem enotna in disciplinirana. Enotno stranko je pripeljal dr. Tavčar tudi v nov položaj po prevratu. Tisti, ki so začeli razbijati napredno fronto — če že tako govorimo — so bili liberalni mladinci, sedanjí vodje SDS. Najprej so začeli boj proti dr. Tavčarju v časopisju. »Narod« se bo morda še spomnil, kako divje so ga mladinci napadali. Iz tega boja se je rodilo »Jutro«. Neki mladinci, ki jih vsak liberallec dobro pozna, so prenesli boj v stranko samo, zanesli strankarstvo v napredne zavode in korupcijo v napredno gospodarstvo.

Radi vedno novih lumparij so poštenjši ljudje bežali iz stranke, nekateri so ostali apatični, drugi so se organizirali pod kakim novim naslovom, tretji so se priključili drugim strankam. Tako je bilo s somišljeniki v mestih in trgih. Razen najožje klike, ki se je držala izvoznice, sekvestrov, nacionalizacij in podobnih poslov, se je članstvo razteplo na vse vetrove. Samostojno demokratskim kolovodjem glasov ni bilo žal, ker so si bili v Belgradu zasužurali ministrska mesta tudi brez poslanskih mandatov.

Na deželi so okoreli liberalni magnati še držali. O »poslih« mladincov niso nič vedeli, pa če so kaj vedeli, jim to ni niti koristilo niti škodovalo, ker ti ljudje itak nimajo lastne razsodnosti. V teh je imela mladinska poslovna skupina svoj trden kader. Za te je bilo treba le dr. Tavčarja prepiti, pa so bili njihovi.

tično odvrčanje kmetov od cerkve in od vsakega verskega čina. Gospodje želijo razkristjaniti hrvatski narod. Na žalost pa je še en, čeprav majhen del hrvatskega duhovništva, ki seda na radičevske limanice. Poznavalci naših razmer so že davno vedeli, za čem streme radičevci. Oni nadaljujejo delo svojega pokojnega vodje, ki je mnogokrat izjavil, da hrvatski narod ne bo srečen, dokler se ne bo popolnoma odrekel Rimu in dokler ga papež ne prekolne.

pa, kakor znano, v beli knjigi. Zbirka dokumentov vsebuje poleg zgodovinskega uvoda, v katerem se še enkrat pojasnjuje namen in cilj pogodbe, izmenjavo not med obema državama in pravo besedilo pogodbe.

Proti Židom

v Budimpešta, 20. okt. (Tel. »Slov.«) Pretepi visokošolcev se nadaljujejo. Na vseh fakultetah branijo madžarski nacionalni študenti židovskim študentom pristop k predavanjem. Na živinozdravniški visoki šoli so do krvi pretepli štiri židovske študente. Tudi na tehniški visoki šoli sta bila dva židovska študenta težko ranjena. Ker izgredi študentov trajajo dalje, je prosvetno ministrstvo odredilo, da se tehnika zatvori.

Drobne vesti

v Budimpešta, 20. oktobra. (Tel. »Slov.«) Danes je bilo v prisotnosti državnega upravitelja Horthyja izročeno prometu novo trgovinsko pristanišče na donavskem otoku Csepel. To pristanišče je poleg pristanišča v Bratislavi največje donavsko pristanišče, ki bo predvsem služilo za nakladanje žita in olja.

v Newyork, 20. okt. (Tel. »Slov.«) Nemški kapitan Romer, ki se je v majnem čolnu vozil čez ocean in o katerem se je mislilo, da je v viharjih, ki so divjali na Floridi, utonil, se je rešil v malo pristanišče na otoku Haiti, preden je vihar nastal.

v Carib, 20. okt. (Tel. »Slov.«) Letalski poročnik Maurhofer je preletel je preletel ledenik Aletsch v gorovju Jungfrau. Ko je letel nad ledenikom, je opazil, da je iz letala zgubil svojo spremljevalko gđ. Gerber iz Berna. Najbrže je padla iz letala v več kot 1000 metrov globoke prepade.

Pa mladinci so se izkazali tu nedosegajivo nesposobni. Mesto, da bi podeželsko volivstvo sklenili in organizirali, so ga pahnil od sebe. Računali so na prevaro javnosti, zlasti na prevaro kmeta. V misli, da je slovenski kmet tudi tako omejen, kot liberalni podeželski magnat, so ustanovili samostojno kmetško stranko in vanjo pognali svoje ljudi.

Tako so srečno razbili vse. Iz prejšnje napredne stranke smo dobili tri, štiri brezpomembne strančice, ki so se med seboj grizle kot lačni psi za isto kost.

Če je to politika, je tudi tisti Pavliha, ki je s svedom kravo drl, vzoren mesar.

Sedaj je pa vodja SDS vzel svinčnik in seštel — ostanke. Ostanke, ki so jih dobile pri zadnjih volitvah vse stranke razen SLS, skupaj dajo mandat. Ta mandat naj dobi SDS. Tako je izračunal vodja SDS in je začel zbirati.

Pozabil pa je vodja SDS, da je sicer lepo mogoče seštetí ostanke fižola, krompirja, jabolk, hrušk, zeljnatih glav, težje je že iz ostankov telet in drugih živali dobiti nova teleta, še težje pa je iz ostankov volivnih glasov svobodnih ljudi, ki niso SDSarji, napraviti — SDSarski poslanski mandat.

Nad uspehom te poslednje operacije si mi upamo dvomiti. Ne morda iz strahu pred SDSarsko fronto. Kaj šel Žerjavovci so se izkazali za tako nesposobne politike, da mora biti vsak njihov nasprotnik vesel, če se njihovi modrosti zaupa n. pr. še SKS. Zato se mi napredne fronte le veselimo; iz čisto strankarsko sebičnega razloga se je veselimo.

Mi pri tem le SDSarje občudujemo. Prepričani so razbijali na vso moč. Sedaj razbito posodo limajo. Pa ne da bi zbirali pristaje s boljšim političnim delom, z večjo poštenostjo, ampak sklepajo pakte z raznimi vodstvi. Ta vodstva vodijo tudi svoje račune, zlasti vodstvo SKS. Ti računski se v marsičem križajo z računski SDS. Obe ti dve vodstvi ne vodita pa nobenega računa o potrebah slovenskega naroda. Ali ni to občudovanja vredna politika?

SKS in SDS sklepata voliven sporazum, ko volitev ni, ko pa volitve bodo, se bo izkazalo, da je bil ta sporazum le za en lep večer, ko smo se veselili in pili na kožo živega medveda, ki se je z lovci, namreč dr. Žerjavom in Pučljem vred še veselil življenja v brlogu za deveto goro.

Kaj mislimo mi

Tisk SDS proti učiteljstvu

V »Učiteljskem Tovarišču« piše g. Marjan Tratar, da je hotel v listih SDS napisati par crambnih besed za učitelje slikarje kol odgovor na članek g. M. M. Nato pravi g. Tratar dobesedno to-le:

»Odgovor sem hotel napisati v »Jutru«, »Slov. Narod« ali »Ponedeljku«. A na svoje začudenje sem dobil povsodi v odgovor: »Nimamo interesa braniti učiteljstva. Pišite tja, kamor spadate!«

Tako honorira torej tisk SDS delo učiteljstva za SDS! Mislimo, da bo ta krepka brca esdeesarskega tiska streznila tudi zadnje pristaje žerjavovskega liberalizma. Ali pa se motimo?

Kako poročajo

»Slov. Narod« je z velikim črkami na najboljši vidnem mestu poročal, da je 6000 delavcev vsled ustavitve obrata brez dela.

Včerajšnje »Jutro« piše le še o 2500 delavcih.

To samo konstatiramo, ker je že konstatacija sama dovolj krepka.

Esdeesarska polemika

Brez cene je esdeesarska politika in brez cene tudi njena polemika. Mesto, da bi na resna izvajanja tudi resno odgovorili, se mislijo listi SDS izmazati s smejanjem in potvarjanjem našega teksta. Spozabili so se pri tem celo tako daleč, da podtikajo nam, ko da bi zagovarjali in odebavali umor od 20. junija.

Če nič drugega, bodo gospodje od liberalnih listov razumeli saj to, da na polemiko tako mizerne vrste ne moremo reagirati. Naj si to gospodje enkrat za vselej zapomnijo.

Hrvatke zahteve

Zagrebške »Novosti« označujejo kot glavna hrvatska pogoja za likvidacijo hrvatskega vprašanja ti dve zahtevi:

1. Vsaka majorizacija Hrvatov mora biti izključena in morajo dobiti Hrvati v tem pogledu sigurno jamstvo.

2. V imenu Hrvatov smejo odločevati samo zastopniki večine Hrvatov in to je samo HSS, njen poslanski klub in glavni odbor. SDS in druge stranke KDK imajo pri tem sicer tudi važno vlogo in besedo, toda samo, da pomagajo z nasveti in sodelovanjem. (G. Pribičeviću se torej odmerja od hrvatske strani naravnost blesteča vloga. Op. ured.)

Od teh zahtevah Hrvatov bi se na vsak način dalo govoriti, samo potrebno je, da ostanejo Hrvati tudi dosledni svojim zahtevam, da namreč od Srbov ne zahtevajo nekaj, kar od sebe odklanjajo. Če Hrvatje zahtevajo, da sme govoriti v imenu Hrvatov samo večinska stranka, potem morajo tudi Hrvati sprejeti kot srbske delegate samo one, ki jih odredi srbski narod. Kakor hočejo Hrvati, da drugi ne razpravljajo o tem, kdo bodi njihov zastopnik, tako morajo isto pravico priznati tudi drugim. Nobenega dvoma pa ni, da zastopajo danes srbski narod v prvi vrsti ravno demokrati in radikali. In kdor se hoče danes razgovorjati s Srbijanci, ta se mora obrniti na vodstvo radikalne in demokratske stranke. Z drugimi besedami bi se moglo tudi reči: Kakor Hrvati ne dopuščajo razprave o svojem zastopstvu, tako morajo isto zahtevati za sebe tudi Srbijanci.

Dosedaj pa se Hrvati na to niso ozirali, temveč so hoteli naravnost diktirati, kdo bodi zastopnik Srbov. Taka zahteva pa je nemogoča in pomeni dejansko odklonitev vsakih razgovorov.

Treba je, da se Hrvati odločijo za eno all drugo stvar in predvsem d priznavajo tudi drugi strani to, kar zahtevajo za sebe.

SDS bi hoteli razbiti

V svoji zadnji redni izjavi je čutil g. Pribičević tudi potrebo, da govori o »Slovincu«. Govori seveda na znani fini način, ki je njemu kot kulturnemu človeku lasten, ki pa sicer i v Evropi posebno običajen. Med drugim pravi g. Pribičević, da bi mi hoteli razkol med SDS in da bi ta razkol z veseljem pozdravili.

Moramo že povedati g. Pribičeviću, da se zelo moti, ker mi smo nasprotno mnenja, da je zelo dobro, če ostane vse, kar je pri SDS, vedno lepo skupaj. Vse to namreč spada tako lepo polnjujejo, da tvorijo v resnici eno družbo, ki je tako nekaj posebnega, da je za slovenski narod v resnici najbolje, če je njena ločitve od drugih skupin čim najbolj vidna. Bilo bi nam zato mnogo bolj neprijetno, če bi se pristajši SDS razlezli po drugih strankah, ker potem bi nastala nevarnost, da bi se znane posebnosti SDS pojavile tudi drugod.

Gliha vkup štrita in zato naj SDS ostane lepo skupaj in mi smo zadnji, ki bi želeli razkol SDS. Mi želimo samo to, da SDS izgine. To pa ne zaradi strankarskih interesov, temveč zaradi splošno slovenskih.

Kakor vidi g. Pribičević smo torej mi mnogo bolj neskomrni in se z razkolom v SDS ne zadovoljujemo, temveč le z njenim koncem. Ujdimo se le, da tak političen vleum, ko g. Pribičević, ni tega že sam uganil.

Poglavje o narodnih manjšinah

II.

Vodilne misli dr. Morocuttija v vsej knjigi so, da morajo Nemci in Jugoslavlani poravnati vse medsebojne narodnostne račune in potem složno obračunati s skupnim zatiralcem na jugu. To je jako hvalevredno delo. Ali kakor hitro pride Morocutti do načina take sprave med nemštvom in nami, je že povsem v vodah nemške nespravljivosti, kajti nikdar in nikoli mi ne moremo slediti njegovim nasvetom in zahtevam.

Predvsem moram povedati Morocuttiju, da šepajo vse njegove prisposobe južnoštajerskih Nemcev in primorskih Slovencev. Med obojimi je velikanska razlika.

Primorski Slovenci so avtohtono prebivalstvo, kompaktno in brez tuje primesi. Tudi naši primorski trgi in vsi večji kraji so čisto slovenski, kjer ni bilo nikdar mesta za nemškutarijo. Ako se je tudi tekom stoletij kdo priselil v te kraje, je naravno povsem izginil v slovenski vodi. Primorski Slovenci niso bili nikoli manjšina, marveč so bili zapadni del celotnega slovenskega naroda — prav tako, kakor so bili južnotirolski Nemci južni del celotnega nemškega naroda. Oboji so postali narodna manjšina šele v novi državi, kateri so bili žal proti svoji volji pritisnjeni.

Nemci v Sloveniji pa so bili vedno manjšina in so danes toliko bolj neznahtna manjšina, odkar nimajo za seboj državne avtoritete, nimajo za hrbtom nemškega centralizma. Ako govoriči za njim tudi »Tagespost«, da je bilo prej 106.000 Nemcev v Sloveniji, a da jih je danes komaj 39.000, kar bodi zgovoren dokaz o zatiranju nemštva pri nas, je to za lase privlečeno argumentiranje, proti kateremu moramo v interesu resnične sprave med nami le protestirati.

Mi radi priznavamo, da so se tekom stoletij med slovenski poljedelski narod priseljevali nemški obrtniki, rokodelci, v Banat in Bačko tudi inteligentno kmečko nemško ljudstvo, in vsi ti so našli med nami novo domovino, ki jih je izborno redila. Priznavamo, da se je tudi naše ljudstvo od teh priseljencev veliko dobrega naučilo.

Toda med primorskim našim ljudstvom niso mogli nikjer ohraniti svojega nemštva, dočim je v tem oziru med našim ljudstvom na Štajerskem in Koroškem vse drugače, vse usodepolneje, ker so se ti nemški priseljenci naslanjali na nemškega soseda in bili na vse močnejše načine protežirani od strani države, od nemškega centralizma. Dunaj, Gradec in Celovec so stoletja in posebno zadnja desetletja sistematično podpirali nemško invazijo v čisto slovenske kraje, a dunajska vlada je plavala povsem v pangermanskih vodah in vsiljevala je med nas zagrizeno nemško uradništvo, nemške orožnike, nemške financarje — in kjerkoli je imela vlada moč, je skrbela za vedno svež dotok nemških pionirjev v naše kraje. Končno sta prišla še Südmarka in nemški Schulverein, da bi dopolnila tako sistematsko ponemčevanje našega naroda.

Taki so vzroki, da je bilo po vseh štajerskih trgih in mestih toliko nemških doseljencev in negatov. Okrajni glavar, okrajni sodnik, notar, davkar, morda zdravnik, tudi advokat, z vsemi možnimi uradniki so bili Nemci, zagrizenci od pete do glave, in ti so skrbeli, da je prišel tje še nemški brivec, ako ga še ni bilo, nemški obrtnik, trgovec itd. In kar je bilo inteligentnejših Slovencev, so prišli iz vsiljenih nam nemških šol, ljudskih in

srednjih, in ti so se čutili počaščene, ako je bila nemška gospoda prijazna ž njimi. Tako so se umetno ustvarjale nemške manjšince po naših krajih, ki so pa imele v rokah vse, kar je bilo važnega, boljšega. Vse srednje šolstvo je bilo nemško. Mi nismo imeli nobene meščanske šole in do poslednjega časa nobene srednje šole; na naših slovenskih tleh je bilo vse nemško, kar je dišalo po državi ali deželi.

Pa je prišel prevrat, dobili smo svojo državo, ki se je čez noč hotela otresti vsega zlega, ki ga je zanesla v naše kraje pangermanska pohlepnost in zlobnost. Morda se je marsikdaj preradikalno popravljalo, kar so stoletja nad nami zakrivila — toda bilo je pravično: die ausgleichende Gerechtigkeit je naredila svojo dolžnost.

Zdaj pa pridejo Nemci z Morocuttijem vred in vpijejo o krivicah Nemcem, ko se ni zgodilo nič drugega nego da so se radikalno odpravljali privilegiji, ki so jih Nemci pri nas po krivici uživali na škodo ogromne večine avtohtonega prebivalstva.

Da bi bilo kdaj med nami 106.000 Nemcev, se mi zdi pretirano, ali ako jih je toliko bilo z vsemi slovenskimi negativi vred, je to le dokaz, kako nesramno je deloval med nami

nemški centralizem. — Ako jih je pa zdaj le še 39.000, je to dokaz, kako umetno in šibko je bilo to nemštvo med nami. Dokaz je pa tudi, kak vpliv ima država na take narodnostne bomatije na mejah. — Le naravno je, da je z novo državo kar čez noč izginilo iz naših krajev veliko nemštva, ki nikdar ni spadalo med Slovence.

Interesantno je, kako tudi dr. Morocutti toči solze povsem po vzorcu nemških šovenov, da zdaj ni tam nobene nemške srednje šole od tistih petih gimnazij, treh učiteljskih, tolikih meščanskih šol itd. Kaj vraga pa misli Morocutti, da bo nova naša država vzdrževala tiste nesramne nemške privilegije v naših krajih? S temi šolami so hoteli ponemčevati naše ljudstvo, kajti te šole niso bile namenjene samo peščici Nemcev med Slovenci, marveč so bile za nas Slovence, da bi nas ponemčili, da bi nas navezali na nemško kulturo, da bi nas pripravljali za janičarje pangermanske misli.

Za koga pa naj bi bila tri nemška učiteljska, ali tudi le eno samo? Ali za teh 39.000 tako zvanih Nemcev in nemškutarjev? Za koga pet nemških srednjih šol, ko niti za eno ne spravijo skupaj dovolj nemških dijakov? — Končajte že enkrat s takimi oslarijami, ako hočete resno delati za pravičen sporazum med nami.

Proslava desetletnice osvobodjenja

»Prosvetna zveza« *v Ljubljani proslavi desetletnico osvobodjenja 27., 28. in 29. oktobra 1928. Cela proslava naj pokaže razmah našega prosvetnega dela v letih svobodnega življenja, v samostojni državi SHS.*

Proslava se bo vršila po sledečem redu:

I. V soboto 27. oktobra: Ob 8 zvečer slavnostna akademija v veliki dvorani Uniona. (Nastopijo Orli, Orlice in pevsko društvo Ljubljana.)

II. v nedeljo 28. oktobra:

1. Ob pol 10 dopoldne zahvalna služba božja v stolnici.

2. Ob 11 manifestacijsko zborovanje v dvorani Uniona.

3. Od 12 do pol 2 koncert godbe KDD z Jesenic v studiju Radio-Ljubljana.

4. Ob 15,30 slovesna otvoritev Radio oddajne postaje v veliki dvorani Uniona. Ta čin izvrši delegat kraljeve vlade iz Belgrada.

5. Ob 16 istotam slavnostni koncert Pevske zveze, kjer nastopi 800 pevcev in pevk.

6. Ob 18 dramatični nastopi v studiju Radio-Ljubljana.

7. Ob 20 koncert v veliki dvorani Uniona.

III. V ponedeljek 29. oktobra:

1. Ob 9 XXXI. redni občni zbor Prosvetne zveze v beli dvorani Uniona z običajnim dnevnim redom.

2. Ob 11 občni zbor Pevske zveze

3. Ob 14,30 predavanje »Katoliška akcija in naša organizacija«, predava vseuč. prof. dr. Matija Slavič.

4. Ob 15 občni zbor S. K. Zenske zveze.

Vsa društva, pevski in ženski odseki naj takoj sporoče na Prosvetno zvezo, koliko izkaznice rabijo za četrtinsko vožnjo. Četrtinska vožnja velja od 26. do 30. oktobra za vsakogar, ki se udeleži slavnostne skupščine, bodisi v nedeljo ali v ponedeljek. Ugodnost se dobi pod sledečimi pogoji:

1. Udeležencem kupi na vstopni postaji polovično karlo do Ljubljane, to dobi na podlagi članske izkaznice Prosvetne zveze. Uradnika naj prosi za moker dnevni žig postaje na karto.

2. Ta karta velja tudi za nazaj. V Ljubljani mora dobiti udeležencem potrdilo, da se je skupščine res udeležil. Ta potrdila se bodo izdajala v nedeljo in ponedeljek pred in po prireditvah pri vходу v dvorano hotela Union.

Prosimo, da bi nam društva takoj sporočila, koliko članskih izkaznic rabijo. Pevski zbori in delegacije društev naj pridejo v Ljubljano v nedeljo zjutraj ter naj prinese s seboj družstvene zastave. Pevci in pevke naj pridejo v narodnih nošah. Zbirališče je ob 9 na vrtu hotela Union, odkoder je sprevid v stolnico k sveti maši.

Koroški Slovenci brezpravni

Na shodu slovenskih koroških emigrantov 14. oktobra 1928 v Celju se je slovesno ugotovilo in sklenilo sledeče:

Zbor slovenskih koroških emigrantov je ob osmi obletnici plebiscita vzel v pretres sedanje brezpravno stanje koroških Slovencev v obče in osobito glede šolstva, primerjajoč razmere in pravice naše manjšine v Avstriji z razmerami in pravicami prebivalstva nemške narodnosti v naši državi, v namenu, da se za manjšino Slovencev v Avstriji in Nemcev v Jugoslaviji doseže v obeh državah stanje, ki

enakomerno štiti kulturni in šolski napredek obeh manjšin.

Ugotovil je pri tem, da je na Koroškem slovenska manjšina brez šol, v katerih bi se poučevalo v materinskem jeziku, ampak se v nemških šolah južno od Drave rabi slovenščina deloma v prvem in drugem letu samo kot posredovalni jezik med učitelji in učenci v toliko, da se more učitelj z otroci sploh sporazumeti. Severno od Drave pa se slovenščina niti kot posredovalni jezik ne rabi.

Ime »utrakvistična ali dvojezična šolac,

Hindal:

Strah pred radiom

Neskončni valovi glasov iz celega sveta so tudi v samotni, od sveta zapuščeni gorski vasi našli hvaležnega poslušalca. Stari župnik si je dal napraviti radio z zvočnikom, kateri mu je prinašal glasove v zasneženo zimsko samotno.

»Kaj pa je to?«, so spraševali vaščani, ko so videli monterja na strehi, ki je pritrjeval anteno.

»Radio, to je radio«, se je glasil odgovor.

»Radio? Kaj pa je to radio?«

»Radio — to je nova iznajdba, s katero je mogoče slišati vse, kar se govori.«

Sedaj so gorjanci vedeli, pri čem so.

»Kaj takega pa ne bi bil od našega gospoda župnika nikdar pričakoval,« je dejal župan. »Trideset let je že med nami in priljubljen in spoštovan od vsakogar. Sedaj pa naenkrat taka hinavščina.«

»Bo že tako, bo že,« je domneval nekdo drugi. »Saj ga tudi v gostilni ni več videti, odkar ima to vrazjo reč na strehi. Doma čepi ter posluša, kaj govorimo. Nobena beseda mu ne uide. To je še dobro, da nam je monter vse razložil in rekel, da naj jezike kolikor mogoče za zobmi držimo.«

V teku treh ur je cela vas vedela, kaj pomeni ta nenavadna prikazen na farovski strehi. In, vaščani so brzdali jezike, samo da bi župnik ne slišal kaj napačnega.

Hlapci so le bolj pritrjeno kleli, kadar voli niso hoteli potegniti v breg.

Dekle so si le še v kotu hleva upale zapeti kako pesemco. Tu sem menda vendar ne bo seglo ono strašno uho.

Otroci se niso več tako drli in kričali, sedeli so v sobah ter tu marsikaj prekucnili ter povzročili škodo, ki bi bila sicer lahko izostala.

Možje so v gostilni šepetali med seboj, ali pa so si dajali znamenja kot mutasti.

Najteže so se premagovale ženske, ker niso smele vpiti nad možmi, kadar so se pozno v noč primajali domov. Štiri tedne se v celi vasi ni glasno spregovorilo, razun pri molitvi seveda, kajti to edino je smel gospod župnik slišati.

Župnik je postal pozoren, takega potuhnjenege vedenja njemu zaupanih faranov si ni znal tolmačiti. Kakšna silna izprememba je nastala pri sicer tako veselih župljanih? Mar je to v svrhu pokore? Ali posledica davkov? Morda pa celo kaj hujšega, trma in trdosrčnosti? Saj so ga srečajoči komaj pozdravljali, otroci, ki so preje hiteli k njemu, so zbežali, ko so ga opazili. Spoštovani možje in častivredne mamice so mu obračale hrbet, kadar je prišel mimo njih.

Kakšen zli duh pa je obsedel to ljudstvo? Nekaka soparnost je visela nad vasjo. Tega ni bilo mogoče več prenašati.

Pa je prišla nevihta v obliki odposlancev, ki so ropotaje stopili v župnikovo sobo ter v zadregi vrteli klobuke v rokah. In spregovoril je govornik:

»Velečastiti, vražja naprava na strehi mora proč! Tega ne vzdržimo več. Da ne bi smeli nobene besede več glasno spregovoriti! Štiri tedne že...«

Po daljšem sem in tja je bila zmota jasna. Župnik je smuknil v izbo, da bi se tam od srca nasmejaj. Vendar pa, da bi farani tega ne slišali ter bili morda še enkrat užaljeni, je zasakal nekaj na aparatu in oglasila se je Radeckijeva koračnica, ki je tudi uglasila župnikov krob, ko se je valjal od smeha! Prepričal je možje, da se s to »vražjo napravo« *sicer more slišati do Dunaja in Rima, da pa ni mogoče v domači vasi niti besedice ujeti. In župnik je povabil vso vas, da se je vse na lastna ušesa prepričalo.*

Strah pred radijem je izginil ter se izpremenil v veselje. Mora je zopet odlegla.

Hlapci so zopet glasno kleli nad voli, dekle so pele, možje so v gostilni zopet glasno zabavljali in se bahali in žene so zakasnelim možem delale trikrat tako dolge pridige, kot da bi se hotele odškodovati za zamujeno.

(Iz nemščine I. V.)

—o—

Jos. Kostanjevec:

Obletnica

V spomin t Antonu Svetku.

Ali res že devet let? Tako hitro? Vidi se mi, kakor bi bilo včeraj. Tista jesenska nedelja, tista gozdna pot, tisti divji petelin, ki še dandanes visi nagačen na steni moje sobe, tista glica in potem skupna zadnja pot v Ljubljano, to je vse tako živo pred mojimi očmi, da se začudeno vprašujem: Ali je mogoče? Devet let? Kaj bi rekel Ti, prijatelj Tone, ako bi sedaj vstal in stopil pred mene ter bi me prijel za mojo osivelo brado? Ali ni bilo včeraj? Torej res že devet let? In kaj bi napravil, ako bi stopila pred Tebe Tvoja žena in Tvoja deca? Ali bi jih poznal? Vsi so Tvoji, Tvoj njih stas, Tvoj njih obraz in Tvoje njih oči. In Tvoja njih duša in Tvoje njih srce. Po Tvojih stonjnih hodijo, Tvoja poštenost jih spremlja, največja, stomilijonska dedščina po Tebi! Ne mislim tukaj pogrevati starih spominov, velikih in lepih spominov, ki me prevladujejo z neodoljivo silo, nočem peti slavo-spevov, dasi zasluženi, sprejmi ob desetletnici samo zagotovilo, da Te ne pozabim, dokler bom hodil po zemlji, in da Te ne pozabijo Tvoji domači in ne drugi mnogobrojni Tvoji prijatelji! Kje Kamnik, Tone? Ali ne plove Tvoj duh čez gore in doline tja na kamniška brda, na kamniško polje in črne hladne

Vsak petek sveže morske ribe ter vsak dan prvovrstno namočeno polenovko, kakor tudi drugo različno špecijsko blago po najnižji ceni nudi cenj. občinstvu

F. R. Kovačič, Miklošičeva 32
(Palača Pokojniškega zavoda)

kakor se oficijelno imenujejo šole na Slovenskem in Koroškem, je nepravilno in lažljivo prikrižanje preje označenega sistema, ki na nomena in popolnoma izpodrivna materni slovenski jezik otrok iz vseh šol in zato tudi ni v stanu dati otrokom zadostnega znanja nemškega jezika.

Zbor globoko obžaluje, da se avtohtonemu slovenskemu ljudstvu pošiljajo v slovenske župnije trdi Nemci duhovniki, ki nimajo niti zmožnosti niti volje ugoditi najnujnejšim zahtevam dušnega pastirstva med Slovenci na Koroškem, temu nasproti pa se cerkvene oblasti trdovratno branijo dovoliti povratek na Koroško slovenskim duhovnikom, ki so že bili vstoličeni na svojih župnijah in katere je pregljal samo teror.

Zbor slovenskih koroških emigrantov pa ugotavlja tudi na podlagi oficijelne statistike, da imajo Nemci v naši državi ne samo veliko število samostojnih nemških vzporednic v ljudskih šolah, temveč tudi več samostojnih šol, primerno število nemških učiteljev ter je tudi zadostno preskrbljeno za njihovo dušno pastirstvo.

Vsled tega se sicer ne odklanja razgovor o reciprociteti, zahteva pa se kot predpogoj tega razgovora ustvaritev enakega stanja na obeh straneh, to je koroških in štajerskih Slovencev ter gradiščanskih Hrvatov v Avstriji na eni strani in Nemcev v Jugoslaviji na drugi strani s pripombo, da se naj v nasprotnem slučaju aplicirajo koroške razmere glede šolstva tudi na razmere prebivalstva nemške narodnosti v naši državi.

Končno pozivlje zbor vlado, vse politične stranke, kakor tudi državne in oblastne poslanece, naj posvečajo vprašanju slovenskih manjšin v Avstriji večjo pažnjo, kakor do sedaj.

Vežati pakete z motorizom Grosuplje = biti zadovoljen!

lesove, koder si tolikrat stopal s svojimi dragimi z veseljem v srcu in z lepimi mislimi v duši? Bili so komaj minuli težki časi, ko si tolikrat premeril dolge prašne ceste in strma gorska pota, ko si na svojem hrbtu prinašal in donášal vsakemu izmed tedanjih trpinov pičlo odmerjeno hrano, a ko so zasijali svetli in solnčni dnevi vstajenja, si moral oditi, si moral leči za vselej. Prezgodaj! Koliko bi bil še lahko stobil, koliko odmevov Tvojih strun bi še lahko plulo po naši lepi osvobodjeni domovini! Bodi nam vsem, ki smo Te čislali in ljubili, ohranjen v najlepšem spominu do zadnjega našega diha! Kdaj se bodo spomnili merodajni faktorji, da se Ti spodobi na grobu primeren in zaslužen spomenik?!

—o—

Dr. V. Šarabon:

Cez Atlantik

(Dalje.)

Enkrat že sem napisal, da sem pogledal gor na naslov in da sem videl napisano »Cez Atlantik«*; pa sem govoril tam čisto druge stvari. Tako tudi danes; generalni naslov naj ostane, pridejali bomo pa v svrhu boljšega razumevanja še stranski naslov, in ta se glasi:*

Revež je revež.

In je res. Pa poglej kamorkoli po svetu, povsod boš videl, da je revež revež. Nešteto krat na kratkem mojem potovanju sem to videl. Ze v Trstu. Dan pred odhodom »Salurnie« *so morali biti vsi potniki 3. razreda že na krovu, in kdaj sem prišel jaz? Ob polnoči je ladja odšla, in rekli so mi, da zadostuje. Če pridem na krov ob 11 zvečer. Pa sem videl, da bi bil prišel lahko tudi ob tridešt na 12.*

Peljali smo se. Gledal sem kabino in študiral sem napise. Zapisano je bilo, kam naj

Kaj je novega

Koledar

Nedelja, 21. oktobra. Posvečenje cerkev, Ursula, Hilarion, Malh. — Lunina sprememba: Prvi krajec ob 22.06. (Po Herschlu se napoveduje lepo vreme.)

Ponedeljek, 22. oktobra. Kordula, Marija Saloma, Fides (Vera).

Zgodovinski dnevi

21. oktobra: 1869 je kranjski deželni zbor sprejel slovenski učni jezik za ljudske šole in slovenski uradni jezik za deželne urade. — 1911 je umrl štajerski drž. in dež. poslanec ter pisatelj dr. Josip Vošnjak. — 1558 je umrl italijanski pesnik Pietro Aretino. — 1790 se je rodil francoski pisatelj Alphonse de Lamartine. — 1805 so Angleži premagali francosko-špansko brodovje pri Trafalgarju. — 1833 se je rodil kemik Alfred Nobel. — 1881 je umrl jurist Johann Blutschli. — 22. oktobra: 1811 se je rodil komponist Franz Liszt v Roidingu na Madjarskem. — 1910 je umrl hrvatski zgodovinar dr. Ivan Marković. — 1882. je vdova polkovnika Markoviča, ki je bil ustreljen radi topolske afere, izvršila revolverski atentat na kralja Milana. Atentat se je ponesrečil. — 1910 je bil nad Agromerurjem razglašen konkurz. — 1830 je v Tomaju umrl slovenski pisatelj Pavel Knobel. — 1752 se je na Goriškem rodil slovenski pisatelj Andrej Reja.

★ **P. n. naročnikom!** S prihodnjim torkom se ustavi pošiljanje lista vsem zamudnikom, ako v ponedeljek ne prejmemo plačanega zaostanka na naročnini. Položnico so prejeli danes teden brez izjeme vsi p. n. naročniki. Prizadeti naj se je poslužijo takoj danes ali jutri in obenem po dopisnici javijo, da so nakazali potrebni znesek.

★ **Občinske volitve v ljubljanski okolici.** Dne 18. novembra t. l. bodo v vseh večjih občinah okraja okolice Ljubljane občinske volitve: v Medvodah, v Št. Vidu, v Zg. Siski, pri Dev. Mar. v Polju, v Mostah, na Grosupljem ter v Podgorici. Priprave po povsod v polnem teku. Vlaganje kandidatnih list se prične, kakor čujemo, dne 24. t. m. Do tu gre vse gladko, prav in v redu. Sedaj pa prihaja na dan nova iznajdba. Občine so dobile namreč od okrajnega glavarstva pisanje, da se bodo vlagale kandidatne liste ter označevale z zaporednimi števkami ne tako, kakor jih bodo vlagali predlagatelji po vrstnem redu, marveč se bo določil vrstni red — po *žreb* — banju. To pa ne bo držalo, ker je odredba navskriž z zakonom o volitvi v občinska zastopstva v Sloveniji (§ 21.). Kandidatne liste se bodo že tudi pri teh volitvah vlagale tako, kakor so se doslej in kakor določa zakon.

★ **Pozor — županstva!** Te dni so prejela vsa županstva od ministrstva za finance — generalne direktorije katastra — elaborate (spise) glede novega čistega katastralnega donosa in vse podatke, kako je bil izračunan ta donos ter količnik za odmero realnih davkov (zemljarine) v Sloveniji. Predvsem je treba, da županstva dobro prouče vse spise in razmotrivajo, kaj je pomanjkljivega pri določitvah

Smučarji, sneg bo

letos kmalu zapadel. Drese si prekrbite pri tvrdki DRAGO SCHWAB, ker ima edina prima švedski nepremojljivi modni loden. — Kompletni dresi za smešno nizko ceno.

se podam v slučaju nevarnosti in v kateri čoln naj stopim. Prebral sem, šel sem na krov in sem si ogledal prostor, ki mi je bil namenjen. To je zadostovalo. A uboge tretjerazrednike in tudi drugerazrednike so vodili po ladji okoli in so jim kazali čolne, ki naj bi jim bili v rešitev. Vse po programu. Pa tudi učili so jih, kako naj si privežejo rešilni pas. Nam vsega tega ni bilo treba. In pozneje! Kako so se gnetli! Komaj si se skoz priril, tako zagoščeni so bili vsi hodniki, tako zagoščen je bil krov. Gori v prvem razredu pa vse prosto, veliko prostora in neomejena možnost gibanja!

Ko smo se bližali Ameriki, je postajala ladja nervozna. Šel sem v tretji razred in sem videl napisano: »Snažna naj bo vaša srajca in snažna naj bo vaše telo! Umijte se! Zdravnik bo prišel in vas bo pregledal.« In sam gospod prvi kapitan je bil pod oglasom podpisan. Cisto tako se mi je zdelo kakor takrat, ko kliče muzejn vernike k molitvi. Plaho so gledali reveži in čakali so, kaj bo. Pripravljene smo bili seveda vsi, in tudi umiti in v lepi beli srajci. Čakali nismo, če megljena jutra so se pričeli dvigati nebotičniki. Nervozni smo postajali. »Kdaj bo zdravniški pregled?« — »Je že bil.« — »Ja, saj zdravnika še videl nisem.« — »Seveda ga niste. Saj tudi treba ni. Saj ste v prvem razredu.« Začelo se mi je svitati. In to svitanje mi je reklo: Oni, ki plača za prevoz iz Evrope v Ameriko nekaj čez 20.000 Din, se bo gotovo za svoje zdravje toliko pobrigal, da bo poklical pred potovanjem zdravnika k sebi in ga bo vprašal, če je vse v redu. Zato ga nihče nič ne pogleda. Pa kako hitro se je izvršil pregled potnih listov! Kar

cen za obdelovanje posestev. V poslanih jim elaboratih so stroški za to deloma mnogo prenikro ocenjeni ter je vzeti čisti donos na tej podlagi mnogokrat previsoko. Za nekatera dela stroški sploh niso ocenjeni. Skratka: pomanjkljivosti vse polno. Zato bo vlaganje pritožb neizogibno. Vlagajo naj jih občine, pa tudi posamezni davkoplačevalci. Poslani spisi bodo razglašeni pri županstvih na vpogled davkoplačevalcem 15 dni. Le v tem roku je mogoče vlagati ugovore zoper čisti katastr. donos in zoper količnik za predpis davkov po novem davčnem zakonu. Vse pritožbe pa morajo biti vložene v določenem roku pri županstvih.

★ **Opozorilo delavcem in delodajavcem!** Javna borza dela v Ljubljani se bo v četrtek, dne 25. in v petek 26. oktobra selila iz dosedanjih uradnih prostorov z Dunajske ceste 40 v nove prostore v palači »Delavske zbornice« v Čopovi ulici nasproti OUZD, vsled česar se navedena dneva za stranke ne bo uradovalo. P. n. interesenti naj blagovolijo vzeti to na znanje in v ravnanje. — Javna borza dela v Ljubljani.

★ **Slovenski klub v Sarajevu.** Na zadnjem občnem zboru se je izvolil sledeči odbor: predsednik g. Fran Robek, podpredsednik g. Stanko Sušnik, tajnik gđc. Lujza Subičeva, blagajnik g. Hinko Jezovšek, knjižničar g. France Mušič, hiš. gosp. g. Rasto Zemljič, odborniki gg.: Ivan Jenko, dr. Kržišnik Anton, Blatnik Anton, Klemenčič Milovan; nadzorni odbor gg. dr. Ferdo Premj in Fran Kos. — Klubovi prostori se nahajajo sedaj na Vojvoda Stepe obali št. 42 zraven gledališča. Ima svojo čitalnico z glavnimi slovenskimi časopisi in revijami, ima tudi svojo knjižnico. Klub ima svoj pevski zbor, prireja društvene sestanke vsako soboto, ob prilikah pa prireditve v večjem stilu, n. pr. Martinov in Miklavžev večer itd. Klubove prireditve uživajo splošno priljubljenost, radi jih posebej Hrvat, Srbi in muslimani. Klub je poverjenik slov. družb za izdajo knjig.

★ **Nov semenj.** V Studencu pri Krškem bo vsako leto 30. oktobra nov kramarski, konjski in živinski semenj. Ako pade 30. oktober na nedeljo, bo semenj v ponedeljek.

★ **Podporno društvo organistov in pevovodij v Ljubljani** ima svoj redni občni zbor v sredo, dne 24. oktobra t. l. Dopoldne ob 10. bo v stolnici sv. maša, nakar se bo vršil občni zbor v Rokodelskem domu, Komenskega ulica št. 12.

★ **Bela krajina kaže veliko zanimanje za troznotni pokret;** zastopnik »Svete vojske« je imel v preteklih tednih mnogo prav dobro obiskanih sestankov in predavanj. Posebno se ljudstvo zanima za brezalkoholno produkcijo, ki je za vinorodno Belo krajino posebne važnosti.

★ **Franchet d'Esperey v Bohinju.** Na svojem avtomobilskem izletu v Bohinju je doživel maršal Franchet d'Esperey v Boh. Bistrici prijetno iznenadenje. Pred »Občinskim domom« ga je pričakovala večja skupina ljudi, med njimi šolska deca z zastavicami, in mu zastavila pot. Ko je g. maršal stopil iz avtomobila, ga je nagovoril v francoskem jeziku gosp. Stanko Mencinger in mu med drugim omenil, da gre po teh grebenih, ki nas obdajajo, meja žalostnega spomina in upanje, da nam v prihodnjem maršalovem obisku ne bi bilo več treba kazati teh mej. Mala deklica je izročila visoke-

v vrsto smo se postavili in smo bili v četrto ure vsi prosti, z neizvršenim zdravniškim pregledom vred. Pol ure potem, ko je ladja pristala, sem se vozil že po New Yorku okoli. To je bilo okoli 10 zjutraj. Popoldne ob šestih sem bil pri Zitniku; pravkar je bil prišel domov. »Kje ste bili?« — »V pristanišču. Čakal sem, da je bil tretji razred prost. Sedajle so končali.«

Peljali smo se nazaj in prišli smo v Marseille. Ze davno pred prihodom je bilo naznájeno v prvem in drugem razredu, da si lahko ogledamo Marseille in da nas bodo čakali v pristanišču avtomobili. Kdor si je hotel mesto ogledati, je plačal dotični majhni znesek že na ladji. V Marseille je bil štrajk šoferjev, in zvedeli smo to že na morju. Vplačani denar so nam dali nazaj. Pa je bilo vseeno polno avtomobilov v pristanišču. Izstopili smo in smo šli naokoli; jaz kar sam malo. Prišli smo nazaj na ladjo in gledali smo s krova dol. Kaj bom govoril o krasoti dneva! Saj je bilo Sredozemsko morje skoz lepo. In ko sem gledal dol, sem videl dve deklici; ena je igrala violino, druga harmoniko, gledali sta gor na krove in pobirali sta dol padajoče dolarje in cente. In koliko je bilo v pristanišču še drugih revežev! Seznanil sem se bil na ladji z bogatim židom in z njegovo ženo. »Ali je povsod v Evropi taka revščina?« mi je rekla. Bila je prvič v Evropi. »O, to še ni nič! Ko bi videli, kako je še drugod, potem bi se vam ljudje smilili.« Obrnila se je proč, solzna je bila in dejala je: »Kako so ljudje reveži! Jaz kaj takega še nikoli nisem videla.« Mesec pozneje sem bil v Kropi in v Kamni gorici.

mu posetniku šopek. G. maršal se je prisrčno zahvalil za izkazano mu pozornost in izrazil upanje, da iz vrst te zbrane dece zrastejo junaki, ki jih bo Jugoslavija še potrebovala. Nato se je predstavil maršalu poljevnik obmojne straže g. kapetan Maksimović, njegov znanec s solunske fronte. Pozdravil je maršala še g. Alfonz Mencinger kot zastopnik občine, nakar se je visoki posetnik med burnimi ovacijami odpeljal.

★ **Izredni uspeh avtomobila.** V četrtek, dne 18. t. m., popoldne je dokazal avto vnovič svojo veliko sposobnost. Tukajšnji zastopnik Chevroletov, g. Barešič z Dunajske ceste št. 12, je namreč stavil z nekim inženjerjem za večjo vsoto denarja, da spelje normalni Chevrolet tovorni avto, zgrajen za 1500 kg tovora, na vrh Ljubela tovor 2000 kg. Preizkušnja se je vršila v četrtek popoldne. Po obedu se je odpeljala iz Ljubljane večja družba do Sv. Ane nad Tržičem. Tam so vpričo večje družbe še enkrat pretehtali vreče peska, ugotovili težo 2005 kg in jih naložili na navedeni avto. Točno ob treh je odpeljal avto, spremljan od štirih osebnih avtomobilov in nekaterih radovednežev na motornih kolesih proti Ljubelskemu prelazu. Vodil ga je g. Barešič sam v družbi še enega spremljevalca, tako da je bil torej avto obtežen še precej bolj, nego je pa zahtevala stava. Vse je napeto pričakovalo izida. V krasni, srednje hitri in enakomerni vožnji se je dvigal avto po strmih serpentinah više in više. Pripetil se ni niti najmanjši incident, voz se ni ustavil niti za hip, voda za hlajenje ni zavrela in v dobri četrt uri je bil avto na vrhu, kjer so vsi navzoči obsuli g. Barešiča in njegov Chevrolet s čestitkami. V najboljšem razpoloženju se je vsa družba fotografirala in nato podala nazaj k Sv. Ani, kjer je bil spisan in podpisan tozadevni zapisnik. G. Barešiču in njegovemu Chevroletu čestitamo tudi mi, saj je ta uspela preizkušnja jako važna gospodarska ugotovitev.

★ **Sloparski agenti.** Naši izseljenci, ki potujejo v Francijo na delo, morajo s tako zvanim garancijskim pismom dokazati, preden dobe od naših oblasti potni list, da jim je delo v Franciji zagotovljeno. Garancijska pisma dobivajo naši ljudje večinoma od sorodnikov in prijateljev, ki že delajo v Franciji. Potniški odsek karlovske oblasti je prišel zadnje dni na sled, da se ta garancijska pisma ponarajajo, tako pri nas kakor tudi v Franciji. Odsek išče sedaj krivce, v Franciji pa bo naš konzulat zaradi tega posredoval pri francoskih oblasteh. Dosedaj še neznan agent so zadnje dni razširili proti dobri nagradi kakih 40 takih garancijskih pism med kmeče v Brinju v Goskem kotarju. Kmetje so na podlagi teh garancijskih pism »prosilji za« potne liste, ki jih seveda niso dobili.

★ **Samoumór mornariškega častnika.** V petek dopoldne se je v Novem Sadu ustrelil kapitan vojne mornarice Matijevič. Vzrok samoumora ni znan. Matijevič je pustil nekaj poslovilnih psem žen in drugim sorodnikom, vendar pa vsebina psem ni znana.

★ **Nepoštení uradnik.** Pri zagrebški tvrdki »Celeritas« je bil v službi uradnik Stjepan Kolman, ki je imel nalogo, da je dnevno pla-

Velika izbira usnja in čevljariskih potrebščin

in sicer: krom, ameriškanska juhta, ševro, črna in v modnih poljubnih brvah lak, box, piklingi ter podplat za šivano in zbito delo. Cene nizke, poštebna toča in solidna.

Za obilni obisk se priporoča tvrdka

Franc Erjavec

Ljubljana, Stari trg št. 11a

Ona dama mi je prišla na misel. »Tukaj bi morala biti in to bi si morala ogledati, potem pa sploh jokati ne boš nehala.«

V Neapol smo prišli. Brž smo bili zunaj, dva ameriška slovenska župnika sta bila z menoj, gg. Savs in Mikš. Okoli smo hodili, življenje smo si ogledovali, tisto zanimivo originalno neapolsko življenje, ki se mi tako dopade, kupovali smo, v gostilno smo šli in pili smo pivo in vino, nazaj smo se pripeljali, po štiriurni odsotnosti — in prav tedaj so odhajali zadnji potniki tretjega razreda z ladje. Iz Neapola smo odhajali. Trikrat sem bil že na Vezuvu, a tako krasen kot ta dan ni bil še nikdar. In vse naokoli je bilo lepo, zrak pa tako nepopisno mil, ne vroče in ne hladno, da bi se ti izvil odkritosrčen vzklík: »Zakaj moram umreti, ko je svet vendar tako lep!« Amerikanci so kar gledali. Ze prej so bili gledali, Gibraltar, Cabo Nao in Marseille. Sedaj pa Neapol in okolice njegovo, Camaldoli, Vezuv, Monte Angelo, Capri, Ischia! Tam dol pod nami pa, na krovu tretjega razreda, so mornarji vili in natezali vrvi, krov je moral biti prost, in vsi potniki so bili spodaj, pod krovom, spričo te neskončne lepote nebeske narave!

Revež je revež!

Vsaj dinar za Slovensko Stražo

Misijonski koledar 1929

Naslovna slika v trobarvnem bakrotisku. 16 strani priloge s slikami v enobarvnem bakrotisku. Zanimiva vsebina. Cena 8 Din (3 lire).

Naslov: Misijonski koledar, Ljubljana, Tabor 12

izšel

čeval na carinarnici carino za došlo blago in zato prejemal od tvrdke sproti velike zneske. Pred meseci je dobil v ta namen od tvrdke 11.000 Din, ta denar pa je zapravil. Pri carinskem blagajniku Ninu Cuku si je nato izposodil 2000 Din in mu dejal, naj ta znesek vpiše tvrdki v breme. Vse te sleparije pa so prišle sedaj na dan. Pri natančni reviziji knjig so ugotovili, da je poneveril še nadaljnjih 4000 dinarjev v manjših obrokih. Kolmana so aretirali.

★ **Tatovi odnesli starčkove prihranke.** Stari kmet Kir Paja Radosaj v vasi Starčevu pri Sremski Mitrovici je živel zelo skromno in štedil z denarjem tako, da njegovi svojci niso niti slutili, da ima že 57.000 Din prihrankov. Toda pred kratkim so neznan tatovi vdrli v stanovanje in vse premetali, dokler niso našli denarja. Starčkov sin Mate, ki je spal na skednju, je slišal hrup, ni pa mislil, da bodo to tatovi, ker je imel dva huda psa. Vseeno je pozneje oddal dva strela, na katere so prihiteli sosede, toda tatovi so že pobegnili s plenom. Sosed Kir Paje je izjavil, da je videl, kako sta pobegnili iz hiše dve osebi, oblečeni v vojaško obleko. Tatovi so poprej še psa omamili z morfijem.

★ **Moža ubila v spanju.** Pred dnevi se je vršila v Bihaču razprava proti Tahidi Hrkičević, ki je pred meseci ustrelila s puško svojega moža Meha, ki je spal, ga slekla do golega in ga odnesla iz hiše ter truplo skrila v listje v grmovju. Moža je ubila, ker jo je vedno pretepala in mučil. Obsojena je bila na štiri leta ječe.

★ **Izsledena tatinska tolpa v Vojvodini.** Zadnja dva tedna je kradla v topolskem okraju pri Subotici večja tatinska tolpa, ki je po poljih grabila pšenico in koruzo in obojega nakradla za več vagonov. Razen tega je izvršila tudi nekaj roparskih napadov. Vodja te tolpe je bil kmet Josip Teglaš, ki je bil že večkrat obsojen zaradi tatvine. Bil je aretiran in je sodniku priznal vse tatvine ter izdal tudi svoje sokrivce. Vsi njegovi sokrivci so bili aretirani in so tudi oni priznali tatvine. Izjavili so, da so kradli zato, ker so se hoteli preskrbeti za zimo.

★ **Železniška nesreča v tunelu.** V noči na 19. oktober je skočil blizu postaje Sušak v tunelu s tira en vagon tovornega vlaka, ki je prišel iz Bakra. Proga je bila pokvarjena v dolžini kakih sto metrov. Radi popravila proge, ki je trajalo do poldne, ni mogel priti na Sušak noben vlak in noben oditi s Sušaka. Vsi vlaki so imeli po več ur zamude. Vzrok tej nezgodi še ni ugotovljen, vendar je železniška uprava že uvedla preiskavo.

★ **Najdeno orožje.** Radi zadnjih nesreč na stavbah so oblasti v Starem Bečeju odredile strog pregled nekaterih stavb. Pri neki taki preiskavi so našli na podstrešju sobnega slikarja Štefana Molnarja velik zaboj, poln nabojev za manliherce, dve karabinki, en revolver in dva pilotska plašča. Molnar je bil aretiran.

★ **Smola samomorilnega kandidata.** Izredno smolo je imel te dni kmet Lujo Lenkovič iz Bošnjakov v Slavoniji. Radi družinskih preprirov je sklenil, da gre prostovoljno v smrt in je skočil v vaški vodnjak, da bi utonil. Toda voda je bila le dva tri prste visoka in Lujo se ni mogel utopiti ter je moral ostati vso noč v tem skrajno neprijetnem položaju. Zjutraj so slišali njegove klice na pomoč nekateri kmetje, ki so ga s težavo spravili iz vodnjaka.

★ **Šofer povozil človeka in pobegnil brez avta.** V Zagrebu je povozil šofer Jovan Marković s preglednim avtom cesne železnice v Petrovi ulici Petra Zivkoviča, ki je šel preko ulice. Ko je šofer videl, kaj je napravil, je svest si svoje krivde, zapustil avto in pobegnil, no, pozneje pa se je premislil in spoznal, da je mnogo bolje, če se sam prijavi policiji, ki ga je aretirala. Marković je priznal, da je vozil z naglico 25 km na uro, kar seveda njegove krivde ne zmanjšuje. Pravi pa, da je nesrečo zakrivil volan, ki je bil pokvarjen. Stanje povoznega Zivkoviča je zelo težko in mu bodo najbrže morali amputirati nogo.

★ **Smrt med odbijači vagonov.** Na savskem kolodvoru v Zagrebu so v petek zjutraj našli

nezavestnega 30 letnega železničarja Avgusta Špehnjaka. Imel je na glavi manjšo prasko, iz ust pa se mu je cedila pena. Misleč, da ga je prijela padavica, so ga prepeljali v bolnico, kjer pa je kmalu umrl, ne da bi se še prej zavedel. Pri obdukciji pa so ugotovili, da je Špehnjaku zdrobljen prsni koš in da mu je počilo srce. Špehnjak je moral pri razvrščanju vagonov priti med odbijače, ki so ga stisnili, nakar se je onesvestil in obležal na progih.

Primarij dr. Fr. Derganc

zopet redno ordinira od 11.—1.

Ljubljana, Komenskega ul. 4

★ Za čitajoče občinstvo je neobhodno potrebna knjiga *Literarna veda*, ki jo je napisal univ. prof. dr. J. Kelemina. Delo obravnava v zgoščeni obliki vsa važna vprašanja o književnosti kot umetnosti, zato je posebno danes, ko se je vez med pisateljem in občinstvom zrahljala, tako zelo dobrodošlo. Knjiga je izšla v razmeroma majhni nakladi pri Novi založbi v Ljubljani.

★ Gg. duhovnike ljubljanske škofije opozarjamo na novo predpisano oficij S. Stanislai Kostke dne 13. novembra. Oficij je pravkar izšel v zalogi Jugoslovanske knjigarne in velja 1.50 Din. Za misale ostane v veljavi še stari formular, ki je že v misalu.

★ Za praznik »Kristus Kralj« (zadnja nedelja v oktobru) priporoča cerkvenim zborom Jugoslovanske knjigarne in velja 1.50 Din, Moro-Premir St.: »Povsod Boga« za enoglasni in mešani zbor z orglami, 1.50 Din, Miheleč Alojzij, »Slavospev Kristusu Kralju« za mešani zbor in orgle, 3 Din.

★ Avto-zveza Ljubljana—Vrhnika. Cenj. občinstvu naznanjam, da sem danes postavil v promet svoj drugi voz, ki vozi vsako uro med Ljubljano in Brezovico. — M. Lajovic.

★ Opozarjamo na oglas Spodnještajerske ljudske posojilnice na zadnji strani današnje številke.

★ Plašče za dame in otroke Vam nudi najceneje I. Tomšič, Sv. Petra cesta 39. 9969

★ Mozaične tlakove izdeluje Iv. Gostičar, Pešata, p. Dol pri Ljubljani. 10270

★ Zvinorejel! Razkužujte s Sancelinom! Glej inserat!

★ Cenjeni inserenti naj dvignejo v naši upravi naslednje ponudbe: Služba Ljubljana, Profesor, Trajen zaslužek, Lepa lega, Samec, Stavbenik 10.202, Savinjska dolina 10.012, Kompanjona, Pobožna služkinja, Vodno žago kupim, Marljiva in poštena, Bouvard, Tehnik, Zagovodja, Vlačilce žice, Krizantema.

★ Ljudje, ki trpe na hudem zaprtju in jih vrhutega mučijo obolenja debelega črevesa, preobilica krvi v spodnjem delu telesa, valovanje proti možganom, glavobol, utripanje srca, jemljejo zjutraj in zvečer četrtinko čaše naravne »Franz-Josef« grenčice. Vodilni zdravnik kirurški zavod izjavljajo, da se z najboljšim uspehom uporablja »Franz-Josef« voda pred in po operacijah v trebuhu. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

★ Nagrobne spomenike osnažite za Vse svete: kamenite z maggia zemljo, kovinaste posrebrite s trpežnim Bendalinom (steklenica 8 Din). Drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova 5. 10250

★ Ksilolitni tlak je najidealnejši tlak za predsobe, kuhinje, restavracije, delavnice itd. Ker je topel, elastičen, higieničen in se ga zlahko čisti. Polaga ga tvrdka »Materiale« trg. d. z. o. z., Ljubljana, Dunajska cesta 36. 10237

★ Na londonski Olympia razstavi vzbuja Mercedes Benz veliko senzacijo. Ves svet občuduje oba nova 8 cilindrska vozova tipa »Nürburg«, kojih motorja sta pravo mojstrsko delo. Velelegantna sta »K« Cabriolet in 4 sedežni Pulman Limousine. Vrh tega kaže Mercedes še 100 KS »Schnittmotor«. Mercedes dokazuje tudi v Londonu, da spada ta znamka med največje razredne vozove sveta. Nemški in tudi drugi vozovi imajo po velikem delu slovite Continental obroče, ki so se tako sijajno obnesli v gorskih turah.

Ljubljana

Nočna služba lekarn

Dnevno in nočno službo imata Ramor na Miklošičevi cesti in Trnkoczy na Mestnem trgu. — V noči na terek imata nočno službo Bohine na Rimski cesti in Leustek na Resljevi cesti.

*

Orlovski Stadion ob Dunajski cesti dobiva te dni spet popolnsto sliko svoje moččnosti in vse bolj izrazitejšo podobo umetnine, ki ji niti v zamisli, niti v obsežnosti doslej ni para v Slovincih. Tvrdka Ravnihar namreč postavlja

na sprednji strani ob Dunajski leseno streho, ki bo res v Kras Stadionu in tamkajšnji okolici sploh. Vsak izmed kamenitih stebrov, ki so jih postavili v letošnjem poletju, nosi približno meter dolg, izrezljan les valčaste oblike, na katerih so potem pritrjeni tramovi, ki vežejo posamezne stebre. Na zidu samem pa so položeni močnejši tramovi, pritrjeni z železnimi vijaki na zidovje. Na teh tramovih

Političen umor na Jesenicah

Delo makedonstvu uših - Kako se je izvršil umor - Ubiti je Ciril Hristovič iz Južne Srbije - Obsežna preiskava oblasti

Jesenice. Včeraj zjutraj se je izvršil na Jesenicah političen umor, ki je silno razburil vse prebivalstvo. Vse govori samo o umoru in marljivo pomaga orožništvu in policiji pri razjasnitvi umora. Mnogo se govori tudi o macedonski revolucionarni organizaciji in njenem terorističnem delu, ki je bilo sedaj zanešeno še v mirne Jesenice.

Mrtvo truplo

Ko je šel včeraj okoli petih zjutraj službojuči finančni stražnik na svojo kontrolo, je našel nenadoma ob državni cesti med vasema Hrušico in Plavžem nad Jesenicami v gozdu Kopavniku mrtvo moško truplo, ki je bilo še gorko. Na truplu je bilo videti težke rane. Finančni stražnik je takoj obvestil o umoru jeniško orožniško postajo in skoraj nato so že bili orožniki na licu mesta.

Kdo je ubiti?

Pri mrtvecu so našli legitimacijo, iz katere je bilo razvidno, da je ubiti Ciril Hristovič, dijak pravne fakultete v Belgradu, rojen leta 1907 v Radovištu v Južni Srbiji. Pri njem se našli tudi 600 Din. Obleden je bil v lepo obleko, ki pa je bila od padca in vlačena po zemlji močno zamazana.

Kako se je izvršil umor

V petek zvečer so prišli z brzovlakom ob pol 11 trije neznanci, od katerih se je eden odlepjal takoj naprej v Avstrijo, dva sta pa ostala na Jesenicah. Eden od teh je bil umorjeni Hristovič, ki ni imel potnega lista in se zato ni mogel odlepiti naprej z brzovlakom. Govori se, da je obljubljal Hristovičev spremljevalec, da ga spravi po gorskih stezah čez Golico v Avstrijo. Ljudje pravijo, da so ju slišali, ko sta se pri odhodu z Jesenic prepirala. Spremljevalec je vodil Hristoviča precej časa naokoli, nato pa sta krenila proti meji.

leže leseni nosilci, na katerih so potem pritrjene deske, ki tako tvorijo lično streho. Cela zamisel in izvedba tega dela, napravila izredno ugoden in močoven vtis, ki bo še bolj viden, kadar se na tej strani v zidovju vstavijo tudi vrata, kar se baje zgodi prihodnjo pomlad.

Avstrijski generalni konzul dr. Herman Pleinert se je povrnil iz dopusta in je zopet prevzel svoje posle.

Sobotni živilski trg nudi z nastopom jeseni ves bolj pestro in živahno sliko. Cel Vodnikov trg je v jutranjih urah spremenjen v živo gnečo in prerivanje ljudi, ki prihajajo in odhajajo, kupujejo in prodajajo, barantajo in gledajo, ocenjujejo vse tisto blago, ki ga je po vsem trgu v številnih košarah, vozičkih, malih in velikih stojnicah v izobilju na razpolago. Prevladuje pa na trgu zelenjava in sočivne rastline. Zadnjo soboto je bilo na prodaj tudi nekaj gob, ki pa so skoraj pošle, dočim je bilo kovanja dovolj. V velikih množinah so pripeljali na trg tudi jabolki in brusnički, vendar le slabše vrste. V splošnem se za zimsko zalogo še ne kupuje.

Zanimiva jahalna konkurenca. Danes ob 14.30 priredi Kolo jahačev na igrišču SK Ilirije zanimivo jahalno konkurenco, katere se udeležijo najboljši domači in zagrebški jahači. Občinstvu se nudi redka prilika videti spretnost jahačev in dre-suro konj. Poleg skakanja, ki bo nedvomno najbolj zanimivo, so na sporedu še druge zanimive točke, namenjene v prvi vrsti širšemu občinstvu, ki ni poučeno o vseh finesah konjskega sporta. Med prireditelji bo igrala godba dravske divizije. Vstopnice za to zanimivo prireditev se dobe danes dopoldne v trafikah ge. Sever v Šelenburgovi ulici, popoldne od 13.30 pa pri dnevnih blagajni na igrišču SK Ilirije.

Umrli so v Ljubljani v času od 13. do 20. t. m.: Alojzija Serjanc, delavka, 69 let, Vidovdanska cesta 9; Jožefa Plevel, mestna uboga, 75 let, Japljeva ulica 2; Franc Mikluš, poletnik, 77 let, Kolodvorska ulica; Marija Švent, žena vlakovodje, 50 let, Karlovska cesta 24. V bolnici so v istem času umrli: Franc Pogačnik, zasebnik, 46 let, Mošnje 2; Angela Kern, hiš kovača, 11 let, Stanežice 37; Alojzij Lampič, tesarjev sin, 2 dni, Medvo 20; Marko Dujinič, sprevednik, 41 let, Novo selo 177; Josip Majer, knjigovodja, 32 let, Cevica 17 pri Dolnjem Logatcu; Franc Verovšek, vrtnar, 61 let, Ambrožev trg 8; Helena Smroki, kočijaževa vdova, 73 let, Selo 28; Ivana Kožuh, zasebnica, 47 let, Podgora 9 pri St. Vidu; Vera Lukniš, šivilja, 41 let, Vegova ulica 12; Edvard Pogačnik, zasebnik, 58 let; Karl Legan, posestnik, 36 let, Reber 5; Franc Pozvek, teg. potnik, 26 let, Novi Vodmat 180; Katarina Papič, posestnica, 53 let, Girše 3; Jakob Mali, kajzar, 46 let; Ivan Vidmajer, mesarski pomočnik, 61 let, Zalec 12; Ivan Turk, delavec, Prezid 142.

Z razglasne deske. Včeraj je bil objavljen na razglasni deski mestnega magistrata razpis sodne dražbe nepremičnin g. Franca Zebala, bivšega obl. poslanca SDS. Zahtevajoča stranka je Slavenska banka, ki toži tvrdo »Jadrano« in njena družabnika Franca Zebala in Kristijana Kacafuro za znesek 200.000 Din. Na sodno dražbo, ki se bo vršila dne 27. oktobra 1928 ob pol 9 zjutraj, v sobi št. 15 na sodišču, pridejo nepremičnine kat. o. Rudnik 776 in 777, ter kat. o. Karlovske predmestje št. 582. — Znamenje našega časa je tudi 11 ediktalnih postopanj, ki so uvedena proti raznim ljubljanskim trgovcem. — Gospej Mariji Pupnikovi je bilo izdano dovoljenje, da sme lokal v Gerbičevi ulici 8 uporabljati za točenje alkoholnih pijač. — Objavljen je sklep občinskega sveta z dne 18. septembra, da se mesto umrlega zaupnika g. Valentina Vontiča izvoli za zaupnika (pri posredovalnem uradu) njegov namestnik g. Leopold Furlan, za njegovga namestnika pa g. Ivan Rozman, sodni oficijal v pokouju. — Na razglasni deski je objavljena nova odredba mestnega magistrata o odvzodu fekalij iz mesta.

S kočijo iz Nemčije skozi Ljubljano v Rim. Najstarejši kočijaž v grofiji Glatz v Šleziji, 72-letni

Okoli štirih zjutraj se je izvršil umor. Neki kmet je namreč slišal takrat več zaporednih strelcev, neki delavec, ki je šel v tovarno, pa takoj nato vpitje.

Morilec je oddal na žrtev več strelcev. En strel je dobil Hristovič v glavo, enega v prsa, enega v ledvice. Nato je morilec prizadejal Hristoviču še dva težka zablodnja z nožem.

Nato je morilec zavlekel truplo umorjenega na vejah k državni cesti, da je bilo truplo lahko vidno. Očividno je imel morilec namen, da se umor takoj odkrije in da tako preko časopisa izve macedonska organizacija, da je bil naročeni umor izvršen. To je tudi jasen dokaz, da je motiv umora politične narave.

Palico ubitega Hristoviča je našla neka pastirica na kraju, kjer je bil umor izvršen.

Ker se še ne ve, kateri macedonski organizaciji je pripadal umorjeni Hristovič ali avtonomistični ali federativni, tudi še ni čisto razjasnjen motiv umora.

O umoru je bila takoj obveščena tudi ljubljanska policija in sodišče, ki je poslala na lice mesta sodno komisijo. Ob 4 popoldne je bilo truplo Hristoviča obducirano.

Tudi ljubljanska policija je poslala svoje organe s policijskim psom, da pomagajo pri razjasnitvi umora in zasledovanju morilca. O umoru so bile obveščene tudi avstrijske obmejne postaje, ki so enako izvedle obširno preiskavo.

Dr. Pavel Avramovič

se je vrnil ter zopet redno ordinira od 9—11 in od 2—4 popoldne

Aleksandrova cesta 7

vhod Beethovnova ulica 9-I

Ferdinand Ochmann, nazvan tudi »klekaj Ferdinand«, se je včeraj pripeljal na svojem potovanju s kočijo iz Nemčije do Italije, v Ljubljano. Ochmann se je podal na pot dne 24. septembra iz kopališča Reinerza preko Dunaja, Grada in Maribora. Starem Ochmannu delata na dolgi poti družbo njegov sin in njegov vnuk, poleg dveh zvestih in lepih konj seveda, ki sta vprežena v kočijo. Ochmann se odpelje iz Ljubljane s kočijo v Rim, od tam se bo pa vrnil v Nemčijo.

Tečaj za dansko in moško krojaško pri-krojevanje v Ljubljani priredi Urad za pospeševanje obrti kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani v zimskem času. Interesenti, krojači in krojačice, naj prijavijo svojo udeležbo v pisarni Urada za pospeševanje obrti na Krekovem trgu št. 10/I, kjer dobe tudi natančnejše informacije. O pričetku tečaja bodo pravčasno pisмено obveščeni.

Ukradena suknja. Posestnik Ivan Leuc v Obrhju pri Ljubljani je prijavil policiji, da mu je neznan tat ukradel iz nezaklenjenega skladišča siv moški površnik in poletni suknič, v vrednosti 800 dinarjev.

Iz policijske torbe. Aretiran je bil neki tat, ki si je prilastil tujo konjsko odejo, vredno 200 dinarjev, dalje je bil aretiran nekdo, ki je kradel oljnat barve v škodo mestne občine. Neka »Mica Kovačeva« ni imela s čim plačati cehe v gostilni in je morala v zapor. Aretirani so bili še trije berači in neki J. M. radi telesne poškodbe. — Ponoči so razgrajali »samostirje« piščali, katere je radi izgredov zapisal stražnik. Nadaljnje ovadne navajajo tri prestopke zoper obratni pravilnik, pet zoper cestne policijske predpise ter eno prekoračenje policijske ure.

Dr. Peter Defranceschi stanuje sedaj Dunajska 1 a, 4. nadstropje, Ljubljanska kreditna banka.

Pranje, svetlolikanje ovratnikov in vse perilo, kemično snajenje oblek: Šimene, Kolodvorska ulica 8.

Fini sladki smoljski mošt se toči v renovirani gostilni Mencinger na Sv. Petra cesti 43. Odprto do polnoči.

Ljubljanski kokainisti

Pred vojno marsičesa nismo poznali, s čimer smo v Ljubljani sedaj »osrečeni«. O kokainu in kokainistih smo mogli kvejemu čitati v biografskih leksikonih ali v ameriških detektivskih romanih. Dandanes pa nikar ne bode presenečen, če si ti v javnem lokalu ali na vlaku in tudi na cesti kdo približa ter ti skrivaj pomežikne in namigne, da je edino, kar je še vredno v naših časih zaužiti, le »kokse«. Beseda »kokse« je najbolj razširjen sinonim za kokain, katerega noben pravi kokainist nikoli ne imenuje s pravim imenom. V Ljubljani se sicer kupčija s kokainom skriva po zelo tajnih poteh ter cvete le med strogo »zaupnimi« ljudmi. Neposvečene, zlasti pa tuje, bo težko našel v Ljubljani prodajalca kokaina. Policija sicer ostro preži na kokainiste, vendar se ji dosedaj ni posrečilo še nobenega ujeti, znamenje, da se v Ljubljani še ne upajo tako na dan.

Manijo zauživanja kokaina so prvi zanesli v Ljubljano nekateri ruski emigranti in ti so našli kmalu nekaj posnemalec. Sedaj je za naše kraje središče kokainske kupčije Zagreb. Od tu ga posebno spretni tihopatec prenašajo v Ljubljano, sami pa ga ne prodajajo. Za kilogram prinesenega kokaina dobivajo bogate nagrade, navadno preko dva tisoč dinarjev. V Ljubljani prevzamejo kokain zopet drugi prekupeci, ki ga s 100% ali še več odstotnim dobičkom prodajajo uživalec. Zanimivo je, da se ti prekupeci prav dobro zavedajo groznih posledic, ki nastopijo po uživanju kokaina in ga sami nikoli ne uživajo. Prodajajo ga po 50 do 100 Din gram. Vsi prekupeci so med seboj trdno organizirani in znajo s neverjetno nesramnostjo izkoristiti

svoje žrtve. Kdor je namreč nekajkrat zavžil kokain, se tej strasti popolnoma preda ter bi dal za prašek kokaina vse, kar ima. Nekateri verižniki mešajo med kokain navadno moko, včasih tudi zmleto sol, vendar kokainist to kmalu zapazi. Včasih kokainisti kartel v Zagrebu ustavi za teden, dva, vso prodajo kokaina in tedaj cene neverjetno poskočijo. Kokain se drago plačuje in včasih da strasten kokainist tudi ves svoj denar za ta strupeni prašek.

Naše zdravo ljudstvo bo od te kokainske strasti ostalo gotovo nedotaknjeno, večja nevarnost pa preti meščanstvu, zlasti inteligenci, če se ta strast še bolj razširi. Na škodljive posledice uživanja kokaina nam ni treba posebej opozarjati. Slej ali prej prične kokainist gniti nos, ki sčasoma tudi odpade. Človek izgubi voljo do dela, prične mrziti življenje in prav pogosto se kokainska strast konča s samomorom. Oblasti pa naj bi tej novi nevarnosti posvetile malo več pozornosti in tudi primerna zdravstvena propaganda bi ne bila neumestna.

Večerni pouk

za izvrševanje lastne garderobe za gđ. uradnice vpeleje

modni atel'e M. ŠARC, Ljubljana

Miklošičeva cesta Palača Pokojniškega zavoda

vhod Pražakova 15/III.

Prijave se sprejemajo celotnevo

Maribor

Akademska maša bo danes ob pol 12 v franciskanski cerkvi; točno ob četrti na 12 propoved slovitega cerkvenega govornika, stalnega kanonika dr. F. Cukale o temi: Odkod vera?

Orliči, na plan! Redna telovadba za orlovski naraščaj se vrši vsak ponedeljek od 4 do 6 popoldne v telovadnici dekliške meščanske šole, Cankarjeva ulica. Vhod skozi dvorišče. Prosimo naše zavedne stariše, da prijavijo svoje male ter jih pošljejo v to odlično mladinsko organizacijo! Jutri na svideenje v telovadnici!

Znamenita zastava — last odličnega Mariborčana. Kakor znano se vrši dne 30. oktobra pri tretji obalni komandi v Boki Kottorski proslava desetletnice zgodovinskega dogodka, ko se je v tivtskem arzenalu snela francoska in se je dvignila na drog jugoslovanska zastava. Slovesni dogodek se je izvršil nadvse svečano ter ob navzočnosti višjih oficijerjev francoske, angleške in italijanske mornarice. Nas Slovence in še posebej Mariborčane pa zanima dejstvo, da je ob tej slovesni priliki dvignjena zastava še danes last odličnega Mariborčana g. Feliksa Cotiča, vpkojenega tehničnega poslovoje, kapitana I. kl. Ob prevratu jo je bil namreč dal napraviti že v Pulju ter jo je na posebno prošnjo posodil za omenjeno slavnostno priliko. Ob tej priliki smatramo potrebno, da sporočimo našim Mariborčanom, da je g. Cotič zamislil, da je bil izumov na polju mornariške tehnike, ki jih je bila uvedla avstrijska mornarica. Kakor izvemo, se tudi sedaj izdeluje neki njegov izum v ljubljanski livarni za našo jugoslovansko vojno mornarico. Želja g. Cotiča je, da pride omenjena zastava, ki jo sedaj on hrani, kot spomin na tisti zgodovinski znameniti dogodek v varne roke, morda v varstvo tukajšnjega Muzejskega društva.

Iz radio-amaterskih krogov. Čujejo se zopet pritožbe glede ljubljanske oddajne postaje, češ, da se preslabo sliši. Zares čudno; napoljska oddajna postaja se po zatrdilu mariborskih amaterjev boljše čuje nego ljubljanska. Dolgo gruntamo, kaj je neki temu pojavu vzrok; saj drugod glasom poročil krasno slišijo. Najprej smo mislili — začetek je! Potem se je valila krivda na nekatere tukajšnje reklamne svetilke s prekinevanjem toka v presledkih. Nazadnje pa prevladuje misel, da imamo pač Mariborčani smolo, ker leži Maribor za sprejemanje ljubljanskih radijskih poročil v nesrečnem in »vseskozi« mrtvem kotu. — Soglasno pa je mnenje vseh tukajšnjih radio-amaterjev, da se ljubljanski radio dobro sliši v služaju južnega vremena.

Vinska trgatve izobraževalnega društva v Studencih je danes ob 17. pri Gačniku.

Ljubiteljem jahalnega športa. Jahalni pouk se prične zopet od jutri naprej vsak dan od 13.—15. ure v jahalnici v Cvetlični ulici.

Pravijo, da so starejši socialisti malo jezni, ker je slo iz strankine blagajne precej nepotrebnega denarja za brezmiselne komedije (godba itd.) ob priliki izpusta sodruga Eržena iz palače v Sodni ulici.

Sumijo, da se je sodrug Eržen zapletel v dr. Reismanove štrne in da se zato zaganja proti tem šmen-tanim klerikalcem, da bi delavci pozabili na boj proti liberalnim kapitalistom.

Smrtna kosa. Umrla sta: Franc Pfeifer, ključavničar drž. žel., star 80 let. Pogreb danes ob 16. iz splošne bolnice v Studence. — Vizovšek Gabriela, zasebna uradnica, stara 28 let. Pogreb jutri ob 15. iz splošne bolnice v Radvanju.

Se dva izginila iz Maribora. Pred štirimi dnevi je odšel od doma 17 letni fant Kajetan Albrecht, stanujoč v Krempljevi ulici 3, in se ni več vrnil domov. Zadevo je vzel v roke tukajšnja policija. — Ravnotako jo je neznan kam pobegnil neki krošnjar, ki je v Mariboru dobro znan. Pred tremi dnevi je bil prišel v konflikt z nekim mizarim mojstrom Maksom P. in sicer v tukajšnji uniojski restavraciji. Pri vlačanju števil je namreč krošnjarček hotel malo goljufati. Radi tega se je omenjeni mizarski mojster tako razvnel, da je ubogi krošnjarček od strahu zbežal in pri tem pustil vrečko s številkami na mizi. Krošnjarčka sedaj iščejo, pa ga ne morejo nikjer dobiti.

Sličica z mariborskega trga. Kmetica ob stojnici. Smetane ima v globokem pisrku. Postoji nobel dama. Smetane bi rada. Vzame v roke žlico — milostljiva in poizkusi; milostno in s finim iztegljajem drobnega jezika obliže zgornji del žličke. Pogleda pri tem iz pod čela, če jo kdo vidi. — Odhaja milostljiva Kmetica pa dopolni poizkus in potegne jezik preko — spodnjega dela žlice, da izgleda pač čistejša. — Druga dama. Eksplicit se ponavlja. Tanka plast pudrčka kane pri tem z ustnic na žlico ter se sprime z neobizanim delom smetane v

posebno zmes pudra in smetane. Mora biti zelo okusna. Odhaja. Milostljiva namreč. Kmetica pa zopet prevleče temeljito svoj jezik preko neoblizane smetane — da bi bila žlica čistejša. Tako gre naprej. Kdo bi kmetici nazadnje zameril; toda dame, napudrane in našminkane!

□ Skomine po denarju so obšle zadnjič neko služkinjo Ema M. Opazila je bila namreč, da ima gospod profesor S., ki stanuje v neki vili v Tomšičevem drevoredu, v neki omari veliko denarja. Ko je oni dan pospravljala in je bila čisto sama doma, je odprla omaro in izmaknila tisočak. 49 tisočakov pa je pustila. »Saj ne bodo g. profesor opazili, si je mislila Ema ter si nakupila vsega šmenta za ta denar: svileno obleko, par čevljev, klobuček, svilnat kombine itd. — in celo jabolk in grozdja si je privoščila. Tatvina pa je prišla na dan, Ema je romala v zapor. Skesano je krivdo priznala.

□ V umobolnici na Studencih so prepeljali 32 letno delavčevno ženo Alojzijo V. iz Dolgoš.

Na večerajšnji trg so pripeljali speharji na 45 vozovih 141 zaklanih svinj, kmetje pa 16 vozov krompirja, 4 vozove čebule, 6 vozov zelja, 10 vozov sena, 4 vozove otave in 5 vozov slame.

□ Konja sta se splašala vozniku Antonu D., ko je vozil iz Koroškega kolodvora proti mestu. V Smoletovi ulici sta se konja nenadoma splašila ter se v divjem diru pognala proti Valvazorjevi in Dvořakovi ulici ter Kralja Petra trgu. K sreči sta pridirjala konja na Dvořakovi ulici in hidrant ter se ustavila; eden od obeh konjev je pri zaletu dobil na prsih močno rano. Voznik, ki je bil na vozu, je do zadnjega ohranil hladno kri; zato je tudi odnesel — zdravo kožo.

Za damske plašče blago francoski filantefi
 najnovejše mode po najnižjih cenah nudi tvrdka **Jos. Snoj. manufaktura**
 Ljubljana
 Oglejte si izložbe.

Dopisi
 Št. Vid nad Ljubljano

Učenca preveč kaznovati ni dobro. Pretekli teden se je pred okrajnim sodiščem vršila razprava proti tukajšnjemu šol. upravitelju Šmajdku, ker je med poukom učenca K. precej težko kaznoval. Pri razpravi se je dosegla poravnava, ker se je otrokov oče zadovoljil s tem, da Šmajdek plača vse zdravniške in druge stroške. Mi nismo zoper poravnavo, vprašamo samo, če je tak šolski upravitelj na mestu na veliki mnogorazredni šoli.?

Solski upravitelj 6 razredne osn. šole v Št. Vidu je Šmajdek postal takrat, ko smo Sventvidčani stopili v dvadnevni štrajk vsled nasilne vpokojitve prejšnjega šolskega upravitelja Bajca in vsled krivične premeščitve stalne učiteljice Bukovine in je krajnemu šolskemu svetu predsedoval voditelj tukajšnje SDS Jože Matjan; ta je bil takrat postavljen tudi za občinskega gerenta, ker je bil občinski odbor vsled šolskega štrajka razpuščen, župan Babnik pa odstavljen.

Štrajkujoči starši so bili takrat vsled šolske zamude otrok (12. in 13. febr. 1925) obsojeni na občutno denarno kazen, ki je vsega skupaj znašala nič manj nego 45.000 dinarjev. Seveda so plačali le tisti občeti, ki so bili vsled službe več ali manj odvisni in so se bali odpusta; plačali so vsega skupaj 4850 dinarjev. Vsi ostali pa so se uprli in priložili zoper odmero take kazni.

Sentvidčani smo pri prvih naslednjih volitvah z ogromno večino postavili zopet na županski stolec bivšega župana Babnika, ki je prevzel tudi predsedstvo v krajnem šolskem svetu oziroma krajnjem šolskem odboru namesto Matjana, učiteljica Zirovnik je tudi zopet v Št. Vidu. Tako se je kolo časa zasukalo.

Pa še enkrat se je zasukalo: Sreški poglavar za ljubljansko okolico je januarja t. l. od velikega župana ljublj. oblasti prejel odlok sledeče vsebine: Sreškemu poglavarju v Ljubljani. Pozivno na tam, št. 98-r ex 1925 odločen na pravočasno vložene prizive 149 prizadetih strank iz Št. Vida in okolice tako-le: Tamošnja kazenska naloga z dne 13. febr. 1925 št. 1031 in z dne 14. febr. 1925 št. 1043, s katerima se je staršem v Št. Vidu naložila globa radi izostanka njih otrok iz šole dne 12. in 13. februarja 1925 (dnevi štrajka), razveljavljam uradno radi pomanjkljivega postopanja. Naslovno naročam obenem, da nadaljnje postopanje opusti, ker zanj ni zakonite podlage. Z ozirom na to sprejdujem uradoma kazni tudi onim strankam, ki so jih že vplačale, z naročilom, da jih naslov vrne. Veliki župan: Dr. Vodopivec, s. r.

Županstvo v Št. Vidu je nekaj dni po zgornjem naročilu od sreškega poglavarja prejelo 4850 Din z dopisom sledeče vsebine: Z ozirom na to, da je gospod veliki župan v Ljubljani z odlokom z dne

13. jan. 1928 št. Pbr. 2081 razveljavil kazenske naloge radi šolskega štrajka v letu 1925, v račam v plačane globe in skupnem znesku 4850 Din z naročilom, da jih vrne strankam.

Tako smemo biti zadovoljni vsi: oni, ki smo dobili povrnjeno krivično vplačano globo in oni, ki so bili te kazni oproščeni. Ali so pa zadovoljni nekateri drugi, tega nismo mogli ugotoviti.

Hrastnik

Zavod za zdravstveno zaščito mater in dece v Ljubljani priredi v zvezi s tukajšnjo »Posredovalnico« brezplačen 14 dnevni tečaj o negi dojenčkov za matere, žene in dekleta. Otvoritev predavanja bo 26. t. m. ob 16 popoldne, ki ga bo imel g. dr. Neuberger. Kraj otvoritve se bo pravočasno objavil.

Rogaška Slatina

Gradba novega modernega hotela s 100 sobami je poverjena znanemu gradbenemu podjetju Toennies v Ljubljani ter se prične s potrebnimi deli že prihodnje dni. S tem se bo nudilo okolškemu prebivalstvu precej zaslужka. Ker mora biti hotel do prihodnje sezone gotov, se bo na ta način stanovanjska kriza, ki je navadno v glavni sezoni neizbežna, znatno omilila. V kratkem se tudi prične z gradbo novih zdraviliških hlevov, kateri se mislijo postaviti na prostoru iznad vrtnarije. Ta prostor pa po mnenju gotovih krogov ni primeren, ker je tudi preveč v središču, razen tega bi se s tem pokvarila najlepša promenadna točka. V poštev bi prišlo Plevčakovo ali Kragečovo posestvo, kjer so na razpolago veliki hlevi, kakor tudi velika dobro ohranjena hiša, kjer bi se lahko nastanili vsi hlapi z družinami vred. Obstoječe hleve bi bilo treba le popraviti in v slučaju potrebe razširiti. Kar bi se dalo za to posestvo, bi se prihranilo s tem, ker bi odpadla nova zidava. Pridno se dela tudi na graditvi poljske železnice, s katero se bo prevažal gramoz iz kamno-oma v Cerovcu kakor tudi na graditvi nove ceste za Zdraviliškim domom, s čemer se vožnje skozi park ukinejo. Vsi znaki kažejo, da se zdravilišče pod spretnim vodstvom Oblastnega odbora vidno modernizira.

Dob. Vsa župnija se pripravila na 28. oktober, ko bo ob 10 odkritje in blagoslovitve spomenika 76 vojnih žrtev, ki so padle v letih 1914—1918. Da bo spomenik res nekaj posebno lepega, zagotavlja že ime umetnika, ki ga je zasnoval in izdelal — Toneta Kralja. Stal bo pred cipresami med pokopališčem in kaplanijo, lepo združen s pokopališčem mv celoto. Obenem bo pa lep okras velikega prostora med cerkvijo in šolo, viden daleč s ceste. Naj bi bila ta slovesnost zopet lepa priložnost, da prijateljsko združi vse bivše vojsake svetovne vojne iz bližnje in daljne okolice.

V Dupeljah pri Kamniku je umrl 20. t. m. v visoki starosti 84 let posestnik Blaž Grčar, bivši župan občine Rahočice, ki mu je še danes hvaležna za skrbno vzdrževanje občinskih potov in gospodarstva. Pokojnik je bil od svoje mladosti pa do 80. leta organizist župne cerkve z Zlatem polju, kakar mu je še prejšnja avstrijska vlada dala medaljo za dolgo službovanje. V pevskem duhu je vzgojil celo svojo družino. V njegovem domu se je glasila vedno lepa slovenska pesem, igral je sam na klavir, harmoniji, pa tudi »poskočec« na harmoniki. Ljubil je knjigo, nabožne in gospodarske vsebine, rad je modroval in se zanimal za politično življenje. Pogreb se vrši v ponedeljek zjutraj na pokopališču v Rahočah! Vzornemu krščanskemu možu svetila večna luč!

Ribnica. Dne 17. t. m. smo imeli v Ribnici slovesen pogreb umrle gospe Ivane Gasperič iz Gorenje vasi 48. Imenovna je bila večletna naročnica »Slovenca« in drugih naših listov. Bila je vzor krščanski ženi in prava družica svojega soproga, žel. poduradnika, ki sta živela v neskaljeni ljubezni nad 28 let.

Sv. Anton v Stangi. Letošnji zadržni jesenski romarski shod pri sv. Antonu v Stangi se vrši na god sv. ap. Simena in Jude in na praznik Kristusa Kralja, t. j. zadnji nedeljo, 28. oktobra.

Najbolji pripomoček za hlađenje slabe, razstale in zahranane živine je pivina mo: Fejsakovo olje za živino. Ni se dobi samo pri: Mr. Fejsak Zagreb, Sundulicova 13.

presimo, da omogočijo povabljenim, da se udeleže tega tečaja. — Duhovne vaje za može bodo od 31. oktobra do 4. novembra. — Vodstvo.

Mesčanska Marijina kongregacija pri sv. Jožefu ima danes ob 11 popoldne v kongregacijski kapeli reden shod in sprejem novih članov. Za vse člane obvezno!

Orel

Celjsko orlovsko okrožje ima tehnični tečaj za načelnike in vaditelje, posvečen predvsem Vadniku, ob 9. Organizatorični tečaj za tajnike in blagajnike se vrši isti dan v sejni sobi odseka Celje v Orlovskem domu ob isti uri. Predsedniški dan združen z dne 11. nov. t. l. v Orlovskem domu. Tečaj se začne s tečajem za predsednike se vrši dne 18. nov. v Orlovskem domu ob 9. Tehnični tečaj za proste vaje se pa vrši dne 25. nov. t. l. isto v Orlovskem domu ob 9. Prosimo, da vsi odseki pošljejo svoje funkcijonarje na te tečaje in da isti dan ne prirede svojih prireditev. Natančno poročilo in spored pride v Okrožnem Vestniku, ki se razpošlje te dni.

Naše dijaštvo

J. k. a. d. »Danica« ima v sredo 24. t. m. ob 8 zvečer 69. redni semestralni občni zbor. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zad. občnega zbora. — 2. Proglasitve starešinam. — 3. Poročila odbornikov. — 4. Poročilo revizorjev. — 5. Volitve novega odbora. — 6. Služajnosti. — Udeležba za vse člane strogo obvezna. Kdor se ne more udeležiti, naj se opraviči pred občnim zborom. Cenjeni gg. starešine najiskreneje vabljeni. — Odbor.

Polzvedovanja

Dežnik se je našel, dobi se na glavni pošti pri oddaji znakm, prtiličje. Izgubil je preteklo nedeljo, 14. t. m. v jutranjem poldevetem osebnem vlaku iz Sevnice do Rajhenburga do lekarne v Krškem neki delavec ves svoj težko prisluženi denar: 2 bankovca po 1000 Din, 1 za 100 Din in nekaj po 10 Din. Pošten najditelj je prosi, da izroči denar na županstvu ali v župnišču v Rajhenburgu.

Titl.
 Ivan Bonač (Baltic Radio), Ljubljana.
 V dolžnost si štejem, Vas obvestiti, da sem z Vašim aparatom Baltic III, Matador, nad vse zadovoljen. Slišim na zvočnik prav dobro 30 evropskih postaj, med njimi na dolge valove, ne da bi menjal zavojnice, Moskvo, Motala, Daventry, Constantinople, Paris-Eiffel itd.
 Čeprav ima aparat samo 3 cevi in imam samo podstrešno anteno, imam večji uspeh kot s 6cevnim Neutrodyne. Na Vašem aparatu mi je Radio dnevni užitek.
 S spoštovanjem
 (podpis) Anton Koželj, profesor.
 Omislite si tudi Vi enak aparat!

Naša narečja v radiu

Slišite, tole je bilo pa nekaj izbornega in izbranskega. Prišli večer imam namreč v mislih. Ko bi radio imel pamet, bi mu kar svetoval, naj napravi še kaj podobnega. Lepa je slovenska beseda, če jo slišiš iz ust Finžgarjevih, krasno se sliši iz ust Zupančičevih, dobro jo je drobil pokojni Cankar, — e, pa le ni Prešeren v svoji »Novi pisariji« zastoj pohvalil naših rotarjev s tistim verzom: »Jezika sol, lepota, da le zine...« Tudi naši dialekti imajo nekaj svojega, kar človeka dvigne, imajo nekaj šegavega, kar pove lahko samo živ govor, zapisati se pa ne da.
 Večeri in dialekt! Kakšen izbor še imamo! Nastopil naj bi bahavi in vedno zadovoljni Kropar, trdi Bohinjec ali sploh kakšna grčasta goranjska duša naj bi stresla pred nas svoje »mešče tečje in hrusče«, ponosi Tržičan je spet specialiteta sama zase, ki bo s svojimi brzolami pozabaval in zazibal v smeh vse slovenski radiosvet, za njim mehki Ločani, pojoči Poljanci, monotonni Idrijčani, živahni Vipavci, povsod znani Izanci, šegavi Ribenčan Vrban, pošteni Trebanjec, izza Gorjanec sam naj pokuka pristni Belokranjec. Poslušajte in strmite: to je dialektično bogastvo iz ljubljanske oblasti. Pa se ne vse. In vmes bo dala svoje zastopnike še mariborska oblast.
 In vsako narečje naj bi govorili res pristni domačini. Ločana zadene itak samo rojen Ločan, Poljanca tudi, Kroparja tudi in druge tudi. Tuje se z dialektom samo pači, smeši in prinese na svet nekaj, kar ni ne tič, ne miš. Radio-amater I.

Programi Radio-Ljubljana

Nedelja 21. oktobra: 11: Koncert z velesejama. — 15:30: Laha glasba. Literarni popoldan: a) Milčinski, b) Svoje spise bereta Janez Jalen in N. Velikonja. — 16:30: Komedija v enem dejanju, igrata gg. Danilo in Lipah. — 19:30: Prenos »Boccaccie« iz opere. — 22:30: Poročila.
 Ponedeljek, 22. okt.: 12: Reproducirana glasba in borzna poročila. — 19: Francoščina, poučuje dr. Stane Leben. — 19:30: O vplivu dela na naše zdravje, predava dr. I. Pirč. — 20: Radio-kvartet (gg. Jera, Feršnik, Bravničar in Svetel). — 21:30: Poročila.
 Torek, 23. okt.: 12: Reproducirana glasba in borzna poročila. — 19: Nemščina, poučuje dr. Piskernikova. — 19:30: Krkoni in plezavci, predava prof. Pengov. 20: Koncert Sentpeterskega pevskega zbora pod vodstvom g. Zdešarja: 1. Vodopivec: Himna Kristusu Kralju, 2. Mav: Dajte mi zlatih strun, 3. Sattner: Roža Marija, 4. Premrl: Zdrava Marija, 5. Hochreiter: O dajte sre mi milijon, 6. Hochreiter: Čez mlado zoro, 7. Zeleznik: O Marija divni cvet, 8. Zeleznik: Najlepša vseh devic, 9. Tomc: Nebeški kori strmite, 10. Klemenčič: O Jezus kralj si čudovit, 11. Vodopivec: Pod oljkami, 12. Hochreiter: Češčenca si Marija, 13. Mav: Slovenska maša Slomšku na čast: a) Usmili se nas o Gospod, b) Slava, c) Verni vstanimi, d) Verujem. — 21:30: Poročila in Academi-Dancing-band.
 Sreda, 24. okt.: 12: Reproducirana glasba in borzna poročila. — 19: Srbohrvaščina, poučuje prof. Mazovec. — 19:30: Ledena doba in njeni sledovi v Sloveniji, predava dr. Valter Bohinje. — 20: Koncert godbe Dravske divizije (lahka, plesna godba. Vmesno solo-speve poje g. Jug). 21:30: Poročila.
 Četrtek, 25. okt.: 12: Reproducirana glasba in borzna poročila. — 19: Italijanščina, poučuje prof. Gruden. — 19:30: O radiu, predava prof. Andree. — 20: Klavirski večer g. prof. Noča. Vmesne speve poje g. Rus. — 21:30: Poročila.
 Petek, 26. okt.: 12: Reproducirana glasba in borzna poročila. — 19: Francoščina, poučuje dr. St. Leben. — 19:30: Slovensko ljudsko slikarstvo, predava dr. Stane Vurnik. — 20: Cassado: Cello-koncert, prenos iz Uniona. — 21:30: Poročila.
 Sobota, 27. okt.: 12: Reproducirana glasba. — 18:30: Delavska ura: Naša socialna zavarovalna zakonodaja, predava OUZD dr. Jože Bohinje. — 19:

Zanimivo predavanje iz postanka naše države, predava prof. Silvo Kranjec. — 19:30: Nemščina, poučuje ga. dr. Piskernikova. — 20: Prenos slavnostne akademije iz Uniona. — 21: Lahka glasba. — 22: Poročila.

Nedelja, 28. okt.: 10: Prenos iz stolnice. — 12—13:30: Koncert jeseniške godbe v studiu. Slavnostni govor ob 10 letnici osvobodjenja (prenos). — 15:30: Slavnostna otvoritev Radio-postaje Ljubljana, Koncert Pevske zveze, prenos iz Uniona. 20: Simfonični koncert kr. opere v Kazinu (prenos). — 21: Prenos koncerta vrhniške godbe iz Uniona. — 22: Poročila.

Drugi programi

Nedelja, 21. oktobra.
 Zagreb: 17 Plesna glasba — 20:35 Pesmi in arije za sopranski solo s spremljavo klavirja. — Breslau: 11 Katoška služba božja — 12 Zborovski koncert — 19:10 Koncert pesmi — 20:15 Plesna glasba. — Praga: 10:30 Simfonični koncert — 18 Poročila; nato koncert arij iz oper — 20 Nedbal: »Nedolžna Suzana«, opereta — 22:30 Koncert vojaške godbe. — Leipzig: 16:30 Kvarletna glasba — 17:30 Zabavna prireditve — 19:30 Puccini: »Madame Butterfly« opera — 22:30 Plesna glasba. — Stuttgart: 15:30 Zabavni koncert — 17 Cerkveni koncert — 20:30 Balada o doktorju Faustu, sestavljena iz raznih kompozicij in scen iz Faustovih dram. — Bern: 15:30 Orkestralni koncert — 20 Schubert: Maša v as-duru. — Katowice: 15:15 Filharmonični koncert iz Varšave — 18 Koncert — 20:30 Prenos večernega koncerta iz Varšave. — 22:30 Plesna glasba. — Frankfurt: 16:30 Opera glasba — 21:30 Poljuden koncert. — Brno: 10:30 Simfoničen koncert — 19 Zabavni večer, sodeluje moški kvartet. — Rim: 20:45 Simfonični vokalni koncert. — Langenberg: 16:30 Popoldanski koncert s pestrnim sporedom — 20 »Freischütz«, romanična opera (Weber). — Berlin: 11:30 Dopoldanski koncert — 20 Večerna zabava — 21 Koncert godinega kvarteta — 21:30 Koncert za violino, violo in cello; nato plesna glasba. — Dunaj: 10:30 Orgelski koncert — 11 Koncert simfoničnega orkestra — 16 Pestra orkestralna glasba — 18:55 Koncert instrumentalne in vokalne glasbe — 20:05 Veinberger: »Otok ljubezni«, opereta; nato jazz-glasba. — München: 16:30 Zborovski koncert — 20 Kalman: Grofica Marica, opereta. — Milan: 20:50 Prenos opere iz gledališča. — Budapest: 10:10 Prenos službe božje — 12:30 Simfonični orkestralni koncert — 20:20 Koncert Mozartove glasbe — 21:50 Po poročilih koncert ciganske kapele.

Ponedeljek, 22. oktobra.

Zagreb: 17 Laha glasba. — 20:30 Koncert ruskega pevskega zbora in orkestra balajak. — Breslau: 16:30 Popoldanski koncert. — 20 Rossini: »Seviljski brivci«, komična opera. — Praga: 20 Češki plesi. — 21 Koncert komorne glasbe. — Leipzig: 16:30 Koncert. — 20 Zabavni koncert. — 21 Vesele kriminalne zgodbe. — Stuttgart: 16:35 Popoldanski koncert. — 20:15 Simfonični koncert. 22:15 Muzikalčne redkositi. — Bern: 17 Orkestralna glasba. — 21:20 Koncert lahke glasbe. — Katowice: 18 in 20:30 Koncert. — Frankfurt: 16:35 Opera in druga glasba. — 20:15 Simfonični koncert. — Brno: 20 Koncert pesmi Schuberta. — 21 Komorni koncert iz Prage. — Rim: 17:30 Vokalni in instrumentalni koncert. — Langenberg: 12:30 Prenos zvočenja 14 zvonov. Koralne in ljudske melodije. — 17:45 Lahka glasba. — 20 Večerni koncert orkestra. 21 Komorna glasba. — Berlin: 17 Koncert skladb za harmonijo. — 17:30 Vijolinski koncert. — 21 Koncert sodobne glasbe. — 21:40 Po predavanju plesna glasba. — Dunaj: 11 in 16 Koncerti kvartelne glasbe. — 20:05 Valtči v raznih dobah. — 21:45 Koncert delavskega mandolinskega orkestra. — München: 19:30 Orkestralni koncert — 21:20 Koncert in pesmi. — Milan: 20:55 Prenos opere iz gledališča. — 23 Jazz-glasba. — Budapest: 12 Komorni koncert. — 20:40 Instrumentalni in vokalni koncert. 22:50 Jazz-glasba.

RADIO Franc BAR
 LJUBLJANA, MESTNI TRG 5/1.
HALO!
 Strokovna Radio tvrdka! Specijalizirana: Kompletan 3 ceven RADIO BAR aparat, z akumulatorjem, anodo, antenskim in zemeljskim materijalom, zvočnikom le Din 1950—
 V SA EVROPA V ZVOČNIKU!
 Kompletan detektorski aparat, s podstavkom za kristal in kristalom, slušalko, antenskim in zemeljskim materijalom le Din 245—
 Radi ugočnega nakupa in velikega konzuma cene sestavnih delov globoko nižane!
 Glavno zastopstvo tvrdka: HORNÝ, DUNAJ, za NEUTRODYNS-aparate. Z neutrodyne sem lahko dobil samo Evropo, marveč tudi Ameriko!

Ljubljansko gledališče
 Drama:
 Začetek ob 20.
 21. oktobra, nedelja: Ob 20. uri zvečer »KROG S KREDO«. Izven.
 22. oktobra, ponedeljek: »FANNY. TETE. STRICI ITD.« Red D.
 Opera:
 Začetek ob pol 20.
 nja gospe Avguste Danilove. Izven.
 21. oktobra, nedelja ob pol 20. uri »BOCCACCIO«, opereta. Izven.
 22. oktobra, ponedeljek: Zaprto.
Mariborsko gledališče
 Nedelja, 21. oktobra ob 20. uri: »OGNJENIK«. Znifžane cene. Kuponi.
 Ponedeljek, 22. oktobra Zaprto.
 Torek, 23. oktobra ob 20. uri: Plesni večer Ksenije Burghanseru. Ab. B.
 Sreda, 24. okt., ob 20. uri: THERESA RAQUIN. Ab. A. Premijera.
Prireditve in društvene vesti
 »Ljubljana« ima v ponedeljek ob 8 skupno pevsko vajo. Radi nastopa udeležba za vse obvezna. — Pevovodja.
 Rokodelski dom. V ponedeljek 22. t. m. bo imele kat. društvo rokodelskih pomočnikov svoj redni tedenski sestanek s predavanjem. Pričetek ob 8 zvečer. Pevska vaja bo danes — v nedeljo — ob 11 dopoldne in v torek ob 8 zvečer. Tamburaška vaja bo v sredo in petek ob 8. Za jezikovne tečaje se prijave še sprejemajo.
 Sišenska prosveta priredi v ponedeljek, dne 22. t. m. ob pol 8 zvečer v samostanski dvorani velenzanimivo in poučno predavanje. Predava g. dr. Šibec. — Člani in prijatelji, pridite polnoštevilno!
Cerkveni vestnik
 Duhovne vaje za organiziste in cerkvenike bodo v Domu od 12.—16. novembra. Gg. župnike

Drevo iz gorčičnega zrna

Šolske sestre

Začetek kongregacije

Zenska, ki v pravem pomenu zasluži to ime, je v človeški družbi nevidna gosposka zbornica, pravi znani pedagog Förster. Tiha pa sila važna je uloga, ki jo ima ženska kot žena, mati, sestra, hči, v kulturnem in npravnem življenju ljudstev. Usoda poedinih narodov je v veliki meri odvisna od tega, kakšno ženstvo ima. Ker je v ženski čustvena stran veliko bolj razvita kakor pri moških, je ženska zelo dovzetna za religioznost, sramežljivost, potrpežljivost, požrvalno ljubezen, toda gorje, če se ženska nprav vsled zanemarjene vzgoje in drugih slabih vplivov izkvari, potem iz nežne golobice postane lahko hijena. Zato vrše v pravem pomenu apostolsko delo družbe, ki so izrecno namenjene vzgoji ženske mladine. Pri nas pridejo v tem oziru v poštev zlasti šolske sestre.

Daljnje podlage te kongregacije je iskati v tretjem redu sv. Frančiška Asiškega. Ta red je bil sicer ustanovljen za one, ki žive med svetoni, vendar so se tretjerednici obojega spola, kjer so okoliščine dopuščale, združevali tudi v skupnem samostanskem življenju.

Začetnica samostanskih tretjerednic v Italiji je bila blažena Angelina Folinska. Njene redovne naslednice in duhovne hčere so se posvetile zlasti vzgoji in pouku ženske mladine. Ustanovljale in vodile so osnovne šole za deklice, tako so dobile ime šolske sestre. Kot tretjeredni družbi jim je predpisal redovno vodilo papež Leon X leta 1521.

Mariborski zavod

Slovenci smo dobili kongregacijo Šolskih sester iz graškega zavoda, ustanovljenega leta 1842. Njih ustanovitelj se po pravici sme imenovati škof Slomšek, na čegar pobudo je mariborsko Gospejno društvo sestre poklicalo iz Grada. Živele so v veliki revščini, a duhoviti spiritual Kosar, posvetovalec G. D., je že takrat napovedal, da bo iz tega gorčičnega zrna zrastle veliko drevo. Gospa Schmiderer jim je odstopila nizko pritično hišo, sedaj št. 11 v Strossmajerjevem drevoredu, in jim najemno odpuštila. Dne 17. oktobra je škof Stepišnik slovesno otvoril zavod, v katerem je bilo takrat že 83 deklet pri pouku v pletenju, 15 pri šivanju in 8 sirot. Prva prednica Puhar je bila izvrsten organizatoričen talent ter posebno dobro izurjena v ročnih delih, zlasti v napravi cerkvene oprave. Vešči pomočnici sta ji bili s. Mihaela Pohl kot šivilja in s. Koleta Haas, ki je nad 20 let vodila delo v vezilnici. Po njeni prerani smrti je prevzela njeno mesto še sedaj živeča provincialna prednica s. Sholastika Zurnan, ena najboljših Kolutinskih učenk. Po letih se je izvežbalo dokaj mladih moči, tako da je vezenje v zavodu doseglo res visoko umetniško stopnjo. Po načrtih gospe Vurnikove in gg. arhitektov Vurnika in Plečnika ter s. Rafele Egger so izdelale sestre pod vodstvom s. Eme Mikec lepo število pravih umetnin. V lavantinski škofiji ni menda cerkve, ki bi ne imela kakega parlamenta mariborskih Šolskih sester; sedaj zalagajo s paramenti razne cerkve skoraj po celi Jugoslaviji.

Gorčično zrno

Njih glavni poklic pa je bil pouk v šoli. Prva leta so deklice obiskovale mestno dekliško šolo, a že v začetku šolskega leta 1865/6 so začele sestre s prvim razredom lastne ljudske šole, ki se je potem širila od leta do leta ter je 1875 že bila močno obiskovana petrazrednica, z odlokom ministrstva za uk in bogocastje 9. novembra 1875 pa je dobila pravico javnosti. Kmalu potem je postala šestrazrednica in je taka ostala do leta 1925, ko je vsled novega učnega načrta postala spet petrazrednica.

Mariborsko Gospejno društvo je lepo skrbelo za mladi zavod, revne deklice so dobivale zastoj učila, povrh je društvo vsako leto privedilo otrokom božičnico, pri kateri so bili obdarovani z obleko in drugimi darili.

Važen korak je storil zavod leta 1869. Dne 1. maja se je obrnil lavantinski škof Stepišnik na sekovskega škofa Zwergerja, naj dovoli onim sestram, ki so prišle iz Algersdorfa v Maribor, da si tu ustanove samostojno hišo. Dotlej je bil mariborski zavod le graška podružnica. Sekovski škof je prošnji 3. junija 1869 ugodil in tako je s tem dnem bila ustanovljena samostojna mariborska hiša.

Z osamosvojitvijo se je sestram odprlo širno polje na slovenskem jugu. Odtod so zaprejš dobivale tudi naraščaj. Dne 12. julija 1869 je tudi deželna vlada dovolila in potrdila novo samostalno naselbino. S. Marjeta Puhar je bila imenovana za mater-prednico nove matrne hiše. V pomoč si je nova predstojnica izprosilila dve sestri iz Vöklabrucka na Gornje Avstrijskem ter so od onodobnega zavoda prevzele tudi kroj redovne obleke, zato so se mariborske sestre v obleki nekoliko razlikovale od graških.

Dne 18. novembra 1869 je bila v Mariboru prva slovesna preobleka sedem kandidatij, od teh je bilo pet Slovenk. Ker se je šola bolj in bolj širila ter število učenk in gojenk naglo raslo, se je moralo prvotno neznančno poslopje širiti. Iz sedanje hiše št. 11 so se preselile v hišo na vogalu sedanje Samostanske in Strossmajerjeve ulice, ki je bila istotako last blage gospe Schmiderer; polagoma so nakupile še sosedne parcele in leta 1874 je bilo postavljeno že enonadstropno šolsko poslopje.

Pod predstojništvom s. Angele Križanič je zavod storil sila važen korak naprej. S svojo žilavo energijo je dosegla, da se je leta 1888 ustanovilo v zavodu

zasebno žensko učiteljstvo.

Zaradi novega učiteljstva je bilo treba znatno razširiti samostansko poslopje, kar je povzročilo nepopisne skrbi. Z zaupanjem na božjo pomoč je mati prednica vse premagala. Leta

1892 se je dozidalo dvonadstropno poslopje, namenjeno za novo učiteljstvo.

Leta 1895 so prišle k maturi prve gojenke zasebnega učiteljstva Šolskih sester in sicer na državnih učiteljstvih v Ljubljani in v Mariboru. Uspeh je bil tako povoljen, da je ministrstvo za uk in bogocastje podelilo zavodu leta 1896 pravico javnosti. Dostlel je na tem učiteljstvu dovršilo svoje študije 953 učiteljic.

Leta 1913 je bila sestram dovoljena tudi

meščanska šola

ter se je s Šolskim letom 1913/4 otvoril prvi razred in naslednja leta zaporedoma ostali ter imajo sedaj popolno meščansko šolo. Z vpljavo enoletnega gospodinjskega tečaja leta 1914 se je zaključil razvoj samostanskega šolstva.

Na šolskem polju

so sestre izvršile naravnost nadčloveško delo. Poedine sestre učiteljice so imele večasi celo po 45 tedenskih učnih ur, poleg tega so morale z drugimi opravljati svoje redovne dolžnosti in v mlajših letih se brez vsakega dopusta pripravljati na izpite. Pa so si tudi pridole

Učiteljstvo šolskih sester v Mariboru

bile ugled in zaupanje pri starših, ki so vedeli, da so njihove hčerke v samostanu v najboljših rokah. Učni uspehi so bili naravnost sijajni, kar so priznali zlasti razni nadzorniki pri zrelostnih izpitih na učiteljstvu. Sestre so se z vso vnemo in ljubeznijo posvečale svojemu poklicu, niso storile samo tega, kar so morale — ampak, kar so mogle.

Med sestrami učiteljicami so bile tudi nadarjene pisateljice in umetnice. Pesnica nežnega in globoko verskega čustvovanja je s. Bonaventura Suhač, ki je objavljala svoje pesmi v »Popotnikcu«, v »Zgodnji Danici« in v »Drobtincah«. Rojena je bila na Jamni pri Sv. Juriju na Ščavnici, poučevala je dolgo časa v celjskem zavodu, potem v Mariboru, kjer je umrla leta 1891. — V sesavljanju otroških iger v vezani in nevezani besedi kaže veliko spretnost s. Serafina Zdolšek.

Sporodno z vezenjem se v zavodu goji tudi

slikarstvo.

Spretna slikarica je bila s. Koleta Haas. V največjem času se odlikuje kot slikarica s. Rafele Egger, ki je absolvirala slikarsko šolo v Monakovem. V maternih hiši v Mariboru kakor tudi pri podružnicah je že precej njenih umetniških proizvodov. Dobro razume izslediti in vzgojiti slikarske talente in pod njenim vodstvom se je v zavodu izvršilo že mnogo slik, zlasti za zastave, ki krase že marsikatero cerkev in društvo v naši domovini.

Na polju

glasbo

je neumorna delavka s. Evangelista Vogl, ki že dolgo vrsto let poučuje gojenke na klavirju in citrah. Več sester je dobilo glasbeno izobrazbo celo na konservatorijih. Posebno nadarjena umetnica v glasbi je bila s. Pija Gabrovec. Mojstersko je obvladovala zlasti orgle. Zaprutila je kongregaciji po svoji prerani smrti lepo število skladb.

Gospodinjstvo.

Pobudo za ustanovitev prve gospodinjske šole na Slovenskem v Marijanišču v Ljubljani so dale šolske sestre. Največ zaslug si je v tem oziru pridobila m. Lidvina Purgaj, ki je kot voditeljica gospodinjske šole spisala svojim učenkam knjigo »Gospodinjstvo«, ki je izšla že v drugi izdaji. Učiteljica kuhanja, s. Felicita Kalinšek pa je iz svoje prakse napisala obsežno delo »Slovenska kuharica«, ki je doživela že sedem izdaj.

Ko se je pokazalo, koliknega pomena so gospodinjske šole, je samostansko vodstvo pošiljalo sposobne sestre na temeljito strokovno izobrazbo v sloveče gospodinjske šole, kakor v Haag na Bavarskem in v Budjevice na Češkem. Zaporedoma so se ustanovile gospodinjske šole v Repnjah, v Tomaju, Mariboru, v Idriji, na Vrhniki in v Splitu. V največjem času se je gospodinjski šoli v ljubljanskem Marijanišču pridružil seminar, v katerem se pod spretnim vodstvom s. Izabele Gosak vežbajo učiteljice za gospodinjske šole in tečaje. V Idriji sta zelo uspešno vodili gospodinjsko šolo s. Engelberta Peršič in s. Adelinda Zužek; a po prihodu italijanskih banditov so sestre morale zapustiti Idrijo.

Večmesečni gospodinjski tečaji so nastali v Melju, mariborskem predmestju, v Kranju in na otoku Krku, Splitsko gospodinjsko šolo, ki traja dve leti, izvrstno vodi s. Deodata

Kump. V zadnjem času so prevzele šolske sestre tudi meščansko gospodinjsko šolo v Šiški pri Ljubljani, ki jo vodi iz Idrije pregnana s. Adelinda Zužek. Z nastopajočim šolskim letom otvorijo sestre gospodinjsko šolo še v Ptuj in Zemunu.

Važna panoga pri gospodinjstvu je umno vrtnarstvo. Tudi to sestre lepo gojijo in dajejo zgled in pobudo celi okolici.

L. 1894. je deželni šolski svet dovolil mariborskemu zavodu slovenski

otroški vrtec,

ki ga je do konca svetovne vojne vzdrževala Družba sv. Cirila in Metoda. Sedaj ga vzdržu-

stvo benediktinskega samostana in konvikta v St. Pavlu na Koroškem. Tako so prišle sestre tudi v krško škofijo. V tej škofiji so pozneje dobile še dve naselbini; l. 1896. jih je družba sv. Cirila in Metoda poklicala, naj prevzamejo njeno šolo pri Sv. Rupertu pri Velikoveu, l. 1908. so pa prevzele slovensko šolo v St. Jakobu v Rožni dolini, ki pa je vsled nemške nestrpnosti med vojno in po vojni morala prenehati ter sedaj sestre vodijo samo internat revnih sirot.

V Trstu jih je poklicala družba sv. Cirila in Metoda l. 1895., da so prevzele ondotno zasebno dekliško šolo, ki je pod njihovim vodstvom bila na zelo dobrem glasu. Ker je pa bilo stanovanje za sestre zelo tesno in nezdravo, se je prednica tržaške podružnice odločila postaviti veliko poslopje, kjer bi bil lahko internat in še posebna šola. Toda pri tem so se zakopale v dolgove. K sreči je poslopje kupila država v šolske svrhe in tako rešila celo kongregacijo iz nevarne krize. Tržaška podružnica je morala prenehati; l. 1898. se je ustanovila nova podružnica v Tomaju, istotako v tržaški škofiji. Tam vodijo sestre trirazrednico in pa gospodinjsko šolo.

L. 1899. jih je mostarski škof Paskal Pucanjč poklical v Mostar, kjer so prevzele sirotišnico.

V 20. stoletju je sledil nov razveseljiv razmah. L. 1905. so prevzele v Splitu neki star samostan tretjerednic s pripadajočim posestvom. Prejšnje sestre so dobile v samostanu deloma prevzete, deloma so napravile novicijat in prestopile k šolskim sestram. V Splitu so začele s poukom ročnih del, sedaj vodijo gospodinjsko šolo in poučujejo deklice v raznih šolskih predmetih.

L. 1908. so se naselile v Aleksandriji, kjer so prevzele skrb za otroke avstrijskih obitelji, šolo in dekliško zavetišče.

L. 1909. se je kongregacija presadila tudi v Ameriko. Hrvatski župnik msgr. Martin Krmpotič jih je poklical v Kansas City, kjer so prevzele šolo. Kmalu so sledile potem še druge podružnice v novem svetu in l. 1928. je v Ameriki že 13 podružnic.

V smislu reskripta sv. rimske kongregacije za redovnike z dne 5. decembra 1922 je kongregacija Šolskih sester v glavnim sedežem v Mariboru bila razdeljena v štiri pokrajine, katerim je najnovejši čas določila ime po patroncini cerkve glavnega zavoda in po kraju provincialnega sedeža. Tako ima sedaj kongregacija naslednje provincije: Mariborska Brezmadežnega spočetja s 27 podružnicami, h katerim se štejejo tudi hiše v avstrijski Koroški, istotako spadajo k mariborski provinciji tudi zavodi v Hercegovini, Bečkereku in Zemunu; Splitska persev. Srca Jezusovega s 7 podružnicami, Tomajska sv. Petra in Pavla s tremi podružnicami in Ameriška sv. Frančiška Asiškega s 13 podružnicami. V vsem mma kongregacija ta čas 50 podružnic in 4 glavne hiše.

Slomškov dom šolskih sester v Celju

Tremoj, drva, toks, angleški premog in oglje — „ILIRIJA“
Vilharjeva cesta (za Glavnim kol.), Kralja Petra trg 8,
Miklošičeva cesta 4 — Telefon štey 2820

Pevska zveza

Opozarjamo vse pevce, ki bodo sodelovali pri koncertu dne 28. oktobra, ali se ga žele udeležiti, naj čimprej sporoče odboru, koliko izkaznice žele za četrtinsko vožnjo, sicer nastanejo v zadnjem hipu lahko nerodnosti in težave s pošiljanjem in bi morali plačati celo vožnino.

Cene so določene za veliki koncert Pevske zveze sledeče: sedeži po 50, 40, 30, 25, 20 in 15, stojšče po 10 Din. Vstopnice si lahko izbere in naroči vsakdo po dopisnici pri Pevski zvezi v Ljubljani, Miklošičeva cesta. Jamčimo pa samo za one vstopnice, ki jih naročniki prevzamejo do nedelje 28. t. m. do pol treh, in sicer pri predprodaji vstopnic v Unionski trafiki ali v pisarni Pevske zveze. Z vstopnicami, ki do sedaj ne bodo prevzete, bomo po potrebi prosto razpolagali. Naprej plačane vstopnice bodo pa na vsak način prihranjene in jih dobe naročniki tudi pred koncertom pri blagajni.

Okronežice s točnimi navodili, smo razposlali in prosimo zbere, da se jih točno drže. To je neobhodno potrebno radi vaj (čas in prostor).

Očeni zbor Pevske zveze bo v ponedeljek ob 11. uri v beli dvorani Uniona. Gg. pevovodje naj se ga udeleže čim številneje, ker bo na dnevnem redu izprememba pravil in nekaj drugih važnih predlogov. Odbor bo imel na razpolago nekaj prostih prenočišč, ki jih bo odkazal po vrsti onim, ki se priglase zanje. Okrožja naj skrbno, da bodo gotovo zastopana po aglinih članih, če bi bilo predsedniku in pevovodju nemogoče.

Dr. Ivan Hubad, zobozdravnik

v ŠKOFJI LOKI zopet ordinira od 20. X. dalje.

Ljubljanska elektrarna se poveča

Med mnogimi vzroki, zakaj se Ljubljana ne širi z enako hitrostjo kot druga mesta, dasti ima za to vse pogoje, zakaj se industrija, zlasti večja, Ljubljane izgubljuje, bi v prvi vrsti mogli navesti tudi pomanjkljivosti naše električne centrale. Kjer ni dandanes dovoljne množine cenene električne toka, tam zaostaja industrija, peša obrt, tam so neugodne stanovanjske razmere in še težji življenjski pogoji. Sedaj, ko je že vse urejeno in ko je že gotovo, da se ljubljanska elektrarna prihodnje leto poveča, moremo reči, da bo s tem odstranjen eden glavnih vzrokov prepočasnega napredka Ljubljane, Ljubljana se modernizira v vseh smereh, komunalne naprave se modernizirajo vsestransko, s stavbnim gibanjem smo bili letos dokaj zadovoljni, s povečanjem elektrarne pa bo storjen mogoče največji korak v napredku Ljubljane zadnjih 30 let.

Sedanja kalorična električna centrala v Ljubljani se je zgradila pred 30 leti v dokaj skromnem obsegu. Mnogo zaslug si je pridobil za njeno ustanovitev tedanji predsednik upravnega sveta elektrarne, župan g. Ivan Hribar. Sedaj ima ljubljanska elektrarna dva mala stroja za enakomerni tok z jakostjo po 200 konjskih sil, en stroj za enakomerni tok s 400, en stroj z 800 in dva Diesellova agregata, vsak s 400 konjskimi silami. Skupaj imajo sedanji stroji elektrarne 2400 konjskih sil ali 1770 kilovatov. Vsi ti stroji so se nabavili tekom zadnjih 30 let in so nekateri že precej zastareli. Od leta 1910 do 1925 se ni elektrarna prav nič povečala, čeprav je konzum stalno rasel in šele leta 1925 je dobila elektrarna omenjena Diesellova agregata.

Ze pod županovanjem dr. Peričevim se je pričel občinski svet resno baviti z vprašanjem povečanja ljubljanske elektrarne. Tedaj je občinski svet nameraval to vprašanje rešiti na zelo velikopotezni način, namreč da bi mestna občina prevzela in povečala vodno centralo v Medvodah. Toda škodljive posledice tega zlohotnega PPZ režima so se pokazale tudi tu in se poznajo še danes. Režim je oviral in zavlačeval delo občinskega sveta pod dr. Peričem, občinski svet je bil dvakrat razpuščen in ves velikopotezni načrt je padel v vodo. Danes tega vprašanja nimogče tako hitro in nujno rešiti, vsaj tako hitro ne, kakor Ljubljana nujno potrebuje električni tok. Tudi, če se bo to vprašanje zaenkrat rešilo le z razširjenjem ljubljanske kalorične centrale, radi tega zgraditev vodne centrale še vedno ne bo izginito z dnevnega reda. Mestna občina ga bo morala prej ali slej rešiti in to v sporazumu z oblastnim odborom.

Konzum električnega toka je v Ljubljani vedno bolj naraščal in se stalno stopnjeval od leta do leta. Kmalu je bila ljubljanska elektrarna v neprijetnem položaju, da ni mogla zadostiti vsem zahtevam, ki so se stavile nanjo. Leta 1927 je konzum njenega toka že dosegel okrog 2.000.000 kilovatnih ur, poleg tega pa so še razne zasebne družbe oddajale mnogo toka. Tako »Elektra« (okrog 600.000 kilovatnih ur letno), dalje je Spodnja Šiška dobila okrog 200.000 kilovatnih ur iz Tacna, občina Moste pa od lastne občinske elektrarne tudi okrog 200.000 kilovatnih ur. Poleg tega so imela nekatera večja poslopja lastne hišne centrale, ki so proizvajale skupno okrog sto tisoč kilovatnih ur. Industrija pa porablja v lastnih tovarnah tudi svoj tok (okrog 200.000 kilovatnih ur letno). Vsem zasebnim podjetjem bi se gotovo bolj izplačalo, če bi dobivala tok iz mestne centrale. Ta pa žal dosedaj ni mogla tem zahtevam ustreči. Ze z ozirom na sedanji veliki konzum električnega toka je bilo nujno, da je pričela mestna občina misliti na povečanje svoje elektrarne in je sedanji občinski svet tudi sprejel primeren sklep.

O razširjenju mestne elektrarne so podali svoja strokovnjaka mnenja naslednji izvedenci: univerzitetni rektor dr. Milan Vidmar, univ. prof. ing. Dušan Serneč in univ. prof. ing. Boncelj. Vsi izvedenci so bili soglasno mnenja, da je skrajni čas za povečanje sedanje kalorične centrale, ker zaenkrat ni možno misliti na na-

pravo vodne centrale. Izvedenci so bili dalje mnenja, naj se v kalorični centrali postavi parna turbina, ena ali več. Prvotno mnenje je bilo, naj bi se postavili dve parni turbini, vsaka s 1500 konjskimi silami. Končno pa so se izvedenci zedinili na eno parno turbino s 3000 konjskimi silami. To je po daljših razmotrivanjih sprejel tudi upravni svet ljubljanske elektrarne, ki je po zaslišanju izvedencev sklenil, da se nabavi in postavi parna turbina s 3000 konjskimi silami.

Vse večje tvrdke, ki bi prišle pri nabavi parne turbine v poštev, so po svojih zastopnikih že vložile ponudbe. Upravni svet je po dolgih posvetovanjih končno pred dnevi delo oddal in sicer štirim tvrdkam, ki so po svojih izdelkih znane kot res prvovrstne. Kotlišče bo postavila Prva Brnska, turbino postavijo Škodovi zavodi v Plznu, agregat tvrdka Siemens in Schuckert v Berlinu, motorni generator in stikalne naprave pa tvrdka Brown in Boweri v Badnu pri Curihu. Do te razdelitve dela je prišel upravni svet po svarnem predurku. Zastopniki upravnega sveta so obiskali vse te tovarne na licu mesta in si ogledali njihove električne naprave. Delo je bilo oddano vsem tvrdkam, ki pridejo v poštev za posamezne dele kot najbolj primerni proizvajalci in tudi z ozirom — na ceno.

Vsa naprava, to je ves strojni in elektro-tehniški del naprave, bo veljala okrog sedem milijonov dinarjev. Z montiranjem nove parne turbine-na bo treba razširiti tudi poslopje elektrarne. Znesek za razširitev elektrarne tu ni vračunan, ta dela pa se bodo oddala domačim tvrdkam, oziroma jih bo mestna občina izvršila v lastni režiji.

Vsa dela za razširitev elektrarne bodo končana do 1. oktobra 1929. Ko bodo nove naprave dovršene, bo imela Ljubljana na mah zadosti električne energije, saj bo nova parna turbina proizvajala sama 3000 konjskih sil in še to le ob minimalni obtežbi. Zadoščeno bo torej vsem zahtevam, tako industrije, obrti in vseh odjemalcev. Radi povečanja električne centrale bo dana možnost, da se cene električnemu toku znižajo. Z novo napravo bo Ljubljana na mah ujela vse, kar je poprej zamudila. Saj je elektrarna potrebovala 30 let, da je dosegla kapaciteto 2400 konjskih sil, sedaj bo pa na mah dobila 3000 konjskih sil. Stari stroji bodo služili za rezervno.

Amorizacijski račun je pri nameravani nizki ceni toka zelo ugoden in je prav gotovo, da se bo ves znesek 12.000.000 Din, ki je potreben za napravo nove parne turbine, povečanje poslopja, likvidacija raznih zasebnih elektrarn itd. prav kmalu izplačal, elektrarna pa se bo ugodno rentirala.

Kot smo že v začetku omenili, bo povečanje sedanje elektrarne eno največjih del, kar jih je bilo zadnjih 30 let izvršenih v Ljubljani. Temu bi se še dala primerjati ustanovitev elektrarne same, ustanovitev vodovoda in zgradba nove kladnice. Po pomenu za industrializacijo Ljubljane pa je postavitev nove parne turbine morda najvažnejša.

Pri tem pa ne smemo pozabiti moža, ki si je pridobil za povečanje sedanje elektrarne največjih zaslug, to je sedanjeja načelnika upravnega odbora mestne elektrarne gosp. Franca Oreha. Kljub svoji skromnosti naj nam ne šteje v zlo, če ob tej priliki, ko se njegov življenjski cilj, to je elektrifikacija Ljubljane, že skoro uresniči, naglasimo njegove zasluge. V vseh treh ljubljanskih občinskih svetih po vojni je bil on načelnik upravnega sveta elektrarne in le njegovi iniciativnosti, žilavi vztrajnosti se je zahvaliti, da bo Ljubljana dobila sedaj ceneno električni tok. Mnogo presegavanja malih in večjih, vsekakor pa številnih ovir, mnogo dokazovanja in prepričevanja na odločilnih mestih je bilo treba, in mimo mnogih malih in velikih spletk je bilo treba, da je g. Orehek dosegel povečanje elektrarne. Sam o tem ne pripoveduje rad, toda Ljubljana, ki bo imela od njegovega dela stvarno korist, mu bo zato gotovo zelo hvaležna.

Povest o nočni posodi

(Izpred sodišča.)

Stara in znana reč je že, da se ... s predmestij, ki nimajo cel ljubi božji dan drugega opravka, kakor skuhati sebi kosilo, zelo radi in pogosto skregajo, časih tudi stepejo. Taka je tudi gospa Helena. Mož jo je le redigate pustil, ker je imela tako dolg jezik in pa, kakor povedo sosede, dolgo roko, da je dedca časih tudi »očila« po uših, ako se ji je kaj odgovarjal. Pa tudi drugam je po potrebi priletelo. Zato jo je pustil in je šel, ona pa je od takrat ostala sama. In zdaj Helena živi od poklicnega kreganja in pa od milosti slavne sodnije. Zakaj bila je že 14krat kaznovana in je riceta pojedla že toliko, »kakor ga ti in ves tvoj rod z vsemi gobci v 100 letih ne boste« — tako je oni dan očitala in se bahala sosedi Toni, s katero sta sploh vedno v bojnem odnosu. Ko je komaj odsedela svojo zadnjo kazen, je že potrkala na vrata sosedi Toni in potem se je spet odvil Heleni gramofon in je nenal šele čez dve uri, nakar se je ženska malo od-uhnila. Potem pa znova in odkraja in se je besedni boj razvil in dejanskega in takrat je stopila v akcijo tudi nočna posoda. Najprej sta se ženski dodobra stepi in bili s pestjo, potlej se opraskali z nohti, tako da je v tožbi z bridkosti uvažljive in opraskane Tone povedano tudi, da je nji, Toni, kar tri lila z obraza. Uboga reva ... je brž upadla kar pred sodnikom Helena. In je za las manjkalo, da ženski nista tudi tu skočili v junaški boj pred vso spoštovano publiko in gospodom sodnikom. Tedaj je pristopila priča Neža. Najprej se je ozrla okoli po vsej sodni žvorani, nato pa je uprla ponižne svoje oči v zgornji kot sobe in je začela: »Ja gospod sodnik, prav zares! Kar pritekla je, pa je Tono začela zmerjati. Joj, gospod, saj se Helena zmerom krega, s celim svetom in še s pametjo je skregana. Saj ne da nikomu miru! No, potlej je pa ta mrha salamenska kar pograbila svojo nočno posodo, pa je vso tisto reč vrgla Toni v obraz. Kar naj pomislijo, gospod sodnik: tri dni stara svinjarija in blato je bilo v njej, strašno je smrdelo — ona je pa kar briznila v Tono. Širota je bila vsa mokra in zamazana, kar

viselo je blato raz obraza, res, kar razlezlo se je po obleki, kar kapljalo je od nje. Veste, gospod sodnik, potlej se ji je pa ta mrha salamenska še smejala, pa še kako se je režala, vse ji je rekla, kar se sploh more človek izmisliti. Uboga Tona je morala pa za tiskati z rokami oči, da ji ni vsa tista reč v oči zlezla, ja, potlej je morala pa koj pod pipo, da se je vse tisto z obraza in obleke odteklo in opralo.« Tako je pod prisego povedala priča Neža in sodnik je nesramno in hudobno Heleno obsodil na 14 dni strogega zapora. Ampak Helena je kajpak po nedolžnem obsojenju in je tudi sodniku tako rekla, s pristavkom, da se bo pritožila na detelno sodišče.

„Gospodje“ berači

(Izpred sodišča.)

Je križ s to beraško nadlego povsod, prav posebno pa je še z njo križ, kadar se natepe pred slavno sodnijo. Oni dan n. pr. je pripeljal stražnik pred okrajnega sodnika kar 5 takšnih »gospodov«. Ti ljudje si namreč sami privedajo ta naziv, čeprav jih razcapana in razcefena obleka vse drugače raz-odeva. Začelo se je torej strogo izpraševanje obdolženih beračev in potepuhov. Vsak je vprašan najprej, zakaj da je beračil. Prvi pove, da zato, »ker ga ni župan podpiral«, drugi, ki je še krepak, močno raščem možak, pravi, da je izučen mizar, toda za 4 Din na uro vendar ne bo delal, »kam pa to paše, gospod sodnik, za 4 Din na uro ...« Tretji pravi, da bo čisto resnico povedal; kakor je Bog v nebesih, je bilo tako, da on ni nikogar prosil, ampak je stal na ulici, ljudje so mu pa kar sami dajali. Četrta ne dobi dela, dasi bi zelo rad in zmerom delal, ko bi le kaj imel, gospod sodnik. Toda kaj, ko pride priča, pa pove, da ga je videla močno pijanega in še, da je tak nadležoval ljudi in jih celo zmerjal, ako mu niso dajali darov. Tudi peti izmed beračev odločno taji, da bi bil kdajkoli beračil; sploh, da si odločno prepove take obdolžitve ... sapramiš! Pa je spet križ z možakom, kajti tudi zanj se dobi priča, ki sodniku pripoveduje, kako je »gospoda« povabil s ceste, kjer je prosil in ternal, da je brez dela, k sebi domov, da bi mu vrt »pre-

Mednarodni tabor v Pragi

Priglasite se! Vsote, ki so določene za izlet telovadcev in vseh drugih izletnikov v Prago, bodo zadostovale le, ako bo število izletnikov doseglo vsaj 1600 ljudi. Odvisno so pa te določene vsote tudi od tega, če vsi priglašeni tudi pravočasno vplačajo obroke. Znašajo tretjino cele vsote. Telovadci, za katere znaša cena potovanja 650 Din, plačujejo torej v treh obrokih po 220 Din, odnosno v zadnjem obroku le 210 Din. Vsi ostali, za katere je določena skupna vsota potovalnih stroškov 750 dinarjev, plačujejo trikrat po 250 Din. Za one, ki bi radi potovali v II. razredu, ali želeli prenočevati v hotelu, konviktu ali privatno, velja nekoliko večja vsota in tej primerni so tudi obroki. Kdor želi potovati v Prago torej v II. razredu, plača s hrano in stanovanjem v konviktu 1050 Din; isto privatno 1150 Din; v hotelu 1350 Din in tudi več. Sama vožnja stane: III razred 350 Din, II razred 550 Din. Priglasiti in plačati prvi obrok od teh skupnih vsot je treba do konca novembra na naslov: Jugoslovanska orlovska zveza, Ljubljana, Ljudski dom.

Tekmovalni red za Prago je izšel kot 25. zvezek »Orlovske knjižnice«. Vsem, ki nameravajo v Prago in bodo tam nastopili ali tekmovali, je neobhodno potreben, zato ga naročite takoj pri JOZ. Pošljite se le proti predplačilu in stane do 15. novembra 8 Din, po tem datumu pa 15 Din. V knji-

žici je zbrana vsa tehnična tvarina, ki pride za Prago v poštev: proste vaje za člane, mladce in naraščaj, snov za tekme v nižjem, srednjem in višjem oddelku in v šestorboju, ter končno sodništva in druga splošna določila pri mednarodnih tekmah v Pragi. Naročite knjižico takoj pri JOZ.

Plakati za svetovlavske slavnosti so prišli te dni iz Češke. JOZ jih začne jutri razpošiljati na vse podzveze, okrožja in močnejše odseke, ki naj jih razobesijo na vidna mesta. Vsi odseki plakatov ne morejo dobiti, ker jih je JOZ zase in za vse svoje edince prejela le 180. Pripominjamo pa, da so ti plakati izdani od pripravljalnega odbora za svetovlavske proslave, ter veljajo le ja te, dočim bo Orel za svojo prireditev, ki bo v okvirju omejenih slavnosti, izdal svoje plakate, ki jih bo JOZ dobila pozneje.

Hrvat in Praga. Bratski Orel na Hrvaškem se za izlet v Prago že dalj časa skrbno pripravlja. Po okrožjih in odsekih se prirejajo tečaji, v orlovskih in drugih katoliških listih pa skrbe za propagando med članstvom in ostalim ljudstvom. Pri HOS je ustanovljen poseben odbor za Prago. »Narodna Politika« je objavila poziv na vso katoliško javnost, zlasti pa na orlovske čete, da vse vse store, da bodo Hrvatje v Pragi častno in dostojno zastopani. Sodijo, da bodo Hrvatje poslali v Prago do 2000 udeležencev.

Sport

NADALJEVANJE PRVENSTVENEGA TEKMOVANJA.

Na prostoru A. S. K. Primorje igrata danes ob 10.30 dopoldne Reka : Krakovo iz I. B. razreda, popoldne ob 14 rezervni Slovana in Hermes in ob 16. I. moštvi Slovana in Hermes.

Tekma Slovan : Hermes je odločena za plačment na III. mesto prvenstvene tabele. Današnja tekmeča za to mesto sta priložno enako močna in gresta v boj z enakimi šansami. Ker je tretje mesto velike važnosti za obstoj enega obeh klubov v I. razredu v prihajnem prvenstvenem letu, je pričakovati da bosta oba kluba nastopila dobro pripravljena in v najmočnejši posilavi.

Zanimiva utegne biti dopoldanska tekma Reka : Krakovo. Krakovo je v prvenstvenem srečanju nepričakovano zmagalo nad še ravnokar prvorazredno Slavijo s 3 : 0. Proti Reki lanskemu prvaku II. razreda, bo moralo Krakovo pokazati, ali je bil njegov uspeh proti Slaviji realen. V primeru, da nadvlada tudi Reko, postane najresnejši tekmeč za prvenstvo I. B. razreda.

DRŽAVNO PRVENSTVO V HAZENI.

Concordija : Ilirija. Na igrišču Ilirije se srečata danes dopoldne ob 11. uri v boju za državno prvenstvo v hazeni zagrebška Concordija in naša Ilirija. Odlična kvaliteta obeh družin nam obeta prvorazredno igro, ki bo vsled svoje važnosti skrajno napeta in ostra. Izid te tekme bo odločil, kdo od obeh protivnikov bo sodeloval v nadaljnjem boju za častni naslov državnega prvaka. Vodstvo tekmeje poverjeno sodniku g. Voglarju iz Maribora.

ZNAMENJE ČASA ALI POVRATEK K »ENOSTRANOSTI«

Rekorde hoče doseči sedanja doba. Dolgo vrsto let so šli naravnost nad rekord, brez splošne telesne kulture. Pozneje so prišli do prepričanja, da je ovinek preko splošne telesne kulture najboljše sredstvo za doseg največjega uspeha. Splošna telesna kultura je postala skoraj predpogoj za končni rekordni cilj. Vseeno pa zahteva ostra razdelitev sporta v posamezne vrste in v teh zopet v posamezne tekmovalne panoge kmalu specializacijo, če hočemo doseči večji uspeh. Metode telesne kulture so se v zadnjih letih splošno in temeljito spreminile, in ni ga več tekača, ki bi treniral samo svoje noge, ali bokserja, ki bi obrnil vso pozornost na razvoj ročnih mišic itd. Zato se nam čudno zdi, da so se Švedci, ki so pričeli z »dvostranstvo« telesno vzgojo, povrnili zopet k »enostranosti«. V mednarodnem sportnem življenju se obojoročni meti in sunki (n. pr. kopje z levice in desnice), ki so pričeli z njimi na stockholmski olimpiadi, niso mogli nič kaj uveljaviti. Pač so veliko pripomogli k vsestranski telesni vzgoji, a zdi se, da so svojo nalogo dovršili. Pri zadnjih velikih tekmah učencev v Stockholmu so bili meti samo še enoročni in ne več obojoročni; in prvič po 17 letih je bil enoročni met obojoročen za določitev zmagovalca. — Solski sport je pač zadnji, ki bi letal za rekord, njemu je v prvi vrsti cilj vsestranska in splošna telesna vzgoja. In če so kljub temu opustili obojoročne mete in sunke, je to pač znamenje, da so prišli švedski učitelji in sportni voditelji do prepričanja, da sedanji način telesne šole za splošno telesno vzgojo zadostuje ter da sa obojoročne tekmovalne vaje postale odvisne; nekateri jih smatrajo celo za škodljive, in sicer vsled prevelikega napora in pa vsled prevelike porabe časa.

Časa se pa res veliko porabi. Ze kdor je gledal potek takšnih tekem, in najsi so bile enoročne, je videl, kako počasi se je potek razvijal. Kaj šele, če bi bili meti in sunki obojoročni!

AVTOMOBILNI HOTEL V PRAGI.

Inozemska družba je v sodelovanju z dvema praškima stavbnima podjetnikoma dala napraviti načrt za zgradbo avtomobilnega hotela. Hotel bo imel prostora za 200 avtomobilov in za prav toliko šoferjev. Urejen bo tako, da se bo nahajal poleg vsake posamezne garaže spalnici prostor za šoferja. Dalje bo v hotelu skladišče avtomobilskih sestavnih delov, zaloga bencina, olja in pnevmatik in pa popravilnica. Po dosedanji kalkulaciji bo znašala prenočninska pristojbina za avtomobil in za šoferja okoli 50 Kč ali okoli 85 Din.

KANADA ČASTI SVOJE OLIMPIJSKE ZMAGOVALCE.

Poročali smo, da je kanadska vlada povabila Williamsa, amsterdamskega zmagovalca na 100 in na 200 m, na brezplačni obisk vseh mest ogromne države; in tudi njegovo mater so povabili. Sedaj beremo, da mu je darovalo njegovo rojstno mesto Vancouver krasen avtomobil in hkrati 1500 dolarjev, ki jih mora povabiti za študije na univerzi v Toronto. Gna. Erel Catherwood, zmagovalca v skoku v višino, obenem tudi najlepša tekmovalka v

Amsterdamu, je dobila prav tako avtomobil in študijsko ustanovo v znesku 3000 dolarjev. Mesto Toronto je dalo vsakemu Kanadcu, ki je v Amsterdamu pripobil Kanadi vsaj eno točko, zlato uro. Glede amaterstva si Kanadci ne belijo glave.

AVTOMOBILNE VEZE.

Angleška Automobile Association je največja evropska avtomobilna zveza; v letu 1. maja 1927 do 30. aprila 1928 se je število njenih članov dvignilo od 326.000 na 365.000, torej za 39.000. V istem času je napredovala največja kontinentalna zveza nemški Allg. Deutscher Automobil klub za 33.000 članov in je štela 1. avgusta 94.000 članov. Razmerje obeh zvez glede števila članov je bilo 1. avgusta 3 : 1, a relativni napredek nemškega avtomobilnega kluba je bil dalek večji. To je znamenje gospodarskega dviga Nemčije in pa dokaz za pravilnost od kluba zasledovanih ciljev.

Sportni pregled

O nogometnih tekmah smo pisali 17 in 18 t. m. V boju za evropski pokal je premagala Italija Svico 3:2. V Angliji vodi klub Blackburn Rovers, na Dunaju ima Vienna 12 točk, Sportklub 10, vsi drugi 7 in manj. Sparta je igrala proti Bohemians (Vrsovice) 1:1, v treninskem boju za »slavanske dneve« v Pragi pa amateri proti slabi enojstorici Bohemians 4 : 2. 27. t. m. bo tam nogometna konferenca raznih srednjeevropskih držav. Sparti sta zbolela dva izborna igravca, Kada in Hojer. Trije ameriški klubi so izstopili iz ameriške nogometne lige in bodo ustanovili novo zvezo. Namesto v Milanu se bodo udarili Avstriji in Italijani 11. nov. v Rimu. Arsenal je kupil od kluba Bolton Wanderers igravca Davida Jacka za 2.800.000 dinarjev; tudi za angleške razmere je ta vsota veličanska.

Sele 19 let je star Francoz Ramil on, pa je v tekmi za profesionalno prvenstvo v tenisu premagal v Londonu vse nasprotnike; drugi je bil Burke, tretji Najuch. Kozeluh je Richarda spet premagal.

Pyle dela neumorno; za maratonsko tekmo ima sedaj že štiri tekače pripravljene: El Quaffia, Raya, Kohlenaimena in Lossmana. Italijanski maratonski tek je dobil Fincc Matelin v 2:41:25.2; drugi je bil Anglez Ferris v 2:48:49, tretji Italijan Prato. Še malo več kot maratonsko razdaljo, 50 km, je prehodil Nemeč Hänel v 5:01:21.3. Polovico te proge, 25 km, je pretekel Fincc Sipilä v 1:25:06.8. Med tedom smo pisali, da je svoj čas Anglez George pretekel 19.312 km v 50 min. in 29 sek.; to je boljše kot Nurmičev rekord, a v prejšnjih časih se za teke profesionalov niso toliko menili in nam iz raznih vzrokov primerjanje ni mogoče. — Robinsonovi njenega rekorda 100 v 11 sek. ne bodo priznali, ker ji je pihal veter v hrbet.

Rojak Robinsonove Weissmueller, tekmuje pri jubilejnih tekmah v Tokio; 100 m je preplaval v 59.8, 200 m v 2 : 18.8. Laufer je porabil za 100 m hrbtno 1 : 12. Japonci Iriya za 200 m hrbtno 2 : 37.8, nov rekord, Borg za 400 m prosto 5 : 02.5, za 1500 m pa 21 : 11.5 in 21 : 11.4. V vrsti 4x200 m so brez posebnega nopora zmagali Amerikanci v 9 : 34. Rademacher se je v snemnem plavanju na 100 m in na 200 m zopet moral ukloniti Tsurutti (1 : 18.4 in 2 : 55 proti 1 : 17.4 in 2 : 52.6), a ga je ugnal na 400 m v 6 : 20 proti 6 : 24.5. — V Los Angeles nov trajnostni rekord: Cherry je bil v vodi 65 ur in 2 minuti.

Dvanajst ur na motornem kolesu sta vztrajala na dirkališču Monthéry (Pariz) neki gospod in neka dama; prevozila sta nad 1284 km, na uro dobrih 107 km.

Amerika noče prirediti svetovnih kolesarskih prvenstvenih tekem leta 1929; priredila jih bo kakšna evropska država. Vprašali so Argentine, če bi se splačalo prirediti tam kolesarske tekme; rekli so, da ne, vse zanimenje vzame nogomet. Neke nogometna tekma v Buenos Aires je dala nad 1.800.000 Din dohodkov.

Jako nesposodno se je na povratku iz Amsterdama obnašal dunajski atlet Stadler; psoval in zmerjal je vsenavzkriž; zato je bil sedaj izključen iz avstrijske atletske zveze. Haas in Helbig se bosta zopet kosala; o Helbigu beremo, da je obojoročno poštegnil 105 kg, sunil pa 140 kg.

Bonaglia menda ni več tako dober kot je bil; ne ravno prvovrstnega Buffija je s težavo ugnal po točkah. Njegov nekdanji nasprotnik Schmelting se vozi po Ameriki okoli in išče dela, to se pravi boja.

V Rimu je v grškoriški rokoborbi po 57 minutah položil Rafjevič Kavana na hrbet. Tudi močni Huhtanen zopet nastopa, pa Schwarz in Janko prav tako. V Pragi so se rokoborne tekme zaključile z zmago Esta Leskinoviča; drugo darilo je dobil Rus Petrovič, tretje Čeh Frštensky četrtro pa naš jugoslovanski rojak Hrvat Pero Kopp.

Slovenski čuite

obupni klic obmejnih bratov in hitite na pomoč

Slovenski Straži

štihal». Ampak mož nikakor ni hotel z njim na delo, marveč se je odrezal »da naj dela pač oni, ki mora, on pa, da že ne bo ...« In tako, glejte, si je vsak berač po svoje prikrojil ali zmislil zagovor. Toda pozna gospod sodnik takšne »gospode«, ki so po večini stalni gostje sobe št. 28., zato jim ne verjame dosti. Obsodil je vseh pet po zasluženju. Prvi, ki se je le na župana izgovarjal, je dobil 24 ur zapora, oni, ki mu je 4 Din plače na uro premalo, bo sedel kar 3 teden, tisti, ki je ljudi zelo zmerjal 1 mesec, ostala dva pa 1 teden, odnosno 14 dni zapora.

Več luči!

Pod vidikom večnosti

Ob priliki škofovske konference, ki se je vršila prejšnji teden v Zagrebu, so razni časnikarji hoteli na vsak način zvedeti, kakšno stališče so škofje zavzeli nasproti sedanjim političnim razmeram v naši državi. Časopisi so prinašali dolgo kolono ugibanj o političnem stališču episkopata. Papežev nuncij Pellegrinetti je dopisniku zagrebškega »Obzora« na vsa ta vprašanja odgovoril: Katoliška cerkev gleda vse politične menjajoče se razmere sub specie aeternitatis, pod vidikom večnosti. Noče se postavljati na stran ene ali druge politične stranke, cerkev se ne more istovetiti z nobeno stranko, ne svojega delovanja z njenim delovanjem. To načelno stališče je Cerkev vedno poudarjala in ga poudarja posebno danes.

Cerkev je božja ustanova, ne more se istovetiti s časovnimi, prehodnimi človeškimi organizacijami in strankami. Njena naloga je skrbeti za duhovne vrednote z ozirom na večnostni cilj, voditi in posvečevati človeško delovanje in življenje v soglasje z najvišjimi vrednotami, z Bogom. Iz božjih virov posvečuje tudi časovno, prehodno, tudi materialno dogajanje in delo človekovo. A neposredno tega samega ne urejuje, ne skrbi za njegovo uspešnost, za časovne cilje.

Cerkev je vesoljna, kako bi se mogla torej omejiti z eno organizacijo ali stranko. Pa čeprav motrimo Cerkev po posameznih državah ali pokrajinah, ostane vendar vesoljna, ker nikjer Cerkev ne eksistira, kot ločen odsek vesoljstvenega organizma. Nikdar torej ne moremo zabrisati razlike med Cerkvijo in pa med kako organizacijo, ki jo je rodila časovna potreba, najsi ta organizacija raste celo iz njenega duhovnega debela in jo Cerkev štiti, kakor štiti verske ali strogo cerkvene organizacije; še manj pa se cerkev identificira s političnimi organizacijami, ki rastejo iz časovnih razmer in težijo za ustvaritvijo raznih časovnih ciljev. Njihovo delovanje ni njeno delovanje, zato zanje ne prevzema odgovornosti.

Vprav radi njene večnostne naloge pa Cerkev ni vseeno, v katerih svobodnih strankah ali organizacijah se njeni člani organizirajo, katere zastopnike volijo in podpirajo. Cerkev ima z državo zveze radi svoje naloge. Državljanji so tudi njeni verniki, ki imajo večnostne vilje. Ni zato vseeno, kakšno je razmerje med Cerkvijo in državo. Po notranjih nalogah Cerkve in države je vzor složno vzajemno sodelovanje. Vse svobodno človekovo delovanje mora biti usmerjeno tudi v večnostne cilje in moralno zlo se trebi po božji dobroti najbolj učinkovito z nadnaravnimi sredstvi. Svoboda delovanja zato Cerkev potrebuje in jo zahteva; ni škodljivo, ampak neizmerno važno je to delo za namen in cilje države. Poštenost, pravičnost, miroljubnost, spoštovanje življenja in lastnine so prevažne sile v državnem življenju. Vzgoja otrok, življenje družin, poštenost javnega mnenja in življenja so vrednote, ki jih Cerkev ne more prepustiti samovoljni posameznikov ali absolutni odločitvi strank, organizacij in vlad.

V demokratičnih državah so politične organizacije, ki odločujejo po svojih zastopnikih o teh važnih vprašanjih. Politični programi ne vsebujejo zgolj političnih točk: vprašanje centralizma ali decentralizacije, gospodarskih naprav tu in tam, republikanstva ali monarhizma, ampak obsegajo navadno tudi točke glede ureditve razmerja cerkve in države, glede vzgoje, prosvete, sploh kulture, glede socialnega dela. Voditelji strank, zastopniki so lahko sovražni Cerkvi, nasprotni celemu njenemu poslanstvu, brezverci, ki načelno onemogočajo poslanstvo Cerkve.

Ne more biti Cerkev indiferentna nasproti nastopanjem takih strank, svoje člane mora svarti, naj z glasovanjem ali članstvom ne podpirajo takih organizacij in strank. Politični ali gospodarski program ni razlog, da svari, ampak sovražnost nasproti Cerkvi in njenim duhovnim ciljem. Cerkev je prepovedala katoličanom sodelovati pri monarhistični Action Française. Zavpili so: Politični nameni, politični razlogi! Ne, ampak edino verski nagibi, skrb za duhovne večnostne dobrine katoličanov! Program Action Française in njeno delo je bila zmes dobrega in škodljivega. Vrh tega brezverski voditelji ne morejo biti poroštvo, da se bodo škodljivi vplivi odstranili.

In če Cerkev katoličanom pusti, da so pri drugih strankah ali organizacijah, ni nagib vprav izvestna točka političnega značaja ali tudi gospodarskega, ampak ker ima garancijo v programu in v voditeljih, da ne bodo rušili v njenih članih božjih večnostnih vrednot in ker glede časovnih vprašanj pozna veliko, veliko svobodo.

Lahko so kje v kakem kraju dejanske razmere take, da je samo ena stranka taka, ki nudi svojim somišljenikom garancije, da bo v vsem svojem nastopanju spoštovala njihovo prepričanje in upoštevala njihovo pravico do večnostnih vrednot. Vse druge stranke pa ne po svojem programu, ne po mozh, ki odločujejo v njej, tega ne dajo, nočejo dati in ne morejo dati. Cerkev se tudi v tem slučaju z njo ne istoveti. A naravna dolžnost katoličana je v takim dejanskem položaju jasna. Podpirati drugo stranko z glasovanjem in članstvom, bi se reklo prezirati in omalovaževati svoje

sveto, prepričanje, zvestobo do duhovnih božjih vrednot in pa tudi pravih in najvažnejših vrednot za državo.

Pod vidikom večnosti! Nad vsemi strankami stoji vzvišena Cerkev, a pozabila bi na svojo nalogo, če bi ne posvečevala več čeliga delovanja svojih članov in bodisi da so ti v posebnih organizacijah in strankah ali izven njih.

Iskrenost

Svobodomiselnost časopisje prepogostokrat toži nad politiko v cerkvi, nad politikujočo duhovščino. »Duhovščina naj ostane v cerkvi in v zakristiji in naj prepusti javno delo laikom. Duhovščina zlorablja vero v politične namene.«

Ti kliči se ponavljajo vedno znova po raznih državah. Nепrestano geslo so v svobodomiselnem časopisju vseh vrst, liberalnem, socialističnem, komunističnem. Na boj proti »klerikalizmu« pozivljajo, proti zlorabi vere v politične namene.

Cudno! V zadnjem času pa so vprav tisti, ki so pri nas najbolj oznanjevali »depolitizacijo« cerkve in duhovščine, z velikim trudom delali na to, da bi vsi jugoslovanski škofje obsodili sedanjo vladno, politično delovanje dr. Koroseca in odobrili politično nastopanje opozicije. Za svoje politično sredstvo hočejo imeti vpliv škofov. Če pa duhovščina in škofje svarijo pred nevarnostmi v verskem in moralnem oziru, ki pretijo katoličanom od brezverskega časopisja ali organizacij, pa tožijo, da se mešajo v politiko. Vzrok neiskrenosti: Svobode in vpliva Cerkve v verskih in moralnih vprašanjih ne marajo, za sredstvo svojih ciljev pa bi jo radi izrabljali.

Dvounmnost gesel je edina slepivna mož svobodomiselnega časopisja.

Tudi duševno delo velja

Moderni človek dela in dela. Za dobo delo je proglasil sodobnost. Z lihtu in neumornostjo se peha in trudi. Pa vendar je modernemu človeku smisel dela samega postal zagonečno vprašanje, ki ga rešiti ne more. Drvi za delom, pa ga delo ne osrečuje in zadovoljuje. Hoče se mu, da bi delo razbremenilo, ga rešil prokletstva in truda in napora, ki leži na njem. Zlasti socialisti stavijo v tem varljive upe. Da bi osvobodili delavca trdote dela, ako ga rešijo kapitalizma! To je prazen up! Delo je za človeštvo težak in trd zakon. Postava dela sega do tja, do koder sega postava smrti (H. Pesch). Globoko je sodil škof Ketteler: Dokler praočeta človeštva, Adam in Kristus, nosita trnje v svojih rokah in na svoji glavi, je pogubna zmeta obetati, da pride čas, ko delo ne bo več spojeno s trudom.

Delo so ponižali z nravnih višin v nižavo blaga. Katolicizem najodločneje zavrača, da bi bilo delo le blago, ki se nosi na gospodarski trg. Delo je vendar najtesneje spojeno s človekom, ki je oseba. Le katoliški nauk o enakosti vseh pred Bogom, nauk o brezpogojnem človeškem dostojanstvu bo rešil delo »kupčije in dobička«, po katerih danes vse odločujejo. Sredi sodobnega gospodarskega liberalizma prepojenega vrvenja je izgubil človek samega sebe in ponižal človeško osebnost do golega sredstva. Tvarne vrednote so prenehale biti sredstvo življenja, materialistični duh jih je dvignil za smisel in vsebino življenja. Tako je le prevečkrat žalostna resnica, da moderni človek ni več gospodar tvornim dobrinam in da kapital ne služi več človeku, ampak človek — unno in naravno bitje nrtvemu in brezumnemu kapitalizmu.

Nič ni čudno, ako sedanost zato ne ceni dušnega dela, vsaj tedaj ne, ako ne koristi neposredno gospodarskemu napredku. Značilno je, da sodobni čas tako malo čuti z duševnim delavcem. Saj sedanost duševno delo ni kaj prida vredno, ko pa »ničesar ne producira«. Ako n. pr. ročno delo pri izdajanju knjige znese več kakor vsa nagrada pisatelju, je to modernemu času naravno. Če pri izdaji mesečnika in devetih knjig izdatki za stavec, strojnika in faktorja znašajo več kot petkratno nagrado dvajsetim dnevnim delavcem-pisateljem, se ob tem moderni človek ne bo niti zamislil. Pošteno plačilo gre ročnemu delu in kdo bi ga mu ne privoščil! Prav tako pa je duševno delo resnično delo in vredno poštenega plačila. Tudi duševni delavec mora od svojega duševnega dela pošteno živeti. Ako javno mnenje tega ne občuti več, je to samo znamenje časa. Materializem je pač po svojih otrocih gospodarskega liberalizma in marksističnega socializma, otroval človeštvo tudi v tej smeri in zamoril zavest, da telesni kruh ni edina človekova potreba, ampak da ima človek potrebo i po duševni hrani.

Še druga usodna zmeta vklepa moderne, zlasti proletarskega človeka. Socialna demokracija je imela zasejati v delavske vrste pogubno seme, da je pravzaprav samo telesno delo delo in da duševno delo sploh delo ni. Duševni delavec je zato zaslepljenemu telesnemu delavcu lenuh, ki krade Bogu čas in živi od delavskega znoja. Zlasti duhovnikovega socialistični delavec ne vidi in ne priznava. Duhovnika psuje z lenuhom in stiska pest nad njim. »Ko bi delali kakor Kristus, bi bilo, tako pa samo govore s prižnice!« so menili delavci, ko so zložno kopali prst in so gledali duhovnika, ki je šel mimo po poti.

Bilo bi odveč dokazovati, da je duševno delo res delo in to trudapolno, saj živčna izmučenost duševnih delavcev govori dovolj jasno. Važnost duševnega dela potrjuje zgodovina in sedanost. Celu gospodarski napredok in razvoj materialne kulture je započel ponajveč od duševnega dela. Socialist Tugan-Baranowski to priznava: Delo Pasteurja in Wernerja Siemens ima tudi za socialno bogastvo večjo vrednost kakor gospodarsko delo tisoč in tisoč tovarniških delavcev. Vrednost, da, prvenstveno stališče duševnega dela more tajiti le, kdor ne priznava človeku duše. Človek pa ima dušo in ta je več ko vse stvarne dobrine. Versko življenje, znanost in umetnost so zato večje vrednote ko gospodarsko življenje. Samoobsebi umetno je tudi to potrebno.

Krščanstvo pojmi človeka telesno-duhov-

no. Zato je gojilo vsekdar telesno in duševno delo. V katoliških redovih se misli študira, pa tudi telesno dela. Ono je vrnilo telesnemu delu čast, a ni zatajilo duševnega. Kristus je delal do tridesetega trdo v Jožefovi delavnici, potem pa je v napornem triletnem duševnem delu zasejal bogato setev krščanstva. Blagoslovil je Bog-človek telesno delo, a blagoslovil tudi duševno in odprl človeku pravo vrednost dela, ki je duh dela, ne pa oblika dela.

ZELJA.

Citatelje »Slovenca« prosimo, naj sporočijo uredništvu odgovor na sledeči vprašanji:

1. Kako Vam ugajajo članki »Več luči«?
2. Kakšne želje imate glede izbire predmetov za te članke in glede načina, kako naj se razna vprašanja obravnavajo?

Za duha in srce

L. D.

Mentor

Izšla je 1. in 2. številka tega priljubljenega dijaškega lista na 48 straneh. List se nam je predstavil letos na zunaj v novi obliki. Dijak (akademik Pengov) mu je narisal novo naslovno stran in prav ljube vinjete za posamezne stalne rubrike v listu. Od teh vinjet je pač najlepša Delo najmlajših na str. 36. Druge vinjete (Naši pomniki, Knjige in revije, Sah, Sale in uganke, Nabiralec) ne bodo prišle tako do veljave, kakor zaslužijo, ker so pač ključni nekoliko premajhni. Toda kdor si bo te slike kdjub temu podrobneje ogledal, bo videl, da so to resnične umetnine, polne prelipejajočega humorja in duhovitosti, in svetovali bi, naj bi te vinjete prinesel Mentor tudi v povečani obliki kot slike, ki jih bodo dijaki z velikim veseljem ogledovali in se iz njih tudi učili.

Ker smo že pri slikah, naj omenimo tisto sliko, ki bo dijakom najbolj všeč: Sanatorij za matematiške in fiziške »siromake«. Pogrešamo pa natančnejšega naslova pod sliko, ki bo pojasnil, da je ena izmed oseb na sliki slikar osmošolec Fr. Uršič sam, druga pa — njegov profesor matematike.

Kaj pa vsebina? Te dni smo čuli od izobraženca z dežele o Mentorju tole sodbo: »Mnogo se toži, da je pri nas preveč časopisov. Toda list, čigar obnovec jaz kljub obilici drugega tiska vendarle toplo pozdravljam, je Mentor. Kajti ta list je pisan deoma tako zanimivo, da vsaj nekaj člankov v njem preberem vedno še isti dan, ko list doblim v roke, in sicer če le morem takoj, ko mi ga pošta prinese. Druge revije lahko čakajo, da jih berem takrat, kadar pač utegnem, toda kaj bo povedal n. pr. Sempronij Tiro, to pa moram takoj vedeti!« Tudi letos ga imamo v Mentorju gospoda Sempronija, hvala Bogu. Tretji — in žal zadnji — del svojega dnevnika objavlja v Ljubljani je letos, na 1. drž. gimnaziji. Baš je prišel nazaj na zavod, kjer je bil doživel pred leti kot dijak svoje vzore in boje. Nekoliko se je mimogrede razgledal po literarnem svetu v Ljubljani in v družbo duhovitega šaljivoresnega, ljubeznivega pisatelja Detele je že povabljen. O tem obisku bomo brali v eni naslednjih številki Strelnice vaje, ki so se uvelde na srednjih šolah, nas bržkone pripravljajo na svetovno vojno, ki bo pač morala biti v tem letniku opisana vsaj glede vplivov na srednjo šolo. Tretji del dnevnika nas bo torej vodil v neposredno preteklost, v dobo, ki je mogočno razgibala slehernega, ki jo je doživel. Zato o zanimivosti in mičnosti Sempronijevega dnevnika iz te dobe niti najmanj ne dvomimo — ne mogli bi dvomiti o tem tudi tedaj ne, če bi se ne bil s svojimi »spomini« že tako močno uveljavil v našem slovstvu.

Letos bo Mentor prinašal tudi povest iz dijaškega življenja: Med Scilo in Karibdo. Pričenja se tam blizu meje slovenskega ozemlja na Gorškem in nadaljuje v Gorici. Povest obeta biti »praf« zanimiva; zlasti jo bodo brali z veseljem stoteri, ki so vsaj v svojih mladih letih usmerjali korak proti Parnasu.

In še tretjo povest imamo v letošnjem Mentorju, ki nas posebno veseli iz enega razloga: napisal jo je dijak, in napisal jo je — dobro! Snov ji je vzeta iz dijaškega življenja; grenkost ponavljalnega izpita je tako živo naslikana, da jo občutiš, čeprav je morebiti nisi doživel. Če bi ne bili že med svetovno vojno vsi preroki »failrali«, bi skoro prerokoval učiteljčičniku Ivanu Krstiniku, da bo dobil nagrado, ki jo je bil lani razpisal Mentor za najboljšo dijaško povest. Uredništvo je povest odlikovalo tudi s tem, da jo je okrasilo z izvorno inicijalko (delo prof. Anđika).

Poleg teh povesti prinaša Mentor še zanimivosti iz zemljepisa (Knoblehar v Afriki), iz statistike dijaštva, iz prirodopisa (»Kajzop! skozi prirodopisno zbirko v ljubljanskem muzeju« je pisan prav živahno in s humorjem, ki ga mladina potrebuje kakor solnca) in mnogo drobniš zanimivosti, držče se načela: Kdor prinaša mnogo, prinese slehernemu kaj. Zato upamo, da si bo tudi letos ohranil listo naklonjenost dijaštva in ostalega občinstva, ki mu omogoča življenje kljub težavnim razmeram na našem književnem trgu.

Končno pa smatramo za potrebno, da opozorimo uredništvo Mentorja na eno stvar: da je namreč odločno treba paziti na brezhibnost v jezikovnem oziru. Tudi število tiskovnih napak se mora zmanjšati. Tako beremo n. pr. že kar na ovojju: »Poverjeniki dobijo (!) za vsakih 10 plačanih izvodov, (!) enajstega zastoj.« Dijak naj bere v Mentorju slovensko, kakršno mora sam pisati v nalogah. Piše naj se torej prej in ne preje, vdan in ne udan, znano mi je in ne poznano mi je, zatehel ali zatehel in ne zatehel, nenemda in ne nenakrat, kolokvan in ne kolekovan, prevajam in ne prestavljam, Dom in svet in ne Dom in Svet, ne morem si misliti (ne: predstavljati), zaupanje v svetost njegovega (ne: svojega) poslanstva itd. Tudi vejice naj ne bo premalo. Vsi latinski izreki se morajo pod črto prevesti. Zlasti pa je treba paziti, da vsaj v neprevedenih latinskih citatih ni tiskovnih napak (kakor »caudisse« namesto »scandisse«). Kajti teh dijak sam ne popravi tako lahko kakor n. pr. na str. 34, da koncem odstavka ni pike in da je celo naslov novega odstavka pisan — z malo začelnico, ali pa, da se nekaj omenja za ša'o (in ne: za solo). Tudi v jezikovnem oziru in glede vestnosti korigiranja naj velja, da je za mladino najboljšje komaj dovolj dobro. Kakor smo izvedeli, je to pot jezikovno neizgajenost in tiskovne napake deloma zakrivila urednikova bolezen, ki je bil baš med fiskom te številke bolan. Mentor se naroča v Ljubljani, Gradišče 4 in stane na leto 40 Din, za dijake 30 Din.

ASKETIČNO SLOVSTVO.

Otto Karrer, odlični poznavalec katoliške mistike in najboljši sodobni katoliški hagiograf, se zadnje čase prizdeva, da obudi molitveno življenje v duhu Cerkve, pa odgovarjajoče potrebam sodobnega človeka. Znana monakovska založba Ars sacra je izdala zopet tri njegova dela v tej smeri. »Liturgisches Gebetsbuch« (304 strani, 4 M) vsebuje molitve skupnostnega nabožnega življenja iz rimske in drugih starokrščanskih liturgij ter ima obenem krasen uvod o bistvu krščanske liturgije. Druga knjiga ima naslov »Wie unsere Väter beteten« (300 strani, 4,20 M) ter prinaša najlepše molitve srednjega veka, ki so bolj plod osebnega ustvarjanja. Naposled je Karrer čisto na novo prevedel »Philo-tea« sv. Frančiška Saleskega, tako da je dal tej danes v svoji prvotni obliki našemu umovanju menj dostopni knjigi moderno in prikuljivo obliko.

Misijonski koledar 1929 je pravkar izšel v založbi Misijonskega društva pri Domžalah. Knjiga, v obliki velike osmerke, zbuja že po svoji zunanosti pozornost. Naslovna slika je tiskana v trobarvnem bakrotisku in je prvo tovrstno delo Jugoslovanske tiskarne in Ljubljani in torej tudi prvo tako delo pri nas sploh. Simbolično slika z ladje se poslavljajočega slovenskega misijonarja od domačih in slovenske pokrajine je narisal »lihar H. Smeckar. Tudi dvobarvni koledarski okraski so njegovo delo. — Skoro vsa vsebina 130 strani obsegajoče knjige obravnava slovensko delo na obširnem svetovnem misijonskem polju. Prvič imamo v tej knjigi kolikor toliko točen seznam vseh slovenskih misijonskih delavcev od bl. Odrika iz Pordenone (misijonaril na Kitajskem 1. 1826—1890) pa do še danes živčih. Poleg vsakoletnih letnih poročil je še mičen spis »Razno« izpod peresa dr. V. Šarabona. Zadnjih 18 strani je v enobarvnem bakrotisku (samo slike). Cena 8 Din. Naslov: Ljubljana, Tabor 12.

Nova ameriška ponudba Ivanu Meštroviču. »Hrvatski Glasnik« v Chicagu poroča, da je dobil kipar Ivan Meštrovič ponudbo, da izdela plastični okras za katedralo na peti avenue v Newyorku. Meštrovič bi imel tudi nadzorovati vsa tozadevna dela. Ker pa bi to trajalo več let, in on ne želi, da bi bil toliko časa odsoten iz domovine bo predlagal, da bo ta dela, ki bodo obstojala iz raznih svetniških kipov, izvršil v gipsu v Zagrebu in jih nato poslal v Newyork, kjer bi se imela uliti. Za okraske katedrale je že zbrana med ameriškimi katoličani ogromna vsota 1 milijon dolarjev.

Dramatičnim odsekom

priporočamo naslednje igrokaze:

Ljudski oder:

I. zvezek razpredan.

II. zvezek: Krivaprisežnik. Narodna igra s petjem v treh dejanjih. (7 slikah.) Po L. Anzengruberju za slovenske odre priredil A. Robida. Ljubljana, 1926. 18 Din.

III. zvezek: Miklova Zala. Igra v petih dejanjih. Po Sketovi povesti priredil M. Bajuk. Ljubljana, 1926. 40 str. 18 Din.

IV. zvezek: Tihotapec. Ljudska igra v petih dejanjih. Po J. Jurčiču priredil M. Bajuk. Ljubljana, 1923. 53 str. 18 Din.

V. zvezek: Po dvajsetih letih. Ljudska igra v štirih dejanjih. Po Schrottenbachu priredil France Koblar. Ljubljana, 1923. 81 str. 18 Din.

VI. zvezek: Kampesteljski romarji. Pevska igra v treh dejanjih. Spisal dr. Ivan Pregelj. Ljubljana, 1925. 63 str. 10 Din.

VII. zvezek: Mlinar in njegova hči. Ljudska igra. Spisal E. Raupach, za slovenske odre priredil Adolf Robida. Ljubljana, 1926. 18 Din.

VIII. zvezek: Šepinove zvijače. Komedija v treh dejanjih. Po Mollere prevrel Niko Kuret. Ljubljana, 1926. 18 Din.

IX. zvezek: Revček Andrejček. Ljudska igra v petih dejanjih. Za slovenske odre priredil Adolf Robida. Ljubljana, 1926. 18 Din. Pevske točke uglasbil M. Bajuk. 20 Din.

X. zvezek: Lumpacij vagabund ali zanikrna trojica. Carobna burka v šestih slikah. Za slovenske odre priredil A. Robida. Ljubljana, 18 Din.

XI. zvezek: Zapravljičev, Carobna pravlica v treh dejanjih (8 slikah). Nemški spisal F. Raimund. Za slovenske odre priredil A. Robida. Ljubljana, 18 Din.

XII. zvezek: Skepuh. (L'Avare, 1668.) Spisal Mollere. Komedija v petih dejanjih. Prevrel Niko Kuret. Ljubljana, 18 Din.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Književni oglas

Mičun M. Pavičević: »Crnogorec u Pričama i anegdutama«. Knjiga druga. Strani 200. Cena 20 Din. Izdelek in papir najsolidnejši. Naklada Štamparije i knjigovoznice »Zeta«, Podgorica, Crna gora. — Prva g. Pavičevićeva knjiga pod istim naslovom je bila sprejeta z največjim oduševljenjem in pozdravljena od celokupne literarne kritike in čitateljske publike. Prvi naši znanstveniki in literati so izrekli o njej najboljšo sodbo.

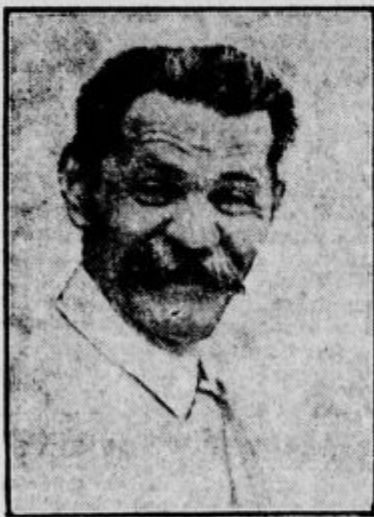
Ta druga knjiga jo po svoji splošnosti, globini, lepoti in raznovrstnosti daleč nadkriljuje prvo. Dobiva se v vseh knjigarnah, pred vsem pa pri izdajatelju.

Sveta življenje in vrvenje

Jez ob Dnjepru

Ljenin je označil kot enega prvih pogojev za razvoj nove, socialistične Rusije — elektrifikacijo. Tega se sovjeti trdovratno drže. Do sedaj so zgradili že tri velike vodnoelektrične naprave, a tačas grade novo ob Dnjepru, ki bo največja na svetu. Pri tem ogromnem podjetju se tudi dobro vidi, v koliko se v sovjetski državi uveljavlja ali ne uveljavlja socialistično načelo. O tem zanimivo poroča Paul Scheffer v »Berliner Tageblattu«:

V Dnjeprstroju se gradi jez, ki bo nekega dne izravnal Dnjeprve vode 120 km navzgor

Maksim Gorkij, slavni ruski pisatelj, ki je na potu na jug težko obolel in leži sedaj v Berlinu. Ker je Gorkij že 60 letnik, vzbujajo njegova bolezen resne skrbi.

preko vseh njegovih šestih pragov (brzic), ki so jih mnogi rodovi občudovali in sovražili, ker so onemogočali plovbo po tej krasni reki. Namesto šumečih slapov se bo vilo enakomerno vodno zrcalo od Kijeva do Azorskega morja.

Bregovi te danes še neplodne reke niso zelo naseljeni. Samo 15 vasi bo treba preseliti na plodno visoko planoto, v katero reže Dnjepr. Vsega skupaj 7000 ljudi, kar bo stalo državo 7 milijonov rubljev. Kičko, kjer se gradi jez — ob 6. brzici — in se dviga sedaj novo mesto Dnjeprstroj, že izseljujejo. Poleg starega plemiškega dvorca in nove cerkve sta tu dva mlina iz časov carice Katarine — priče Potemkinovih vasi. Mlina sta sedaj državna. Vse to bo v nekaj letih prekrila voda.

Dnjeprva struga napravlja tu s svojimi skalami in čermi vtis ogromnega potoka. Dela se sedaj vrše približno leto dni ter so premaknili 1.280.000 kubičnih metrov zemlje. — Dnjepr je na tem mestu 15 metrov globok. Jez ima 35 metrov uporabnega padca in bo v cellem 60 m visok in 700 m dolg. Najdaljši na svetu! Na levi strani reke bodo zatvornice s tremi stanicami, vsaka 3,6 m globoka; na levi strani bo električna naprava. Najprej postavi-jo 7 turbin, vsaka po 50.000 KS, kasneje pa še sedem enako velikih. Strojce upajo sovjeti sami zgraditi. Nemški strokovnjaki so predlagali stroje po 80.000 do 100.000 voltov, ameriški so bili proti. V celoti bo to največja električna naprava v Evropi.

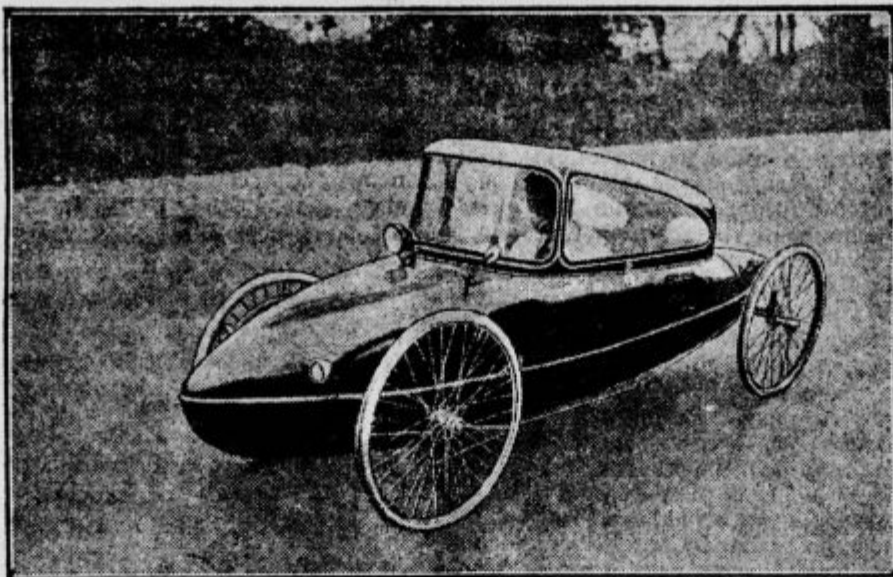
Zaenkrat vsekakor niti še ni odjemalcev za toliko toka. A kaj zato? Treba jih bo ravno ustvariti. Rusija šteje 150 milijonov ljudi! Dežela neomejenih možnosti. — Doslej znašajo gradbeni stroški 60 milijonov rubljev, vse skupaj je proračunano na 200 milijonov. Zaenkrat nameravajo graditi razne kovinske tovarne, posebno za aluminij.

Med pomožnimi gradbenimi napravami je omeniti napravo za izdelovanje tekočega zraka, ki ga potrebujejo za razstreljevanje v pravkar načetem orjaškem kamenolomu, ki bo dal material za ogromne drobilne stroje in

mline, v katerih se bo pripravljala gramoz za beton. Za jez sam bodo potrebovali 700.000 kubičnih metrov betona. Celokupno napravo pa bo obdajala prekrasna lesena konstrukcija, vredna sama na sebi, da potujejo strokovnjaki v Dnjeprstroj. To bo nemško delo. — Dalje so že v obratu velike mizarske tovarne z najnovejšimi stroji. Zgradbe so veleelegantne lesene konstrukcije — rusko delo. Tudi te tovarne imajo ostati trajne. Tako se že porajajo odjemalci električne sile.

Delo na jezcu se vrši na običajen način. Tu prevladuje ameriški vpliv. Vsa dela imajo biti gotova l. 1932. Lajk tega ne more pojmuiti. Poleg vsega pride sedanji železniški most pod vodo; namesto njega zgrade niže v strugi preko nekega otoka dva mostova. Daljši, z manjšim lokom se zgradi iz sovjetskega materiala, krajši, z dolgim lokom iz inozemskega.

Pri delu je zaposlenih sedaj 11.000 ljudi. V napravah za njihovo preskrbo z vsem potrebnim se jasno vidi, da daje sovjetski režim človeku delavcu izrečno prednost pred delom samim — v tem Rusija znatno prekaša Evropo. Glavno poslopje za pisarne je lepo, veliko in svetlo; potem ceste s hišami in vilami za delavce, nameščence, domače in tuje inženere in ravnatelje. Kinematografi, Kot duševno središče ogromna, moderna jedilnica za 2000 oseb, toda dejansko hedi na hrano samo 700. Zanimivo je: tudi ruski delavec ljubi lastno prehrano. Med delavskimi hišami najdemo komunistični — politični tip: Kot glavni prostor velika skupna izba, kjer naj bi se odigraval glavni del delavskega življenja o prostem času; okoli spalnice za posamezne družine. Toda skupna dvorana je mrtev prostor, delavec hoče živeti svoje lastno družinsko življenje. Zato te vrste hišic več ne zidajo. Pač pa se je priljubil tip s skupno kuhinjo in jedilnico. — Neoženjeni delavci žive posebej v manjših hišah ali velikih skupnih spalnicah. Povsodi vlada strog red, dasi pri ljudeh ni še povsem prodrli zmisel za civilizacijo. — Zunaj naselbine žive v šotorih kmetje s svojimi vpregami

Avtomobil brez motorja. Goni ga kolesar sam. Pritlikavček je zelo udoben in ne stane dosti več kakor navadno kolo. Voditi ga more vsak otrok.

— socialna para! Kdor se hoče v industrijskem delu sovjetskega gospodarstva uveljaviti, se mora pač strokovno organizirati, a tega kmetje ne store.

Poprečna plača — večinoma akord — znaša 3—4 rublje. Najnižja plača po tarifi je 1,5 rublja. Dejanska plača znaša približno polovico določene mezde; toda delavci kupujejo življenske potrebščine v zadrugah po skrajno nizkih cenah. Kooperativne delajo domalega v zgubo, a v sovjetski Rusiji ima pojm rentabilnosti pač drugačen pomen nego v ostali Evropi. Vsekakor je v Dnjeprstroju — kakor drugod v Rusiji tudi nekaj vsaj navidezno majhnih zasebnih trgovin, ki so pa dobro založene z blagom, s kakoršnim zadruga ne kupujejo. — Nezgode v Dnjeprstroju znašajo doslej 220 na 1000 letno. Pač pa se širijo spolne bolezni. Na stavbiščih vlada vzoren red; nikjer niti kosa razmetanega materiala. Dela se z veliko energijo. Disciplina od zgoraj se pozna.

Med ameriški in nemškimi sodrujniki vlada napetost ter so delokrogi popolnoma ločeni. Vrhovno vodstvo je trdno v ruskih rokah. V načelstvu pa ni nobenega komuniste. Načrt za orjaško podjetje je napravil profesor Aleksandrov.

S Zeppelinom na severni tečaj

Družba za raziskavanje arktika v Stockholmu je imela sejo, na kateri so sklenili, da odide prihodnje leto velika znanstvena ekspedicija na severni tečaj. Za to ekspedicijo posodi Nemčija »Grofa Zeppelina«, ki ga bo zopet vodil dr. Eckener. Izhodna točka bo Haparanda. Ker more »Zeppelin« vstrajati v zraku tudi 10 dni in še več, bo mogoče natančno pregledati vse arktične predele. Ekspedicija se bo vršila od aprila do junija 1929 in bo največja izmed vseh dosedanjih. Znanstveno vodstvo bo imel Nansen, ki mu bo dodeljenih 12 znanstvenikov. Vsega bo na kro-

Prestolonaslednik Oton in nadvojvoda Albreht, kandidata za madjarski prestol. Prvi je sin zadnjega avstrijskega cesarja Karla in cesarice Cite, drugi je sin nadvojvode Friderika, vrhovnega poveljnika avstro-ogrške armade v svetovni vojni. Oton je star 15 let, Albreht 31 let. Za Albrehta se potegujejo posebno desničarski nacionalisti.

vu do 100 oseb. Ob zaključku ekspedicije po-lete preko Liberije na Alasko, da se dožene, če bi bila zveza med Evropo in Ameriko ugodnejša preko arktika nego preko Atlantika. Denar za ekspedicijo je že zagotovljen, manjka le še vsota za zavarovanje »Zeppelinac«.

Zaklad Velfov

za katerega nakup se tačas pogajajo z Brunšviškim vojvodo Američani, obsega v prvi vrsti dragocenosti, ki jih je zbral Henrik Lev na svojem romanju v Sv. deželo (sredi 12. stoletja). To so razni sv. ostanki v dragocenih zlatih, z dragulji okrašenih skrinjicah, delo spodnjesaškega zlatarstva. Poleg tega hrani zaklad tudi razne druge, posebno bizantinske umetnine in rokopise, med drugim evangeliar Henrika Leva, ki je najlepši nemški rokopis 12. in 13. stol.

Zanesljiva tajnica. Načelnik: »Imam tajnico, na katere molčečnost se morem brezpo- gojno zanesti: prvič ne razume, kar ji nare-

Jaka: No, Janez, kako ti je v Benetkah ugajalo?<

Janez: »Prav nič. Sem samo en dan ostal tam, ker je bilo vse poplavljeno.«

Poljski knez primas Hlond odpotuje 29. t m. v Rim. Na svojem potu bo obiskal tudi Jugoslavijo.

Navidezna smrt. V Duisburgu se je nenadoma zgrudila kakor mrtva 98 letna vdova Lanus. Menili so, da je mrtva in pripravili mrtvaški oder. Ko so jo polagali v krsto, je pa starica zganila z nogo, nakar so poslali po zdravnika. Starico je bil napadel omrtvični krč.

Ljudskoprosvetno delo v češkoslovaški republiki. L. 1927. je poslovalo na Češkoslovaškem 10.893 prosvetnih odborov; od teh 8279 češkoslovaških, 2246 nemških, 280 karpatoruskih, 59 poljskih in 29 madžarskih. Odbori so priredili 126.150 predavanj s 3.837.939 osebami.

Danski dar Pragi. O priliki desetletnice Češkoslovaške republike podari Dansko-češkoslovaška družba mestu Pragi Skovgaardovo sliko, ki predstavlja prihod kraljice Dagmar na Dansko. Sliko prinese v Prago deputacija odličnih Dancev.

Usmrtnitev komunista Della Maggiora v Lucchi, ki je umoril dva fašista, se je izvršila na pokopališču 18. t m. zjutraj ob 6. Sodelovali so karabinierji in miličniki, javnost je bila izključena.

Telefonska zveza Berlin—Buenos-Aires se otvori prihodnje dni.

Zensko visoko šolo kot oddelek Lessingove visoke šole v Berlinu so otvorili te dni. Šolo bo vodila Katarina v. Kardorff. Predavali bodo o vseh modernih problemih. Med predavateljicami je tudi ministerijalna svetnica Helena Weber, ki politično deluje v centrovih vrstah.

Koliko vlad je porabila Češkoslovaška v 10 letih? V Češkoslovaški republiki se je v prvih 10 letih njenega obstoja menjalo 9 vlad, a samo 5 ministrskih predsednikov. Nad polovico tega desetletja, to je 64 mesecev vodi vladno krmilo dr. Švehla. Zadnje leto ga zaradi bolezni zastopa msgr. dr. Šramek.

»Ah, kako me boli glava zaradi tega novega klobuka!«

»Daj si ga vendar razširiti!«

»Saj je dovolj širok, toda — plačan še ni.«

Uslužnost. Jetnik odhajajočemu advokatu, ki ga je prišel obiskat: »Oh, kako mi je težko, da vas ne morem spremiti do izhoda...!«

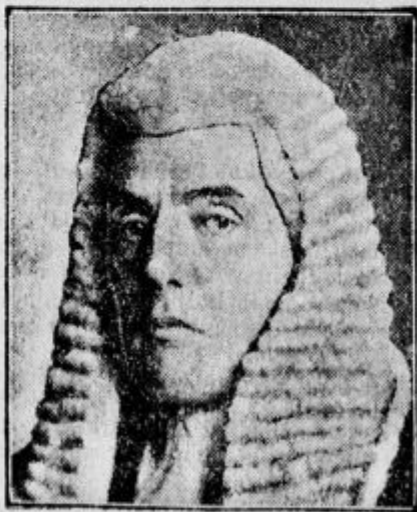
Ogris: »Zelo lepo od vas, da pošljete svojo ženo na oddih.«

Hodnik: »Da zelo sem ga potreben.«

Neki nemški plemenitaš je bil zelo ponosen na svoje staro plemstvo in je rad naglašal, da so njegovi predniki še nemške cesarje spremljali na njihovih vojnih pohodih. »Ali tudi na glasovirju?« — je nekoč zlobno vprašal umetnik plebejec.

Neki vseučiliški profesor je prišel v morskopolišče, kjer so imeli zelo slabo pitno vodo ilovnate barve. Ves nevoljen je poslal steklenico vode radi analize v bližnje mesto. Izvid se je glasil: »Brez sladkorja in beljakovine.«

Mati: »Hitro Jakec, sicer bova zamudila vlak. Ali si čevlje že obul?« Jakec: »Ze, mama, vse razen enega.«

F. E. grof. Birkenhead, britanski minister za Indijo, je te dni odstopil. Lord Birkenhead je kot minister zaslužil 10.800.000 Din letno, kot odvetnik je pa že pred 20 leti imel letno 81 milijonov Din dohodkov. Birkenhead slovi kot eden najboljših angleških odvetnikov.

Dr. Eckener in sin, vrla prekoceanaska zrakoplovca

Gospodarstvo

Trgovski in zadružni registri

Iz publikacij Zbornice za trgovino, obrt in industrijo posnemamo, da je bilo v trgovinski register vpisanih lani (v oklepajih podatki za 1926): 128 (60) posameznih tvrdk, 26 (21) javnih trgovskih družb, 6 (—) komanditnih, 60 (52) družb z o. z. in 6 (9) deln. družb, v zadružni register pa 47 (60) zadrug. Izbrisanih je bilo: 15 (17) posameznih tvrdk, 19 (17) javnih trg. družb, 15 (16) družb z o. z. in 10 (6) deln. družb, iz zadružnega registra pa 3 (41) zadruge.

Konkurzov je bilo razglašanih 38 (29), od teh: 21 (18) posam. tvrdk, 3 (2) javne trg. družbe, 8 (5) družb z o. z., 3 (—) deln. družbe in 3 (4) zadruge. Nadalje je bilo razglašanih 49 (48) konkurzov nad neprotokoliranimi tvrdkami.

Javne davne Slovenije

Iz publikacij Zbornice za trgovino, obrt in industrijo posnemamo, da je Slovenija lani plačala 228.1 milij. Din neposrednih davkov napram 221.86 milij. v letu 1926 in 292.6 milij. v letu 1925.

Tako je bilo v Sloveniji lani plačanih 41.3, 1926 46.9 in 1925 35.1 milij. Din, za taksi material 63.0, 1926 60.1 in 1925 64.5 milij. skupaj lani 104.3 milij. Din, 1926 107.0 in 1925 99.6 milij. Din.

Trošarine se je plačalo lani v Sloveniji 28.3 milij. Din napram 32.1 milij. Din v letu 1926 in 31 milij. Din v letu 1925.

Za samoupravne edince je bilo leta 1927 porabljen doklad 47.95 milij. Din, od tega za občine 25.1, okrajne zastope 11.6, okrajne cestne odbore 5.9, zbornico 2 milij. in okr. blagajne 1.3 milij. Din.

KONKURZI IN LIKVIDACIJE

Narok za prisilno poravnavo: Franc Pristan, trgovec v Mozirju, 19. novembra, Celje.

Odprava konkurza: Franc Cvilak, svečar in medicinar v Slovenski Bistrici (vsa masa razdeljena).

Konečna likvidacija: Sindikat za promet umjetnim gnojivom, d. d., Zagreb; po realizaciji vse imovine ostane izguba v znesku 0.288 milij. Din, torej je izgubljen ves kapital 0.25 milij. Din, ostalo pa edini upnik »Metalhofkemika d. d. v likv.«, Zagreb odpiše. — (Ust. 1926.)

Ljudevit Marx, tovarna laka, d. d. v Domžalah sklicuje za 9. nov. ob 9. redni občni zbor v dvorani Zadr. gosp. baake. Na dnevnem redu je poleg bilance tudi sklepanje o odškodninski tožbi zoper bivšega člana upr. sveta, ter razprava o ustanovitvi in sklepanje o odobritvi pravnih dejanj in poslav ob priliki ustanovitve; nadalje se vrši volitev uprave; popoldne ob 15. pa se vrši istolan izredni občni zbor, kjer je na dnevnem redu razprava in sklepanje o snovanju družbe in emisiji delnic kakor tudi o uvedbi sodnega postopanja zoper organe, ki so baje škodovali družbo.

Borza

20. oktobra 1928

Devizni promet je znašal ta teden 16.15 milijonov Din napram 14.6, oz. 24.6, oz. 15.8, oz. 17.9 milijonov Din v prejšnjih tednih. Večino potrebe je kakor običajno krila Narodna banka, le v ponedeljek in torek je bilo nekaj več privatnega blaga, nasprotju pa v petek ni bilo zaključeno privatno blago, ker je vse dala Narodna banka. Tendence tečajev Prage, Londona, zlasti pa Dunaja je bila popuščajoča. Tako je Dunaj v teku tedna popustil od 801.81 na 799.80. Učvrstil se je koncem tedna Berlin kakor tudi Trst (v petek je dala obe ti devizi Narodna banka).

Tudi ta teden ni prinesel na tržišču vrednostnih papirjev znatnih izprememb. Promet v državnih papirjih ni bil znaten, v teku tedna je tečaj vojne škode v Zagrebu popustil od 439—440 na 434—436, v Belgradu pa od 438—539 na 434—435, kakor tudi za decemberski termin v Zagrebu od 448.50—450 na 445—455.0, v Belgradu pa od 448.25—448.50 na 443—444. V 7 odst. inv. pos. in agrarjih ni prišlo do večjega prometa pa tudi ne do izprememb v tečajih. Bančni papirji so se v začetku tedna živahneje trgovali, proti koncu tedna pa je zanimanje prenehalo in v petek n. pr. sta bila zaključena samo dva papirja. Nadalje se je v začetku tedna začelo živahnejše trgovanje z bančnimi papirji na termine, pa je tudi proti koncu tedna prenehalo. Delnice Narodne banke so še vedno čvrste in jih ni dobili izpod 7100, pripisuje se ta čvrstost spekulaciji. V industrijskih papirjih je bil promet umeren. Do večjega prometa je prišlo edino v delnicah Slavonije, katere je bilo n. pr. v ponedeljek zaključeno okrog 2000 komadov. Kakor smo že preteklo nedeljo poročali, je to živahnejše trgovanje v zvezi z oddajanjem aranžmanov Slavonije. Zaključevana je bila v teku tedna po 6—6.50 Din za komad (nominalne 30 Din). Na Dunaju je Trboveljska popustila od 62 na 61 šilingov. Kranjska industrija je varirala med 37.15—38. Ruše so bile zaključene po 33.

DENAR

Curib. Belgrad 9.1275, Berlin 123.78, Budimpešta 90.55, Bukarest 3.13, Dunaj 72.98, London 25.195, Newyork 27.215, Pariz 20.29, Praga 15.3975, Trst 27.21, Sofija 3.75, Varšava 58.22, Madrid 83.70, Dunaj, Belgrad 12.49/8.

VREDNOSTNI PAPIRI

Zagreb. Drž. pap.: Položaj nespremenjen. V vojni škodi ni sprememb. Tečajji so v glavnem ostali na včerajšnji višini.

Dunaj. Podon.-savska-jadrana, 84.75, Alpine 43.90, Trbovlje 61.25, Kranjska industr. 37, Mundus 175.

Les

Sedaj veljajo na slovenskem lesnem trgu naslednje cene (fko vag. nakl. post. v Din za kub. meter oz. stol): smreka, jelka: 230—260, brz. drogov: 240—260, bordonali merk. 290—310, trami merk. 250—290, skoretne kom. od 16 cm naprej 560—590, paral. od 16 cm naprej 600—600, podmerno do 15 cm 470—520, deske-plohi kom. od 16 cm naprej 500—540, paral. 550—560; bukev: deske-plohi

nav. neobrobjeni 490—510, ostrorobi 750—1000, parj. neobrobj. 600—600, ostrorobi 1030—1250, testoni 500—530, tavolete 1100—1200; hrast: hlodi L, II. 500—700, bordonali 1200—1400, deske-plohi neobrobj. bonles 1300—1500, neobrobj. merk. 1000—1100, ostrorobi (podnice) 1200—1300, frizi 950—1150; drva bukova 19—21, hrastova 17—19; žel. pragi 2.60 m 14x24 hrastovi 50—55; oglje: bukovo 100 kg 85—90 Din.

Žitni trg

Vedno bolj rezervirano držanje vojvodinskih trgovcev radi prodaje promptne pšenice je razlagati zlasti radi tega, ker dosežajo pri terminski kupelji, n. pr.: za december 265 Din nakladalna postaja ter rade volje zdaj plačujejo 255 Din za blago. — To je pa dnevna cena za bačko pšenico in jasno je, da dobi za to ceno interesit iz naših krajev le, od redkih producentov blago, dočim druga roka nima promptnega blaga na ponudbo. Ker pa za enkrat pri nas še ni pomamkjanja blaga in je nejasnost položaja z ozirom na izredno množine pšenice, ki jih imamo v naši državi, zelo velika, je zavladala neka apatija napram kupelji in razen posameznih kritij za sproti ni pri nas nitiakakega veselja do nakupovanja. — Enako tudi za koruzo ni posebnega zanimanja, kupelje je prav malo. Lapolst koruza je čvrsta v Ameriki, ponuja se pa po 290—295 Din Rakek tranzito, na trgu je že robkana koruza inzulanka, česu primerno suha, po 280 Din Čakovec, bačka umetno sušena pa velja 302.50 Din nakladalna postaja. — Pri vsej nejasnosti, ki vlada radi pšenice, je položaj za moko nespremenjen in stalno slab. — Napetost, ki je vladala za oves, je sicer popuščila, vendar cena še nikakor ni nazadovala. — Vsi ostali proizvodi so neizpremenjeni.

Novi Sad. Pšenica bč. in sr. 252.50—255, bn. 247.50—250; oves slav. in bč. 250—252.50; koruza v storžih 170—175, dec.-jan 260—265, april 287.50—292.50, april-maj 292.50—295; fižol 870—890; ječmen 255—260, bč. pol. 285—290 bar. pol. 295—300; moka 0 g 357.50—367.50, 2 337.50—347.50, 5 317.50—327.50, 6 270—280, 7 250—260, 8 200—215; otrobi bč. 182.50—187.50, sr. 180—185; seno fko. bč. p. 115—117.50, bos. p. 102.50—107.50. Promet: 54 vag. pšenice, 1 ovs, 12 koruze, 8 moke, 2 otrobov; skupaj 75 vag.

Budimpešta. Tendence: medla. Pšenica: okt. 25.50, marec 28.10—28.12, zaklj. 28.10—28.12, maj 29.90—29.86, zaklj. 29.84—29.86; rž marec 26.86—26.88, zaklj. 26.86—26.88, maj 27.94—27.26, zaklj. 27.24—27.26, okt. 24.70—24.76, zaklj. 24.64—24.66; koruza maj 29.78—29.70, zaklj. 29.70—29.72, julij 30.30.

Hmelj

Češki hmeljarji proti predprodaji. V Zlatcu Č. S. R. se je pred nedavim vršilo veliko zborovanje hmeljarjev iz Češkoslovaške. Zbrani so bili delegati iz 129 občin. Sklenjeno je bilo, da se vsi producenti zavežejo za reverzno pismo, da ne bodo predprodajali blaga. O sedanjem položaju na hmeljskem trgu se je poročalo: V Zlatcu je sedaj prodanih 50% pridelka, ki ga cenijo na 115.000 stotov po 50 kg. Cene so popuščile od 2300—2500 Kč začetkom sezone na 1750—2100 Kč za 100 kg. V ostalih hmeljarskih okolišjih Č. S. R. je prodanih 50—60% pridelka. V Hallertau je prodanih po najnovejših poročilih 80% in so cene nazadovale za 30—50 mark. Podobno tudi v ostalih nemških okolišjih. V Alzaciji je poslovanje mirno, polovico pridelka je prodanega, cene so 650—850 frankov. V Bački je prodana tretjina, cene 10—30 Din kg. v Savinjski dolini pa 70%. Cene na Poljskem 250—260 stotov, v Angliji 7.10—12.10 funta za angl. kvintal. Druga cenitev monak. hmelj, urada je ugotovila, da letina kvaliteta hmelja ne zaostaja za lansko samo za 100.000 stotov ampak za 130.000 stotov po 50 kg. Zato je priporočati hmeljarjem, da ne ponujajo blaga, ki je povpraševanje slabo, ampak naj počaka izboljšanja, to se pravi, naj prodajo takrat, ko je dovolj povpraševanja. Le s postopno oddajo blaga bodo hmeljarji dosegli dobre cene.

Nürnberg, 20. okt. (Tel. »Slov.«) Na trg je bilo pripelanih 50 bal. prodanih je bilo 40 bal. in sicer: Hallertau po 185, viterberški po 180. Razpoloženje je še vedno zelo mirno.

Vino

TRGATEV V LJUTOMERSKIH GORICAH.

Sv. Bolfenk, dne 19. okt. (Izv.) Ta teden je prišla splošna trgatev tudi pri večjih posestnikih, ki so se hoteli pričakati lepših dni in višje gradacije, čeravno bodo imeli vsled šakanja do 20% kvalitativne izgube. Občutljivi šipon, ki tvori glavni nasad naših goric, je po zadnjem deževju, vkljub podbiranju začel zopet gniti. Vendar so zadnji lepi dnevi zvišali njegovo kakovost za od 1—2%, da kažejo ti mosti sedaj 15—16% sladkorja. Bolj trepežne vrste, kakor traminec, rulandec, rizling, silvanec in muškati silvanec, se bodo brate šete prihodnji teden in obetajo pri lepem vremenu 18—20%. Nasadi mešanih vrst imajo 15—17%. Vse kaže, da se bodo ta teden brani mosti razvili v srednje dobro, pitno vino, kajti mošti vsebujejo povprečno manj kisline kakor leta 1926 v istem času. Tako so na primer rezultati določevanja kisline v grozju na Vinarski in sadjarski šoli v Mariboru dne 30. sept. izkazali za šipon l. 1926 16% kisline, letos pa isti dan samo 12% v višjih legah. Za druge vrste je za leti 1926 in 1928 sledeče razmerje v kislini: Beli burgundec 12.8—9%, silvanec 12—11.3%, traminec 13.4—10.5%, laški rizling 14.4—9.8%. Sladkorja je sicer manj, toda tudi kisline je sorazmerno malo, kar opravičuje domnevo, da bomo dobili letos harmonično, četudi lažje vino. Vinska trgovina je radi praznih kleti precej živahna in posebno se iščejo sedaj mošti, ki tehtajo 16 in nad 16% ter se mešane vrste plačujejo za 0.50 do 1 Din nad gradacijo. Vinska letina pa ne bo tako obilna, kakor se je pričakovalo še začetkom septembra R. Košar.

Trgatev v ljubljanski oblasti. Pridelke letos kvantitativno zadovoljiv v krajih, kjer ni bilo toče. Kar se pa tiče kakovosti, je letos precej slabša kakor lani, ker je grozje trpelo v nekaterih legah zaradi suše, nadalje ker je že septembra nastopilo deževno vreme. Zato so vinogradniki primorani predčasno pričeiti s trgatvijo. S tem, da se je dovolilo splošno sladkanje mošta, lahko vsak vinograd-

nik svoj pridelek izboljša in ga napravi primerneja za trgovino. Povpraševanje po letošnjem vinu do sedaj ni veliko, prav močno konkurencio delajo dalmatinska in banaška vina.

Kože in usnje

Za goveje kože je tendenca slaba in notirajo težke 20—21 Din, lahke 18—19 Din. Tudi za telečje kože je tendenca slaba, notirajo 30—31 Din z glavo in nogami, brez glave in nog 30—40 Din. Konjske kože so v inozemstvu padle, pri nas se plača 180 do 190 Din za kože nad 220 cm dolžine. Sezija za male kože je minula, samo malo se trguje še z ovčjimi kožami po 30 Din za kg.

Zelje. Zelje v glavih stane pri kmetu 0.75 Din, v trgovini 1 Din, kisto zelje pa stane 2.50—3 Din.

Odkod in kako dobiva Ljubljana potrebno mleko

Ko vsako jutro dobiš na mizo za zajutrek svojo belo kavo, se nehote vzbudi v tvojih mislih vprašanje, odkod vsa velika množina mleka, ki jo vsak dan potrebuje večje mesto, kakor je Ljubljana. Računaj samo površno, da pride na vsakega od ca 60 tisoč prebivalcev vsaj osminka litra za jutranjo kavo, pa znese samo to že svojih 50 hl mleka. Tudi kot lajku v stvareh prehrane ti bo pa jasno, da predstavlja poraba mleka v kavi le manjši del použitega mleka, večji del porabijo brezdvomno otroci in pa šibkejši ženski del prebivalstva, ki znajo ta nektar posebno pri najbolj ceniti, kakor moški. Če upoštevaj še mleko, ki se vsak dan uporablja za pripravo raznih mlečnih in močnih jedil, in zraven še mleko, ki ga rabi danes že tako razvita sladničarska industrija za vse vrste svojih izdelkov, boš prišel do precej stvarnega sklepa, da pri kalkulaciji treh osmink litra ali pičlega četrta litra porabe na glavo mestnega prebivalca nisi šel previsoko. In vendar znese celotna dnevna poraba mleka v Ljubljani tudi pri toliki v primeri z kvotami v drugih evropskih večjih mestih porabljenega mleka sicer precej nizki množini količino celih 15 tisoč litrov ali 150 hl.

Navedena cenitev je sicer zelo, zelo aproksimativna, nima pa tudi nobenega drugega namena in pomena, kakor poudariti, da imamo opraviti z precejšnjo količino, ki za sluzi, da se zanimamo za nje vir in pa pota, po katerih prihaja to vsak dan v Ljubljano. Vsakdo ve, kako majhni so curki, ki polnijo pri moži koblico, kako majhni so vrčki, ki se vsako jutro napolnijo po malih okoliških kmetijah, kako maloobsežni so konečno tudi mlečni vozički, ki dovažajo vsako jutro to mleko v Ljubljano, in vendar se zbere tu vsak dan tako velika množina.

Kakor v vsakem večjem mestu, tako nam je ločiti tudi v Ljubljani tri različne vire ozioroma načine nabave mleka. Kakor vsako drugo mesto, tako je tudi Ljubljana v pretekli dobi, v gotovem stanju svojega razvoja, krila svoje potrebe na mleku iz produkcije na lastnem, mesnem teritoriju. Ta prvotno edini vir sicer še tudi danes ni usahnil, pomeni pa samo požirek v veliko grlo današnje Ljubljane.

Vsled stalnega razvoja Ljubljane — na eni strani se je zemlja, ki je prej služila produkciji mleka, porabila v druge namene (stavbene, industrijske, prometne itd.), na drugi strani pa se je prebivalstvo mesta pomnožilo in se je s tem naravno povečala potreba — lastna produkcija ni več zadostovala. Temu prvotnemu izključnemu viru mleka je torej morala polagoma priti na pomoč okolica mesta in sicer najprej najbližja, z rastočo potrebo pa še daljna okolica. Temu odgovarjajoče so bile v začetku majhne, mleko so mogli okoličani komodno donosati strankam na dom, pozneje pa, ko je mesto polagoma postajalo obsežnejše in se je tudi oddaljenejša okolica začela udeleževati na preskrbi Ljubljane, so razdalje postajale vedno večje, je donos prešel v dovoz.

Ta drugi vir mleka, t. j. bližnja in daljna okolica mesta, ki ga po načinu dohoda v mesto moremo označiti tudi kot cestni donos ali dovoz, je ostal po naravi, t. j. po svoji legi privilegirana preskrbovalec Ljubljane do tedaj, ko so se pojavile železnice. Znani nemški ekonom Thünen torej tudi po vsej pravici pripisuje bližnjim okolicam mest njih preskrbo z mlekom in zelenjavo kot specijelno nalogo teh. Do gotove razvojne stopinje mest, tako seveda tudi Ljubljane, sta mogla dosedaj navedene vire, t. j. lastna produkcija in cestni dohod potrebam popolnoma zadostiti. Tako je Ljubljana še daleč v vojno dobo mogla shajati skoro izključno s svojimi mlekaricami. Mleko je sicer prihajalo že prej na razne ljubljanske kolodvore, toda v Ljubljani se je samo ohladilo, da je moglo nadaljevati svojo pot v razna primorska mesta.

Tretji vir mleka t. j. od Ljubljane odda-

Slive. Cene sliv so zelo čvrste, v zadnjih dneh je cena poskočila za 40—50 par. Tako notirajo sedaj v Brekum: 70 Din 8.75, 80 7.50, 90 5.90 in 100 4.80 Din v zabojih.

Riž. Zaradi zakasnitve letine v Italiji se riž stalno draži. Dočim je prejšnji teden stal 160—165 lir Postojna tranzito, se je učvrstil na 170 lir.

Mast. Ker je prišla na trg že živina, so cene masti popuščile in notira sedaj v Ljubljani 23.50 do 29 dinarjev.

Svece. Ker se je na svetovnem trgu parafin, ki se rabi za izdelovanje sveč, podražil od 9 na 15 dolarjev, cene sveč stalno naraščajo. Tako so narašle cene od Din 12.50 pred mesecem na Din 14.50 za kg danes. Pričakovati pa je še nadaljnega zvišanja cen.

Metle. Zaradi naraščajočih cen sirovin so tudi cene metla čvrste. Notirajo pri večjem odjemu po komadu: št. 1 Din 8.50, 2 9.75, 3 11 in 4 12.25 Din.

ljena produkcijska središča, ali če ga označimo po poti, ki mu edina omogoča dohod v Ljubljano, železnični dovoz, je dobil za Ljubljano svoj pomen še le v drugi polovici vojne dobe. V oni dobi si je večina mlekaric preskrbel za svoje takrat za precej iskano blago odjemalce, ki so razpolagali z boljimi vrednostnimi predmeti, kakor so bile takratne krone. Za tako zapuščene porabnike, ki so kljub svoji manjši plačilni zmoglostmi mleko nujno potrebovali, posebno, če so imeli v hiši nedorasle otroke ali pa celo bolnike, je bilo seveda treba poiskati drugih, novih, seveda mnogo oddaljenejših virov. Dovoz iz teh je bil seveda mogoč samo potem, železnice ali kvečkemu avtomobilov. Od takrat dalje pa so ostala ta nova mlečna središča v več ali manj tesnem dobavnem stiku z Ljubljano.

Iz navedenega je razvidno, da navedeni viri eden drugega ne izločujejo, pač pa spopolnjujejo.

Glede odstotka, po katerem so ti posamezni viri na celotni preskrbi raznih velikostnih kategorij mest udeleženi, velja v splošnem, da z razvojem in večanjem mesta stalno pada odstotek lastne produkcije in cestnega dovoza in sicer na korist železničnega dovoza, ne izgubljata pa ta dva vira navadno na absolutni količini. Lastna produkcija kaže posebno v velemestih celo tendenco, da nje absolutna količina napreduje. So namreč panoge porabe mleka (otročje mleko), ki zahtevajo kakovost mleka, kakoršna je mogoče dobiti le na licu produkcije. Dragi prostori v mestih, drag dovoz krmil, drage delovne moči produkcijo v mestu zelo podražijo, toda v velikih mestih je vedno najti odjemalce za kvalitetno mleko, ki plačajo proizvajalnim stroškom primerno ceno. Tudi na ljubljanskem zazidanem mestnem ozemlju se še danes proizvajala mleko, vendar pa izgleda, da se je ta proizvodnja v Ljubljani bolj skrčila, kakor v enakih drugih mestih. Za današnjo Ljubljano na mleku dovolj bogata bližnja okolica, je to morda čezmerno znižanje lastne produkcije gotovo pospešila.

Nemci vodijo že skoro desetletja več ali manj popolno statistiko za mlečno preskrbo v vseh večjih mestih. Na podlagi te statistike izračunali iz po 10 mest iste velikostne skupine povprečno številke za razna važnejša vprašanja. Na tak način so dognali za razne velikostne kategorije mest tudi količinska razmerja za posamezne mlečne vire. Za velikostno skupino Ljubljane t. j. za mesta z 50 do 100 tisoč prebivalci so dognali, da odpade od celega v mestu porabljenega mleka 12.5% na lastno produkcijo mesta, 63.9% na cestni dovoz, 23.6% pa na železnični dovoz. Poleg postavke za lastno produkcijo, bi podatki precej odgovarjali ljubljanskim razmeram.

Da je ljubljansko mlečno oskrbo vzdrževala razmeroma dolgo in do tako visoke razvojne stopnje mesta, čista oziroma bližnja okolica, ne da bi bilo v izdatnejši meri pritegnili na pomoč železnice, je gotovo v prvi vrsti pripisati ugodnim produkcijskim razmeram v bližnji okolici ljubljanski, v enaki meri pa tudi tozadevno smotrenemu udejstvanju okoliškega kmetovalca. Ne more se mu očitati, da ni izpolnil svoje specijelne, od narave in okoliščin poverjene mu stanovske naloge, ki jo poudarja že zgoraj imenovani Thünen glede preskrbe mleka in zelenjave po bližnji okolici za vsako mesto, še za dobo, ko železnice še niso vršile svoje današnje aproziacijske vloge.

V vse drugačnem položaju so se nahajala druga nam bližnja mesta, kakor Celovec, Beljak, Gradec, ki so že pred vojno večkrat morala od daleč dovažati nujno potrebno mleko, kaj še le med vojno in prva leta po vojni. Še na slabšem so bila glede mlečne preskrbe primorska mesta Trst, Reka itd., ki so morala stalno nabavljati potrebno mleko iz 100 km in več oddaljenih krajev Slovenije. Današnji položaj teh krajev gotovo tudi ni boljši.

Naiboliši v materijalu in konstrukciji so koleza in šivani stroji znamke „Gritzner“ in „Ad. er“ za dom. obrt in industrijo. — Švicarski pletilni stroji „Cuboid“. Istotam pletilni stroji „Uranija“ v treh velikostih.

Pouk vezanja brezplačen! Ne obroke!

Le pri **JOS. PETELINC** Ljubljana

otizu Prešernovega sp. ob vodi

Večletna garancija! Zahtevajte ponudbo

Janko I. Hrast
vrt. kapetan 1. kl.
Čana Glišić
poročena.

Osišek Čuprija, 21. oktobra 1928.

Sanatorium Dr. Hansa
Graz, Körbergasse 42. Telefon 2352.

Edini zasebni zdravilni zavod za vse operativne, notranje in ženske bolezni, porodne sluščajne — Moderno urejeno. — Višinsko solnce. — Rentgen. Diartermija. — Zdravniki po svoji volji. — Cene zmerne. — Prospekti na zahtevo. —

Krojaški atelie

za GOSPODE in DAME nudi priznano prvovrstno, solidno izdelovanje in točno postrebo po zmernih, oziroma konkurenčnih cenah in se pripravlja

STANISLAV VIDOVIČ, MARIBOR, Gledališka ul. 10

Srednji devizni tečaji na ljubli. borzi od 15. X. do 19. X. 1928.

Dne	Berlin	Curib	Dunaj	London	Newyork	Pariz	Praga	Trst
9.	1355.75	1095.60	81.181	276.23	56.93	—	168.77	298.21
10.	1355.75	1095.60	800.32	276.21	56.93	222.25	168.77	298.—
11.	1355.75	1095.60	800.24	276.21	56.94	—	168.77	297.—
12.	—	1095.60	800.—	276.18	56.94	—	168.77	—
	1356.50	1095.60	799.80	276.17	55.94	—	168.75	298.25

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovorjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljana 10.349. Telefon številca 2328.

Službo dobe

Učenec
priden, pošten, kmečkih staršev, ki je dovršil z dobrim uspehom ljudsko šolo in ima veselje do trgovine, se sprejme v trgovino z mešanim blagom na deželi. Ponudbe pod »Trgovina 10.175« na upravo »Slovenca«.

Prodajalka
za usnjarsko trgovino, izučena, s pričetki, se išče za takoj. Ponudbe z zahtevo plače je poslati pod »Usnjarski« št. 10.041 na administracijo dnevnika Slovenec v Ljubljani.

Elektromonterja
popolnoma samostojnega za visoko in nizko napetost, z dobrimi sprječevali - se sprejme takoj. Ponudbe s prepisi sprječeval na upravo pod: »Zvest elektromonter« št. 10.110

Učenec
sprejme trgovina z mešanim blagom na deželi. Pogoji: dobra računarnica, veselje do gospodinjstva dela in otrok. Ponudbe na upravo Slov. pod »Vestna« št. 10.192.

Učenec
se sprejme za čevljarstvo obrt. - Govedič F., Maribor, Frankopanova 10.

Prodajalka
mešane stroje z dežele, zmožna voditi podružnico, se sprejme. Vajene gostilne in gospodinjstva in nekoliko šivanja, imajo prednost. - Takojšnje ponudbe pod »MLAŠJA MOC« na upravo »Slovenca« pod št. 10.205.

20 zidarjev
pri dobri plači - išče »Obnova« pri Doktor in drug - Maribor, Koroški Kolodvor.

Mlekarna sprejme v službo dobrega mlekarja - sirarja - Ponudbe je poslati na upravo »Slovenca« pod št. 10.234.

Mizarskega vajenca
sprejme Ivan Kuhar, Vižmarje 69, št. Vid nad Ljubljano.

Kuharica
se išče. Starost 35 do 40 let. Plača po dogovoru. Poizve se tovarna Pollak, Kranj, pri delovodji g. Škerlju.

Mizar, pomočnika
v stalno službo sprejemam takoj; biti mora spreten za vsa mizar. dela. Starost 28-35 let. - Sprejme se tudi vajenec z okoliša mesta Ljubljane.

Vajenca
sprejemam za čevljarstvo obrt. - Maher & drug, Ljubljana, Na Mirju št. 2.

Bonbonjerja
(Bonbonkoher) kot pomožna moč, išče moč za tvornico kandičev. Stock Cognac Medicinal d. d., Slav. Požeja.

Čevljarški pomočnik in vajenec
se sprejmeta takoj za funkcija dela, stalno mesto, v svojo oskrbo. - Vajenec poštenih staršev. - Franc Travnik, Trebnje.

Sodavičar, pomočnik
se takoj sprejme pod ugodnimi pogoji, s popolnimi sprječevali, ki bi lahko sam obrt vodil. - Desimir Došen, sodavičar, Bosan. Novi.

Učenec ali učenka
kmetijskih staršev, s potrebno šolsko izobrazbo, se sprejme v trgovino z meš. blagom v Ljubljani. Hrana in stanovanje v hiši. - Ponudbe na upravo Slovenca pod: »Poštenih staršev« št. 10.260.

Kuhinjska dekla
(pomivalka), se išče. - Vpraša se Hotel Štrukelj.

Več čevljarških pomočnikov
se sprejme za eksportno delo. Fr. Dermastaja, Dravljje 85.

Pletilja
izurjena na dolgi stroj za nogavice, se sprejme na deželo. - Ponudbe pod »Tako« na upravo pod št. 10.282.

Išče se več krojačev
šivilj in pletilj za delavnice ali na dom. Krojno učilišče, Stari trg 19.

Službe iščejo

Službe išče
pridna in poštena žena, izurjena v kuhanju, vešča tudi v trgovini, kot kuharica ali pa kot prodajalka. - Cenj. ponudbe je poslati na Tajništvo SLS v Mariboru.

Katera trgovina
bi dala delo prvovrstni šivilji; konfekcijsko in perilo? - Dopsi pod »Delo na dom« št. 10.070 na upravo Slovenca.

1000 Din nagrade
dam onemu, ki preskrbi mojemu sinu mesto v trgovini za dobo 1 leta kot praktikant, najraje v kaki modni trgovini v mestu, eventualno tudi na deželi. Cenjene ponudbe na oglašni oddelku lista pod »Praktikant« št. 10.112.

Mladenka
z meščansko šolo, enoletnim trg. tečajem, izučena trgovine z mešanim blagom, išče primerne službe. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Pridna« št. 10.135.

Gozdar
strokovno naobražen, z drž. skušnjo in večletno prakso, želi spremeniti mesto. Gre tudi k lesni industriji. Cenj. ponudbe pod »Strokovnjak« št. 10.037 na upravo.

Iščem
mesto službe, skladiščnika ali kaj sličnega pri trgovskem podjetju ali tovarni. Ponudbe na upravo Slovenca pod »Sluga«.

Sodar
vesten in priden, sposoben za samostojno delo, išče službo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Samostojen« 10.066.

Mesto gospodinje
v župnišči blizu Ljubljane išče vdova uradnika, popolnoma vešča kuhe in vseh gospodinjstev del. - Naslov: Knjižara Horvat, Podrav. Slatina.

Šivilja - pomočnica
išče službo v Ljubljani. - Ponudbe pod »Spretna« na upravo Slovenca.

Knjižgovodja
starejši, trgovsko naobražen, vešč več jezikov in reprezentativen, želi mesto kot opora šefu ali kot njegov namestnik pri kupcijskih poslih, potovanja v inozemstvo i. dr., zlasti v lesni stroki. Ponudbe na upravo Slov. pod »Knjižgovodja 10.271«.

Dame
katere rabijo dobre šivilje, dobijo brezplačne naslove. Krojno učilišče. Stari trg 19.

Glazba
Mesto kapelnika
orkestralnega dirigenta ali pevovodje sprejemam takoj v Ljubljani ali bližnji okolici. Cenjene ponudbe na upravo lista »Kapelnik« št. 10.222.

Prav na Vas

smo mislili, ko smo otvorili podružnico za naročnino, inserate in male oglase v našem dnevniku sredi mesta. Oglasite se v paviljonu poleg Uniona na Miklošičevi cesti. Telefon 30-30.

Zasluzek

Lep zaslužek
nudimo prodajalcem in zastopnikom pri prodajanju neobhodno potreb. predmeta na deželi. Vprašati pod »Rova« - Maribor, poštini predal 2.

2 agilna Dalmatina
s strokovno izobrazbo in dolgoletno prakso prevzema razna zastopstva in komisije. Razpolagata z dobrimi kapitaloma. Ponudbe na upravo lista pod »Zastopstvo za Dalmacijo« št. 10.225.

Provizijski zastopnik
za mesto Ljubljano in okolico, se sprejme za prodajanje medicin. železnice likerja. - Ponudbe na poštini predal 142.

Zastopniki!
Podamo Vam naslednje pismeno: Z našim zastopstvom zamorete v par urah dela dnevno zaslužiti 200 Din. Nikar riziko - nikaka kavčija. - Zumbalovič, Ljubljana, Aleksandrova cesta.

Zastopnike (ce)
sprejemamo v vseh večjih krajih: v Ljubljani, Mariboru, Celju, Kranju itd. za nabiranje naročnikov in oglasov ter organiziranje razprodaje. Navedite reference. Agilnim stalen in dober zaslužek. - Ilustrovani Tjednik, Zagreb, Duga ulica 48.

Pouk

Klavir in nemščino
poučujem po najboljši metodi in zmerni cenj. - Naslov pove uprava lista pod št. 10.158.

Metoda Berlitz
Pouk francoščine, angleščine, italijanščine, nemščine itd. po profesorjih dotičnih dežel. Vsak profesor poučuje edinele v svoji materinščini. - Prijave samo: Kralja Petra trg 8/L, Ljubljana.

Novost!
Zasebno krojno učilišče, Ljubljana, Stari trg 19, bo podučevalo v novembru poleg najnovjših modskih, damskih krojev tudi specialnem pouku za pletilje in možko damsko perilo po najnovjših dunajskih vzorcih. Krojni pouk potom pošte z učnimi zvezki. Vsak učenec ima pravico do vsakoletnega 8 dnevnega brezplač. tečaja. Krojači, šivilje, nešivilje in pletilje na deželi, ne zamudite ugodne prilike. Izdelava krojev po meri. V lastnem specialnem modnem salonu se izdelujejo damski plašči, kostumi, moške obleke, suknje itd. po najmodernejših krojih. - Ateleje za izdelavo oblek preč. duhovščine. Ustanovlj. 1870. - Lastnik: F. Potočnik; diplomiran v inozemstvu

Oddam mebl. sobo
s 1 nov. s pos. vvhodom, za eno ali dve osebi, obnem tudi hrano za nizko ceno 500 do 600 Din mesečno. Naslov v oglašnem oddelku »Slovenca« pod št. 10.301.

Iščem delo
katerokoli, v kaki tovarni ali podjetju. Ponudbe na upravo Slovenca pod »Vestne«.

Ženitbe

Dva gozd. uradnika
želita znanja z izobrazbenima delikama do 28 let ali vdovama, lepe zunanjosti in mirnega značaja. Če mogoče sliko. Ponudbe pod »Rev. gozdar in adjunkt« št. 10.038 na upravo.

Gospodična

srednjih let, samostojna šivilja, želi znanja z resno mislečim gospodom. Ponudbe na podružnico Slovenca v Celju pod šifro »Mir 34«.

Stanovanja

Stanovanje
dveh do treh sob iščem za takoj ali pozneje. - Ponudbe na upravo Slov. pod »Stavbenik 10.202«.

Prijazna sobica
z opremljeno kuhinjo, se odda mirni gospodini - učiteljici ali uradnici. - Naslov se izve v upravi Slovenca pod št. 10.227.

Lepa solčna soba
pri gorenjskem kolodvoru, s posebnim vvhodom, parketom in elektriko ter z uporabo kopalnice, se odda prazna ali meblirana enemu ali dvema gospodom. - Naslov v upravi pod št. 10.170.

Stanovanje dveh sob
kabineta, kuhinje in pritlikline, z vrtom in souporko kopalnice in pralnice ob Dunajski cesti in Brinju št. 1, v 1. nadstropju, odda s 1. novembrom Pokojninski zavod v Ljubljani.

Večje stanovanje
v novi hiši, tri velike sobe, predsoba, kuhinja in klet je na razpolago s 1. decembrom. Popolnoma suho, zračno, solčna lega, Električna in vodovod. Dobro situirana stranka dobi težko kaj primernejšega v Ljubljani. Naslov v upravi Slovenca pod št. 10.272.

Stanovanje
soba, majhna predoba in kuhinja s pritliklinami v trnovskem predmestju se odda mirni stranki s 1. novembrom. - Poizve se v upravi »Slovenca« pod »Stanovanje« št. 10.230.

Odda se
lepo stanovanje. - Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 10.253.

Opremljena soba
solčna, prostorna, s posebnim vvhodom, elektriki, lučjo, se odda. - Istotam se odda tudi manjša sobica s posebnim vvhodom. - Ljubljana (Spod. Šiška), Gasilska cesta 3.

Oddam mebl. sobo
s 1 nov. s pos. vvhodom, za eno ali dve osebi, obnem tudi hrano za nizko ceno 500 do 600 Din mesečno. Naslov v oglašnem oddelku »Slovenca« pod št. 10.301.

Iščem delo
katerokoli, v kaki tovarni ali podjetju. Ponudbe na upravo Slovenca pod »Vestne«.

Poizvedbe

Pes
volčje pasme, 5 mesecev star, precej močan, ne visok, ki sliši na ime »Lord«, se je izgubil. - Kdor ga pripelje, dobi primerno nagrado. Lovro Pičman, Hirska ulica 15.

Dijaki

Dva dijaka
sprejemam v svo oskrbo. V središču mesta, električna luč, inštruktor v hiši. Naslov v upravi lista pod št. 10.294.

Vnajem

Skladišče
16x5 m, sredi mesta, se odda takoj. - Vprašati: trgov. Toni Jager, Dvorni trg, Ljubljana.

Lokali

za pisarne, trgovino, obrtno delavnico, zobozdravniški atelje ali slično oddajam v prizemlju sredi trga Litija. Ing. P. Kobler, Litija.

Šivilja
išče prazno sobo ali mal lokal. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »V središču mesta«.

Gostilna in trgovina
dobro uspevajoča, na zelo prometnem kraju, pet minut od postaje, poleg glavne ceste, kjer se bo tudi v najkrajšem času gradila nova ručniška dolačnica, se pod ugodnimi pogoji odda v najem. Cenj. interesi naj se obrnejo na upravo tega lista pod »Ugodna prilika« št. 10.132.

Pisarna
v pritlikju, v centru, meblirana, se takoj odda. - Naslov v upravi Slovenca pod št. 10.275.

Dne 1. novembra
oddamo več lokalov, gostilno, veliko klet, skladišče okrog 200 m². - Ogle med 10. - 11. uro Dunajska cesta 31.

V Novem mestu
ali v kakem večjem kraju na Dolenjskem iščem lokal za otvoritev trgovine. Ponudbe na upravo Slov. pod »Prometna točka«.

Lepo mebl. sobo
s posebnim vvhodom in elektr. razsvetlji, za dve osebi, oddam s 1. nov. Naslov v oglaš. oddelku pod št. 10.302.

Stanovanje
lepo, solčno, 2-3 sobe in pritlikline, oddam zakonskemu paru, ki plača 3 leta naprej. Ugodna cena. Naslov v upravi »Slovenca« št. 10.303.

Posrestva

Hišico
v Ljubljani, okrog 50.000 Din, kupita zakonca brez otrok. Prodajalec lahko obdrži stanov. do smrti. Ponudbe na upravo Slov. pod »Prevtičar« 10.160.

Proda se graščina
na Dolenjskem, grad: 52 prostorov, dobro ohranjeni, električna, dobra voda, telefon, v bližini postaje, arondirano zemljišče večjega obsega, lastna cerkva. - Naslov v upravi Slovenca pod »Graščina« št. 10.242.

Kupim hišo
ali vilo z vrtom v Ljubljani. Posredovalci izključeni. - Ponudbe pod »Tristanovska« na upravo.

Enonadstropno hišo
novozidano, z dvema lokalom, na najpomembnejšem kraju Zagorja, prodaja Ferdo Motnikar, urar v Zagorju ob Savi.

Hišo s 500² m vrta
prodam ali dam v najem, četrte ure od postaje Križe pri Trzinu. Več se poizve pri Jan. Aljančiču št. 31, Brezovo, Kovor pri Trzinu.

„POSEST“

Realitetna pisarna, družba z o. z. LJUBLJANA, Miklošičeva cesta št. 6.

PRODA:
Vilo, na novo preurejeno, komfortno, 5 sob, balkon, pritlikline, velika veranda, 1000 m² vrta, deset minut od centra, 175.000 Din, v celoti takoj razpoložljiva.

Hišo, dvodružinsko, eno štirisobno, eno dvosobno stanovanje, električna, vodovod, parketi, par minut od šišenskega kolodvora, 105.000 Din.

Hišo v Krakovem, dobro ohranjeno, 6 stanovanj, 800 m² vrta, 150.000 Din.

Dve hiši, skupno 5 stanovanj, dvorišče, vrt, bližje Tabora, 250.000 Din.

Hišo, visokoprtilično, dva trgovska lokala, 4 stanovanja, vrt, dvorišče, prometna cesta Ljubljane, 220.000 Din.

Hišo, pritlično, enodružinsko, 1 oral njeve in vrta, Ježica, 70.000 Din.

Hišo, dvonadstropno, 18 stanovanjskih prostorov, velik vrt, vpeljana električna, pol ure od mestnega centra, 150.000 Din.

Enonadstropen hotel, pritlično restavrac. prostori, lep trgovski lokal, nadstropje in manzarda, večje število tujskih sob in sob za stanovanje, v ozadiju 1000 m² zemljišča, posejbe dve njivi, travnik, 250.000 Din. - Takoj potrebno polovico kupnine.

Hišo, novozidano, enodružinsko, 4 sobe, kuhinja, 1400 m² vrta, Vič, Din 98.000.

Poleg tega večje število vil, stanovanjskih, trgovskih hiš v Ljubljani, na deželi, kmečka posestva, industrije, stavbišča v Ljubljani in vseh predmestjih, v veliki izbiri in najugodnejših cenah.

Kupimo

Hlude
bukove in hrastove (hrastove že od 20 cm naprej), kupuje parna žaga V. Scagnetti, Ljubljana.

Ovčjo volno
cunje, staro železo, baker, medenino, svinec, cink, papir, glaževino, kosti ter krojaške odpadke, kupim in plačam najboljšje - A. Arbeiter, Maribor, Dravska ul. 15. - Iščem stalne nabiralce in nakupovalce.

Kupi se
rabljene avtomobile, motorje, stružnice itd. - Ponudbe poslati na F. Batjel, Ljubljana, Karlovska c. 4.

Deske
smreka, jelka, monte kupujem stalno proti takojšnjemu plačilu. - »Margart«, poštini predal 43, Ljubljana.

Krompir, čebulo
česen, kostanj, suhe bruske (figovce), kašo, jesprenj, fižol, orehi in ajdo - kupuje Nabavljalna zadruga uslužbenecv drž. železnice, Ljubljana-Šiška.

Medu
vsako množino, pristno točenega, jelovega, cvetličnega in ajdovega, kupim. - Ponudbe samo en gross. - Valentin Noč, Škofja Loka, Studenec 3.

Kupim
circa 90 kvadrat metrov pocinkane mreže v okvirju za ograjo. - Jos. Počučnik, Podnart.

Objave

Sodna dražba
dvoh konj, opreme, voz in sivalnega stroja bo dne 24. oktobra ob 16: 30. - Murnova cesta 28.

Prodamo
Vsled preureditve obrata se prodaja cirka
5 km tračnic
65 mm visokih, 7 kg po t. m. težkih, 1,5 m dolgih, dalje stroj za rezanje lat in paralelno obrezovanje desk. Vse v dobrem stanju. - Vprašanja na ing. Milan Lenarčič, Ribnica na Pohorju.

Več rabljenih otroških vozčkov in dvo-koles, v dobrem stanju, zelo poceni naprodaj. - F. Batjel, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Mlinsko orodje
različno, ter stroji, se poceni prodajo: valjni stroj, stroj za čiščenje zdroba, kamna, jermence in razno drugo orodje. Poizve se v Ljubljani, Stari trg 32. Zorman ali Studa 24, pri Domžalah, mlin Zorman.

Motorno kolo
dobro ohranjeno, s prikolicco, prodaja za 7000 Din A. Čeh, Kamnik, Šutna 10.

»Ford« model 1927
v brezhibnem stanju, z novo pneumatiko, za 16 tisoč Din. - »Renault«, 6-sedežni taxi, moderno opremljen, v dobrem stanju, za 26.000 Din. - »Fiat« 501, 4 sedežni, za 23 tisoč Din. - »Prestos«, 6-sedežni, stalno v rabi, 20.000 Din. - »Renault«, mali, prvovrsten, 30.000 Din, samo 11.000 km rabljen. - »Chevrolet«, 13 tisoč km rabljen, kot nov, za 35.000 Din. - Vsi so naprodaj pri Lampret in drug, d. z o. z., Ljubljana, Dunajska cesta 22.

Puhasto perje
kg 38 Din, razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg Izkoristite priliko, dokler zaloga traja Imam tudi bel rib 300 Din L. Brozovič, kem čistilna perja. Zagreb, Ilica 82.

Branjevci, pozor!
Lep in debel domači kostanj, vsak dan svež, kakor tudi zimske hruske in drugo sadje, nudi in razpošilja v poljubnih množinah po najnižji ceni Franc Modic, Tolsti vrh, pošta št. Jernej. Naslov za brzojavke: MODIC - Šent Jernej.

Železna peč
kurjava z žaganjem, pripravna za večje lokale, se prodaja. Cena po dogovoru. S. k. izobraževalno društvo Dol pri Ljubljani.

Sadno drevje
izvanredne zlahne vrste, prtilično kakor tudi visoko, jabolka, bruske, slive, češnje, višnje in breskve, kakor tudi razno lepotično grmičevje, nudi po nizkih cenah drevesnica Marija Črnač, Vič, nasproti Tribuča.

Prodaj
10 min. oddaljeno od železn. postaje Petrovče, gospodarsko poslopje, hiša s 3 sobami, lep vrt in četrt orala zemlje. Franc Piliš, Brnca, p. Petrovče. Poizve se isto v podružnici »Slovenca« v Celju.

Naprodaj
glasovir, kratek, lovska puška. Dobraj, Maribor, Frančiškanska 21.

Pisalni stroj
prvovrsten, se prodaja za 1500 Din. - Naslov pove uprava Slov. št. 10.273.

Sušilnica za sadje
(Dörr-Apparat) - znamke Ph. Mayfarth & Co. Frankfurt a. M., malo rabljena, zelo pod ceno naprodaj. - Poizve se na Velesceju.

Nagrobni svetilki
prodajam. - Naslov pove uprava Slov. št. 10.257.

Šivalni stroj
dobro ohranjen, poceni naprodaj. Kavčič, Poljanska cesta 58.

Več parov golobov
pavčkov, poceni naprodaj na Emonski cesti 10.

Puloverje, telovnike
igračice in drugo blago radi opustitve obrti po zelo nizkih cenah razprodajam do 1. novembra. M. Osana, Trubarjeva ul. 2 (pri šentjakobskem mostu).

Singer šivalni stroj
za pogrežanje, čisto nov, prodajam. Naslov v upravi Slovenca pod 10.295.

Volna in bombaž
za strojno pletenje in ročna dela dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA Stari trg 12 - Zidovska 4.

Ia trboveljski premog
in lepa, suha bukova drva kupite najugodnejše pri tvrdki Franc Slovia, Razlagova ulica 20.

Vijoline
kitare, citre, strune in potrebščine kupite najbolje pri M. Mušiču Paviljon za dramskim gledališčem. Prepričajte se!

Rabljene avtomobile
osebne, medtem tudi malo vožene, 2, 4 in 6 sede

Obrt

Slike za legitimacije izdeluje najhitreje fotograf Hugon Hibser, Ljubljana, Sv. Petra cesta 25

Brivnica »Zora«
Celje, Prešernova ul. 8, se priporoča. Prvovrstno britje in striženje las. Sprejmejo se tudi britve v brušenje.

Kdor bi vpeljal
v prodajo proti sigurni garanciji: pletenine, perilo, modno blago, manufakturno - čevlje, naj javi svoj naslov na modno lo-po št. 10, Vodnikov trg, Ljubljana. - Družabništvo ni izključeno.

Informacijska pisarna magistr. koncesionirana priv. javna, v splošnih in zlasti v vojaških zadevah daje strokovne informacije in dela prošnje, pritožbe rekrutov, dijakov, obveznikov, rez. oficirjev za osvoboditev od kadrske službe, orožnih vaj, za vstop čoluncem v voj. šole itd. - Ljubljana, Dunajska 17, I., desno.

Damske plašče
in kostume izdeluje točno po modelih od 150 Din naprej modni atelje MURŠIČ, Ljubljana, Mestni trg 25/I.

Pozor!
Slike za legitimacije izdeluje najhitreje in cenovno Franc Kunc, fotograf, Ljubljana, Wolfova ulica.

Razno

Zdravniška penzija!
Zavod dr. Pečnika. Prvo-rzredno zdravnišče za bolne, posebno pljučne. - Sežovo, p. Rog. Slatina.

Rak ozdravljiv
(in druge bolezni) tudi brez medicine. - Popisu bolezni priložiti sliko in znamko za odgovor za tu- in inozemstvo. Naslov: Uredništvo »Domačije«, Maribor, Koroška cesta št. 10.

Nogavice

Flor. svilene cvrtnate, pavolnate, volnene v veliki izbiri in najceneje pri tvrdki
Osvald Dobeč, Ljubljana
Pred Skofljo 15

Na debelo!
Blago dobro!
Na drobno!

Seltnve izvršuje

z največjo točnostjo in skrbnostjo ter po najnižjih cenah
„Javna skladišča“
dr. z o. z.
Ljubljana, Dunajska 33.
Shranjevanje pohištva v suhih prostorih.

Budilka Din 60 - letna garancija
Ivan Pakiž, Ljubljana
Predskofljo 15.

D. M. C.
znamvanec, Perl-prejca, kva-kaneč
Mouliné
v raznih barvah ter najceneje, kupite le pri tvrdki
Osvald Dobeč, Ljubljana
Pred Skofljo 15

Velika zaloga
Na debelo Na drobno

Linoleum

priznanih znakov tovarne D. L. W. Bietigheim imam stalno na zalogi in izvršujem strokovniško poslaganje. - I. CERNE, Ljubljana, Dunajska cesta 28. Proračuni in vzorci na razpolago.

Bele emajlirane ploščice

za stene in štedilnike
dobavlja
Vsakovrstno
zlatu kupuje
po najnižjih cenah.
CERNE, Ivelir, Ljubljana,
Wolfova ulica št. 3.

Material

d. z o. z.
Ljubljana
Dunajska c. 36

la briketi

(šlezjski), kakor livarski, kovaški in kurilni
koks
ter angleški kovaški premog - se dobi pri
Mejovšek, Maribor,
Tattenbachova št. 13,
tel. 457.

Material

d. z o. z.
Ljubljana
Dunajska c. 36

Žimnice

modroce, posteljne mreže, želez. postelje (zložljive), otomane, divane in druge tapetniške izdelke dobite najceneje pri RUDOLFU RADOVANU, tapetniško, Krekov trg št. 7 (poleg Mestnega doma).

Planinka zdravilni čaj
prenavlja, čisti in osvoboduje kri, izboljša slabo prehrano, slabotno delovanje čreves, nanihovanje, oboljenja mokraćne kisline, jetar, žolca in žolčni kamen. Vzbudja apetit in izborni učinek pri arteriosklerozi.
Planinka čaj je pristen v plombiranih paketih po Din 30 - z napisom proizvajalca.
Lekarna Bahovec, Ljubljana Kongresni trg
Dobi se v vseh lekarnah!

Planinka zdravilni čaj
prenavlja, čisti in osvoboduje kri, izboljša slabo prehrano, slabotno delovanje čreves, nanihovanje, oboljenja mokraćne kisline, jetar, žolca in žolčni kamen. Vzbudja apetit in izborni učinek pri arteriosklerozi.
Planinka čaj je pristen v plombiranih paketih po Din 30 - z napisom proizvajalca.
Lekarna Bahovec, Ljubljana Kongresni trg
Dobi se v vseh lekarnah!

Lekarna Bahovec, Ljubljana Kongresni trg
Dobi se v vseh lekarnah!

Odda se v Domžalah

lepa velika delavnica, ki je uporabna za vsako, tudi večjo obrt, poleg nje je lepo stanovanje s kuhinjo in 2 sobama ter pritliklinami. - Poizve se pri Valentin Pavli, Sp. Domžale št. 7.

Parkete hrastove in bukove hrastov rezan les in parjeno bukovino

prodaja najugodnejše
Ivan Šiška
tovarna parket in parne žage
Ljubljana - Metelkova ulica 4. Telefon 2244.

Kupuje vedno in vsako količino hrastovih hlodov, hrastovih desk 27 mm in hrastove frize.

ter angleški kovaški premog - se dobi pri
Mejovšek, Maribor,
Tattenbachova št. 13,
tel. 457.

Vsakdo

Jobi za Din 90 - lepo rožasto flanelasto odejo
R. MIKLAUC
„Pri Škofu“
LJUBLJANA
Pred Skofljo št. 3
Lingorjeva ulica

Bukova drva

ponudite z navedbo cene
Družbi »Ilirija«,
Ljubljana,
Vilharjeva cesta
(za glavnim kolodvorom).

Najcenejše in najuspešnejše krmilo za prašiče in konje je zdrava, nova
koruza v storžih
Dobi se po zelo nizki ceni pri tvrdki
A. VOLK, Ljubljana,
Resljeva cesta 24,
Zahtevajte ponudbe.

Suhe gobe

pravi in najvišje
M. GERŠAK & CO.
Ljubljana, Prečna ulica 4
(poleg mestne ljudske kopeli). - Telefon 2329

Lep štajerski
jedilni kostanj
razpošilja in prodaja po najnižjih dnevni cenah
Celestina Glavnik
Pogačarjev trg 1.
Telef. 2493 Telef. 2493

Drva

bukove in hrastove odpadke od parketov dostavlja po nizki ceni na dom parna žaga
V. SCAGNETTI
v Ljubljani, za gorenjskim kolodvorom.

Ksilolitni tlak

polaga:
MATERIAL trg. d. z o. z.
Ljubljana, Dunajska cesta št. 36

Prostorni poslovni prostori

obstoječi iz treh sob s centralno kurjavo in razsvetljava, se oddajo v centru mesta s 1. novembrom 1928. - Pojasnila pri upravi
Ljublj. kreditne banke.

PAVEL ŠIMENC

pokopališki vrtnar
Sv. Križ - Ljubljana
se priporoča cenj. občinstvu za ukusno aranžiranje grobov za Vse svete, kakor tudi za napravo različnih vencev in šopkov ter drugih aranžmajev.

Cvetličarni

Sv. Petra cesta št. 33
kjer je v zalogi tudi vedno sveže cvetje po zmernih cenah.

L. Mikuš - Ljubljana

priporoča svojo zalogo težnikov solnčnikov in sprehajalnih palic
Popravila točno in solidno

V svrhu razširjenja

večjega podjetja v Ljubljani se sprejme družabnik ali družabnica s kapitalom 80 do 100.000 dinarjev. - Ponudbe je poslati na upravo »Slovenca« pod šifro »Sigurna eksistenca« št. 10.174.

R. WILLMANN

STROJNO PODJETJE
LJUBLJANA, Slomškova 3
Telefon 2055

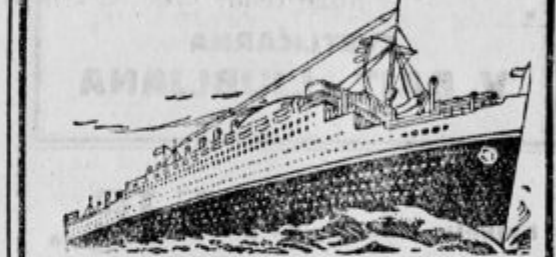
izdeluje različne vrste strojev za lesno industrijo, transmisijske naprave, tovarna dvigala vseh vrst, rebrsne cevi iz kovanega železa, prevzema projektiranje in opremo različnih mehaničnih naprav ter izvršuje vsa v strojno stroko spadajoča dela in popravila točno, solidno in po možnosti najhitreje.

Velour, double in štof za plašče, obleke in kostume

Izgotovljeni plašči in obleke najboljše kvalitete, 30 odstotkov popustia, v trgovini
Marija Rogeli,
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 26.

Cosulich Line - Trst

Najnov. svetovnozn. ekspresne motorne velodjadje
Saturnia in Vučania
24.000 ton - 21 milj hitrosti na uro
Brzovozni promet preko Atlantskega oceana iz Trsta v New-York in Južno Ameriko.

Zahtevajte tako brezplačno in točno pojasnila:
Simon Kmetec
zastopnik za Slovenijo in Prekmurje
Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 13
(Prva cesta desno od kolodvora.)

Potnike (ce) in zastopnike (ce)

iščemo za Slovenijo, Prekmurje in Medjimurje, kateri obiskujejo sploh vse trgovine, industrije, uradnike in privatnike, za vrlo dober predmet. Zasluzek dnevno 100-300 Din. Prvi mesec za provizijo, po dobrem uspehu tudi fiksno plačo. Biti morajo zgovorni in inteligentni. Ponudbe z 2 Din znamko in sliko na Poštni predal 249, Ljubljana.

LUTZOVE PEČI in PEC »MONOLIT« ING. GUZELJ

Telefon 2252. Ljubljana VII., Jernejeva cesta 5. Ravnotam Ganz-ovi elektromotorji, Voithove male turbine in topiladar »CALEFACTOR« (patent Šiška) in samotna opeka

BATERIJE

za žepne svetilke, drobnarije, parfumerije, pletenine, papir, šolske potrebščine, motvoz, vrvarske izdelke, čevljarke potrebščine, vazelino, kremo za čevlje itd. na debelo in na drobno priporoča
DRAGO ROSINA, MARIBOR, Vetrinjska ulica 26.

BARVARNA

„STORA“ D. D. ŠT. VID NAD LJUBLJANO
V naši tovarni v Gameljnah imamo za lastne izdelke moderno urejeno belilnico in apreturo, v tovarni Št. Vid pa smo letos napravili moderno barvarno. - Vsled tega prevzamemo v beljenje večje množine bombaževine ter v barvanje istotako večje množine svile, volne in bombaževine.

DOPIŠI NA „STORA“ D. D. ŠT. VID NAD LJUBLJANO

Naš dragi oče oziroma stari oče
Blaž Grčar
se je danes po kratki bolezni pre- elil v večnost v 85. letu svoje starosti.
Zemske ostanke pokojnikove prenesemo v ponedeljek dopoldne iz Dupeljn na pokopališče v Rahlolce.
Draga pokojnika priporočamo v molitev in blag spomin! Dupeljne pri Kamniku, dne 20. oktobra 1928.
Zalujoče rodbine:
Grčar, Zupancič, Brodar, Smolik.

Smrekov, jelov, borov rezan les

velike in majhne količine, celoletne produkcije - išče zastopnik velike, plačila zmožne inozemske tvrdke za celoletno dobavo. - Producenti in žage naj ponudijo celo ali delno produkcijo pod »Akreditiv 12.345-10.217« na upravo »Slovenca«.

Perje - puh

tekači (Laufteppiche), gradl za madrace, predp- stelniki, kakor vsako drugovrstno manufakturno blago po izjemno nizkih cenah in v veliki izbiri
samo pri tvrdki
J. Preac
Maribor, Glavni trg 13. Maribor, Glavni trg 13.

NAZNANILO!

Ciril Kušar, dimnikarski mojster, Sv. Petra cesta 50, vlijudno naznanjam gg. hišnim posestnikom, da izvršujem vsa dimnikarska dela po najnižji ceni in brez letnega pavšala ter se najtopleje priporočam za delo. - S spoštovanjem
Ciril Kušar (preje Iv. Vrhovec),
dimnikarski mojster, Ljubljana.

Ivan Mastnak

CELJE, Kralja Petra cesta 15
priporoča svojo veliko zalogo manufakturnega in konfekcijskega blaga po zelo nizkih cenah.

Kupim stalno vsako množino

SMREKOVE SKORJE - CELE IN ZDROBLJENE,
smrekove hmeljeve droge, rabljene, dobro ohranjene sode od strojnega in jedilnega olja po najnižjih cenah proti akreditivnemu plačilu.
FRANC OSET, SV. PETER V SAVINJSKI DOLINI.

Opozarjamo na »Mali oglasnik«

v našem dnevniku. - Poslužujte se ga ob vsaki priliki

NAMAKANJE S TRI IZPIRANJE Z BENZIT

NAMAKANJE S TRI IZPIRANJE Z BENZIT

DEŽEVNICA V LASTNEM DOMU !
TRDA VODA ŽRE MILO !
Povzroča apnene madeže v perilu !

Deževnica
 je mehka voda. — Pri močnem penjenju osigura popolno delovanje pralnega sredstva in tako tudi ugodno poceni pranje. — Trda voda je za pranje perila nespособna, ker naredi milo za večje delo nevpornabno in tako prepreči penjenje in delovanje pranja.

Mehka voda za pranje!
 Najenostavnejše in najboljše sredstvo, da se trda studenčnica ali voda iz vodovodov omehča, je dodatek nekaj TRI. Zatorej:

K vsaki pralni vodi nekaj polnih pesti TRI!

NAMAKANJE S TRI IZPIRANJE Z BENZIT

NAMAKANJE S TRI IZPIRANJE Z BENZIT

Rnjigovodja

ki je že služboval v glavnem knjigovodstvu odjemalcev pri kakem večjem trgovskem podjetju se išče za takojšnji nastop v Mariboru. Znanje nemščine in hrvaščine poleg slovensčine zaželjeno. Obširne ponudbe s popisom spričeval in zahtevo plače v nemškem jeziku po šifro »Maribor 54321—10249« upravi Slovenca v Ljubljani.

ŽALNI VENCI
 sveži in umetni.
 Velika izbira!
 Nizke cene!
CVETLIČARNA
V. BAJT - LJUBLJANA

Najbolje volnene **ODEJE** za
 postelje in **KOCE** nudi
 Tovarna volnenih izdelkov
PETER MAJDIČ, CELJE

Hamburg Južna
CAP ARCONA 27.000 TON
CAP POLONIO 21.000 TON
 Največja paroplovna družba na progi
Hamburg—Južna Amerika
 prvovrstne ladje namenjene samo potnikom tretjega razreda
Monte Sermlento
Monte Olivia
Monte Cervantes
 Hitra zveza za
Argentino, Paraguay, Uruguay, Brazilijo
 Vsa pojasnila daje brezplačno
Podzastopstvo Ljubljana
 Dunajska cesta 31

Dražba premočnin
 v ponedeljek dne **29. oktobra 1928** ob 9 uri
 se vrši
v Brodech pri Vranskem
 na veleposestvu Franc Schaur, dražba premočnin in sicer: živine, raznega orodja, krasnega sobnega pohištva itd. Interesenti se vabijo.

AEN Austro Fiat
 brzovozni **AUTOBUSI** in tovorni
 ter vozovi za vse svrhe, **najpopolnejši in najrazširjenjši** svetovni fabrikat

Glavno zastopstvo
O. Žutek, Ljubljana
 Tavčarjeva ul. 11.
 — Zelo ugodni plačilni pogoji. —

Javna zahvala.

Moj umrli soprog vseučiliški profesor, ravnatelj rudarske šole, ter predsednik Rudarske zadruga v Celju, inž. Jaroslav Plzák, sklenil je leta 1925. pri Občini zavarovalnici Assicurazioni Generali pri njenem Generalnem zastopu za Slovenijo v Ljubljani zavarovalno pogodbo za večjo svoto, ker so mu pogoji tega skoraj v vseh državah Evrope postojčega starodavnega zavoda med vsemi drugimi najbolj ugajali. Pred kratkim je moj soprog preminul, nakar mi je ta ugledna zavarovalnica takoj po prejemu potrebnih listin izplačala brez odbitka celotno zavarovalnino.

Radi te promptnosti in kulantnosti se omenjeni družbi, posebno pa gospodu ravnatelju J. Röger-ju za njegovo ljubeznivost iskreno zahvalujem, ter družbo najtopleje priporočam cenj. občinstvu.

Ljubljana, dne 20. septembra 1928.

Ida Plzák

Zahtevajte brezplačni cenik.

Elegantna
 plitka, dobra in cenena ura
Din 98—
 3letno jamstvo.
 14 dni na poskušnjo, ako ne odgovarja, se vrne denar
Anton Klifmann
Maribor št. 40/b.
 Specijalist za samo **boljše** švicarske ure.
 Cenik brezplačno.

Svinjska mast
 Ia. zajamčeno čista v sodih po 50 in 100 kg in v kantah po 20 in 50 kg, dalje
Ia. zimske salame
 in suhomesnate izdelke dobavlja na veliko in malo najcenejše
MILIVOJ PUTNIK
 Fabrika salame, masti i kobasničarskih proizvodn
Bela-Crkva, Banat

Galoše in snežne čevlje
 prinesite v strokovniško popravilo
 v Florjansko ulico št. 5
 trgovina z usnjem
Franc Vehovc
 Popravila izvršujem najskrbneje in po solidnih cenah

„Spectrum“ d. d.
 Inž. Kopista, Dubsky in Krsitic
 tvornica ogledal in brušenega stekla
Ljubljana VII
 se nahaja od 1. novembra
 Celovška cesta 81. — Telefon 2343.
 Zagreb, Osijek, Središnjica: **ZAGREB**
 Zrcalno steklo, portalno steklo, mašinsko steklo 5—6 mm, ogledala, brušena v vseh velikostih in oblikah, kakor tudi brušene orozorne šipe, izbočene plošče, vsteklevanje v med Fina. navadno ogledala.

Najpopolnejši
STOEWER
 šivalni stroji
 za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom.
 Preden si nabav. stroj, ogledajte si to izredno or. tvrdid
L. BARAGA
 Ljubljana
 Selenburgova ulica št. 6/4.
 brezplačen pouk. 15 l. iams.
 Telefon št. 980

PUH — PERJE
R. MIKLAUČ LJUBLJANA
 Najcenejše in najlepše sukno
 za moške obleke se dobi v specialni trgovini sukna pri
Franc Bedič
 razpošiljalnica sukna, Maribor, Aleksandrova 28.

Ljubljanska kreditna banka
 Ustanovljena leta 1900.

Delniška glavnica: 50,000.000 Din
Rezervni zakladi ca.: 10,000.000 Din

Centrala: Ljubljana, Dunajska cesta
Podružnice: Brežice, Celje, Crnomelj, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Novo mesto, Ptuj, Rakek, Sarajevo, Slovenjgradec, Split, Šibenik, Gorica, Trst.
 Se priporoča za vse bančne posle.

Brzovozni naslov: Banka Ljubljana
Telefon št. 2861, 2413, 2502, 2503

**SUKNO - DOUBL
KAMGARN**
za moške oblake
velika izbira, ugodne cene
R. MIKLAVIC "Pri Skolji"
Ljubljana
Ljubičeva ul. Medbarska ul.
Pred skofljo

Naznanilo.
Cenjenemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem otvoril
lastno krojaško delavnico za dame in gospode.
ter bom izvrševal vsa v to stroko spadajoča dela po strokovnem znanju
(dokaz. večletni poslov. in prikojevalec tvrdke p. p. brata Jos. Rojina.
Ljubljana, ter samo v boljših delavnicah v Grazu, Dunaju, Bazelu,
Parizu, Monte Carlo, Nica, Vichy, Nantes, London). Najsolidnejše,
ceno in točno. Prosim Vaš natančni naslov, pridem tudi na dom po naročilo.
Priporoča se

Albert Rojina
Ljubljana V. I., Celovška cesta 43
Autobus Št. Vid, postaja gostilna Keršič. 1 Din.

Mlivi česki
Si parla italiano
On parle français
English spoken

**VELOUR
in SUKNO**
za damske plašte
velika izbira, nizke cene
R. MIKLAVIC "Pri Skolji"
Ljubljana
Ljubičeva ul. Medbarska ul.
Pred skofljo

**Restavracija
'Gorenjski kolodvor'**

Vljudno naznanjam, da bom vodila restavracijo »Gorenjski kolodvor«, Ljubljana-Siška, in se priporočam cenjenim gostom, prijateljem in znancem za obilen poset. Za točnost in posrežbo jamčim s svojim dosedanjim poslovanjem. - Katarina Korošec, restavracija, Gorenjski kolodvor.

**Prava pot
v dosego
zdravih živcev!**

Bohni, utrjeni živci zagranjujejo življenje, povzročajo mnoge bolezni, kakor bodi jeje, trganja, omotico, tesnoba, šumenje v ušesih, motenje v prebavi, pomanjkanje spanja, neveselje do dela in dr. slabe pojave.

Vseh bolezni se boste oprostili je s pristnim Kola Lecithin om, vita minov bogatim hranilnim sredstvom. Ta je postal za človeštvo izvor dobrote, pospešuje na čudovit način delovanje telesa, krepi hrbtni mozeg in možgane, jači kite in ude, daje moč in nov življenski pogum. Pristni Kola Lecithin dosega čuda, dova prave hranilne snovi na skrajna mesta krvne tvorbe, oživlja, opogumlja in ohrani telo mlado in sveže.

Prepričajte se sami, da vam nič neresničnega ne obljubljam, kajti v prihodnjih dveh tednih pošljem vsakomur, ki mi piše

popisnoma zastonj in franko malo škatlice Kola Lecithina in knjigo zdravnika z mnogostarsko izkušnjo, ki se je sam moral boriti s to boleznijo. Pišite mi natančen naslov pošljem vam obljubljeno takoj brezplačno.

**Ernst Pasiernack, Berlin S. O.,
Milhaelkirchplatz 13, Abt. 318.**

AKO RABITE TISKOVINE

ilustracije, kataloge, prospekte, toda se ne morete odločiti, v kakšni tehniki naj se izdelajo.

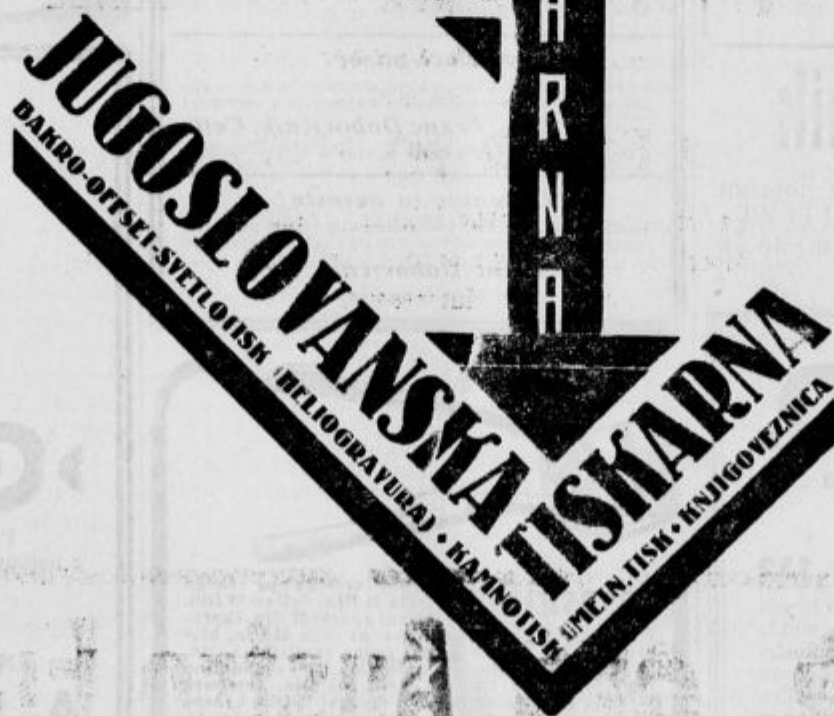
BLAGOVOLITE

SE OBRNITI

vedno na naše podjetje. V teh vprašanjih. Vam je vedno drage volje na razpolago

BRZOJAVKE:

**JUGOSLOVANSKA
LJUBLJANA**

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima stalno na zalogi po najnižjih cenah:

vseh vrst špecerijsko in kolonijalno blago, mlevske izdelke, poljedelske pridelke, krmila, mesne izdelke, bencin, cement, modro galico, žveplo, pol edelske stroje itd. — Priporoča zlasti za jesensko gnojenje Tomaževo žlindro, rudniški superfosfat.

Prodaja in kupuje seno in siamo, na razpolago drva in premog.

Ceneno češko perje!

1 kg sivoga opuljenega perja 70 Din, napol-belo 90 Din, belo 100 Din, boljše 125 in 150 Din, mehko kot puh 200 in 225 Din, boljše vrsta 275 Din. Pošiljatve carine prosto proti povzetju, od 300 Din naprej poštnine prosto. Vzorec zastonj. Blago se tudi zmenja in neugajajoče vzame nazaj. Naročila samo na **Benedikt Sachsels, Lobež 3 pri Piznu**, Češkoslovaška. - Poštne pošiljke rabijo iz Češkoslovaške v Jugoslavijo približno 10 dni.

**Ljudska posojilnica
v Celju**

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Cankarjeva ulica št. 4
(popreje pri Belem volu)

Obrestuje hranilne vloge po najvišji možni obrestni meri in je deuar pri njej odgovarnejše naložen, ker jamčijo poleg rezerv in lastnih hiš vsi člani z vsem svojim premoženjem.

Posojila in trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji.

Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica.

Hranilne vloge nad Din 52.000.000-

Živinorejci!

Uporabljajte za razkuževanje hlevov, orodja in živine **SANEOLIN**, za desinfekcijo rok pa **SANITOL**. - Sredstva dobite v vsaki lekarni in drogeriji, odnosno pri proizvajalcu: **CHEMOTECNA**, družba z o. z., Ljubljana — Mestni trg št. 10.

**KUPON
ZA UGANKE**
V
**ILUSTRIRANEM
SLOVENCU**

SI. 43

Dr. M. Slavič:

Na Sinaj

22

Srečen sem bil, da sem našel na licu mesta takega strokovnjaka, ki mi je znal o vsem, kar me je zanimalo, dati točne, v 40. letih pridobljene informacije. Razentega mi je bilo občevanje z njim in njegovo soprogo, ki je z vdanim veseljem in zgovornim razumevanjem spremljala težnje svojega moža, kos Evrope sredi puščave. Zal mi je bilo, da mi moji načrti niso dopustili, da bi z njima delal dalje časa kake ture, in g. Kaiser še iz Švice obžaluje, da nisem mogel dalje časa ostati. Tudi za ta večer smo imeli različne načrte. Ona sta hotela gledati muslimanski praznik na Aronovem griču, jaz pa sem hotel biti na gori svete Katarine, kjer je bil g. Kaiser en mesec, soproga pa 14 dni prej. Zato so se križali naši načrti.

Tudi moj Džebeli je hotel biti pri velikem praznovanju svoje vere; zato je odšel tudi ta. Brat Mojze je vzel namesto njega beduina, svojega soseda, ki ga je klical za Atija.

10. Na najvišji gori Sinajskega polotoka.

Ob tretji uri popoldne smo odšli iz samostana. Brat Mojze je rekel ob deveti uri. Računal je torej po arabskem načinu, ki začnejo šteti ob šestih uri zjutraj, tako da ob sedmi uri mine prva ura, ob dvanajsti ura, kakor računijo ure evangelisti pri Kristusovem trpljenju, ko je bila tema od šeste do devete ure t. j. od dvanajstih do treh popoldne. Mojze ni vzel nič palice na pot. Zato pa je meni poiskal na vrtu primerno, da me je spominjala na Mojzesovo palico. Suho- in lahkonogi Atija seve tudi ni imel palice. Čemu neki? Saj je pot na džebel Katherin prav složna. Brat Mojze je bil namreč nekdanj pri vo-

jakih pri četi, ki je delala ceste in mostove. To mu je prav prišlo pri njegovem puščavniškem življenju. V njegovem varstvu sta samostan Arbain in zavetišče na gori sv. Katarine. Zato si je naredil na goro prav lepo turistovsko pot, kakršnih imamo malo po naših planinah. Celo med našo hojo je pot tuhtam popravil; vrget je s poti kak kamen, da se ne bi kdo spotaknil, ali pa je vložil kako kamenito ploščo, če je na poti bila kaka luknja v zgradbi. Ko še ni bilo te poti, je bila tura v strminah naporna, ker je moral človek vedno iskati prostor, kamor bi lahko med večjim ali manjšim kamenjem stopil. Zdaj pa ni nikakih težav. Zato se čudim, kako morejo novejši potopisi strašiti z naporom, kakor se starejši ponašajo z njim po pravi.

V eni uri smo bili pri idiličnem Jerebičjem studencu. Moje Senar ga je imenoval Mojze, v pisni arabščini pa se glasi Majun eš-Sunar. V pravem kotu smo se bili ločili od vadija Ledže ter jo mahali naravnost navkreber po ozki soteski. Pri tem studencu smo se približali južni granitni gorski steni. In v tej višini brez vse vegetacije kipi ven iz skalovja studenček, ki daje življenje in rast majhnemu grmičku, ki mu v zahvalo dela nekako krono nad njim. Kakih 7 m višje je ptičje gnezdo, ob studencu pa nad prepadom širša terasa kakih 15 m², kjer sta dve lepo narejeni klopi s primerno ograjo. Vse te klopi in ograje je napravil seve p. Mojze, ki ima, po tem soditi, tudi okus za naravno lepoto. Na teje klopi počivati, gledati v vadi el-Ledža in proti Sinajski gori na vzhodu ter na goro sv. Katarine proti zapadu, piti iz studenca izvrstno, mrzlo vodo, to je bil pravi planinski užitek. Zato se ni čuditi, da je na te bele klopi napisal Michel Polak zahvalo p. Mojseju, ki se mu imamo zahvaliti za udobnost tega kraja počitka: «Merci au père Moise a qui nous devons le confort de ce lieu de repos, 7/4 1922.» Razen tega francoskega napisa je še podpis

mojih sinajskih znancev: »A. Kaiser, 5. V. 1927, Mathilde Kaiser, 25. Mai 1927, Arbon, Schweiz.« Dozdaj sem videl le stare sinajske, nabatejske, arabske napise na trdem granitu vklesane. V evropskih jezikih s svinčnikom na mehke les pisane besede so se mi zdele kakor profanacija teh posvečenih krajev. Iz teh dvojnih napisov pa se tudi vidi, kako redki so turisti, ki se spustijo k sv. Katarini. K Sinaju je prihajalo dozdaj sploh malo ljudi, in kateri so prišli, so se zadovoljili navadno z Mojzesovo goro. Pa še take popise sem našel, da so šli njihovi avtorji samo do Ciperne planine ali Elijeve kapele in si od tam pogledali džebel Musa. Ti seveda ne gredo na džebel Katherin, ki je višji in vsled tega težje dosegljiv. Sicer pa me ni le ta napisna črkarija spominjala na naše planinske »kraje počitka«, ampak visok gorski svet in hladna voda, kakršne še nisem pil na Sinaju. Tudi solnce ni več pripekalo. Bilo je prav prijetno v tem gorskem, hladnem, od nikogar motenem, popolnoma čistem ozračju kopati svoje po prejšnjih turah razbeljene ude.

Pot k temu studencu napravi ovinek, ki se mu človek ogne, ako ne mara k studencu. Ko se združi z direktno potjo na vrh, se začne strmina, ki je vedno hujša. Zadnje pol ure pred vrhom so skoro same kamenite stopnice, ki jih je priredil dobri p. Mojsé. Dve uri in pol smo brez počitka pri Jerebičjem studencu potrebovali do vrha.

Katarinski vrh ima razen na južni strani, kjer je združen z nadaljnjim gorskim grebenom, strme prepade na vse strani. Do 50 m visoke stene ga obdajajo. Planota na vrhu je majhna. Prostora je na njej le za kapelo, gorsko kočjo in malo teraso pred njo. Kapela je 2.68 m dolga, 2.46 m široka in 1.88 m visoka. Na kraju glavnega altarja je naravna skala, na kateri mi je brat Mojsé kazal sledove nekdanjega groba, kjer je bila po legendi iz 8. stol. pokopana sv. Katarina.

LJUDSKA KNJIZNICA z založništva, Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani: 23 zvezek: A. Sheehan, Nodding, Povest trisknega dekleta, 24 Din. - 24 zvezek: A. Marby, Banka, Lufsko-španska povest, 22 Din. - 25 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 26 zvezek: 42 Din. - 27 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 28 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 29 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 30 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 31 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 32 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 33 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 34 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 35 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 36 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 37 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 38 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 39 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 40 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 41 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 42 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 43 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 44 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 45 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 46 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 47 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 48 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 49 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 50 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 51 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 52 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 53 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 54 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 55 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 56 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 57 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 58 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 59 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 60 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 61 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 62 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 63 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 64 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 65 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 66 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 67 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 68 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 69 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 70 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 71 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 72 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 73 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 74 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 75 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 76 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 77 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 78 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 79 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 80 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 81 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 82 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 83 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 84 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 85 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 86 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 87 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 88 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 89 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 90 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 91 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 92 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 93 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 94 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 95 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 96 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 97 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 98 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 99 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din. - 100 zvezek: Haggard, Tri cesarja Montezuma, 32 Din.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru

Registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Sprejema vloge | Daje posojila | Izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle

Obrestuje vloge po 6% in 7 1/2%

Lovske puške

Robert puške, brovninge, pištole za strašenje psov, samokrese, topiče, zaloga lovskih in ribiških potrebščin ter umetni ogenj.

F. K. KAISER, puškar, Ljubljana, Selenburgova 6

Popolnoma varno naložite svoj denar v Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z. o. z.

na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.

Hranilne vloge se obrestujejo

najugodnejše.

Varnost nudijo lastna palača, nadpolovica delnic hotela »Uniona«, hiše in zemljišča. Kredi ti v tekočem računu. Posojila proti poroštvu, vknjižbi na posestva itd. Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

Prodajalka ali pomočnik

za papirno, galanterijsko oziroma knjigotržsko stroko z dobrimi referencami se sprejme. Ponudbe s prepisi spričeval in sliko na upravnništvo tega lista pod št. 46. — Istim je tudi mesto za blagajničarko.

KRISTAL D. D.

tovarna ogledal in brušenega stekla

MARIBOR

Koroška cesta št. 32

Telef. interurb. 132

Izdeluje ogledala iz Ia kristalnega stekla 5 1/2—8 mm deb. v vseh velikostih, tudi v merah 300x200 cm in več, brušena prozorna stekla z okraski, uporna stekla, ledenasto steklo 5 mm, popravlja oslepela ali sploh pokvarjena stara ogledala, izvršuje zasteklenje izložb in portalov s zrcalnim steklom 6—8 mm in s specialnim steklom 6—7 mm deb., vlaganje stekla v medenino, izdelovanje pultnih plošč iz 8—10 mm deb. zrcalnega stekla ter avto-vetrobrinov. Ima v zalogi oolska in navadna ogledala (Stroffenglas) vseh vrst. Vse po jaku zmerah in znižanih cenah. Jamči za prvovrsten, trpežen obroč zrcal, kateri je v naši državi prvenec kot najboljši. **Zahtevajte ponudbe!**

Ivan Zakotnik

mesni, tesarski mojster

Ljubljana, Dunajska cesta 46.

Tel. 2379.

Vsakovrstna tesarska dela kakor moderne lesene stavbe, ostrejša hiš, vile tovarne, cerkve in zvoniki, stropi, razna tla, stopnišča, ledenice, paviljoni verande, lesene ograje itd. Gradba lesenih mostov, jerov in mlinov. **PARNA ZAGA TOVARNA FURNIRJA**

Šola jezikov metoda Berlitz

Kralja Petra trg, 8. I.

Ponovno in izrečno opozarjamo na to, da so naši profesorji za francosko rojeni Francozi, za nemško rojeni Nemci, za italijansko rojeni Švicarski Italijani, za angleščino rojeni Angleži, enako za srbohrvaščino, rusščino, . . .

Govornec sliši pri lekciji Francoza, Nemca, Italijana, Angleža in odgovarja z njegovim jezikom. Uči se strogo po načelih Berlitzove metode, t. j. brez vsakega napora, kakor se je kot otrok učil materinega jezika.

Novi tečajji v vseh jezikih se pričnejo tekom tega tedna

Kdor se zanje zanima, naj se oglasi v tekočem tednu med 10—12 predpoldne ter med 2 pop. in 8 zvečer na: Kralja Petra trgu, 8/I., Ljubljana.

Pravilnik za izvrševanje novega zakona o neposrednih davkih

izide v kratkem v nemškem jeziku v založbi »Belgrader Zeitung«, Beograd, Knez Mihajlova 35/III. Naročnina do 10. novembra za ceno 65 Din (z zakonom 85 Din), se pošlje na konto pošt. hran. v Beogradu št. 53.046.

RADIO

DETEKTOR APARATE

za sprejemanje koncertov Domžalske Radio oddaje postaje nudi najkulantnejše

IVAN BOGATAJ

trgovina z elektrotehničnimi predmeti
Kongresni trg št 19, poleg nunske cerkve

Velika izbira. Najnižje cene.

Dvokolesa nova od Din 1000.— naprej. Šivalni stroji od Din 1400.— naprej. Otroški vozički od Din 240.— naprej. Motorji po najnižji ceni. Oglejte si pred nakupom zalogo. — Prodaja na obroke. Ceniki franco.

„TRIBUNA“, F. B. L.
Ljubljana, Karlovska cesta številka 4.

Za gg. duhovnike!

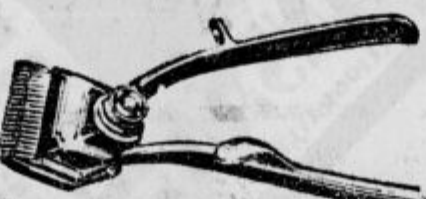
Specialen Strickkamerni za obleke, kamgarn ali Adria za talarje, Marengo ali Setland za sukno, ter vse druge potrebščine priporoča v nakup **manufaktura Franc Dobovičnik, Celje** Gg. duhovniki dobre engros cene!

Krojači pozor!

Sukno, kamgarn, koverkote, double, jedne in vse krojaške potrebščine kupite najceneje v ogromni tovarniški zalogi **Franc Dobovičnik, Celje** Zahtevajte vzorce!

Za ženske in neveste!

Poročne obleke, ter vse potrebno blago za halo, posteljino, očeje kupite v veliki izbiri najceneje pri **Franc Dobovičnik, Celje** Oglejte si veliko zalogo!

Lasostrižnik

iz najfinejšega angleškega stekla 35 Din. Brijalni aparat 17 Din. Škarje 7 Din. žepni nož 250 Din. kavni mlin 42 Din. bladivo 12 Din. klešče 7 Din. žepna svetilka 5 Din. harmonika 350 Din. gramofon 355 Din. mandolina 160 Din. kitara 70 Din. gosli 315 Din. tambura 182 Din. okvirna 12 Din. fotoaparati 45 Din. krasne otroške igračke kakor: lutke, medvede, konje, zalec, mačke, auto, ladje itd., razpošilja samo v dobri in najboljši kvaliteti veletrgovina **W. STEINMECKI, Celje št. 15, 2. ov.** Vse kar ne ugađa se zamenja ali vrne denar. Naročila čez 300 Din postajajo prosta. Zahtevajte takoj in zastonj veliki ilustrovani cenik z več tisoč slikami.

Cenejšo kot pri

RAZPRODAJAH

se dob. vsakovrstno-manufakturno blago samo pri **TRPIN, MARIBOR, Glavni trg št. 17.**

Baržun svetovne znamke „LINDEN“.

Prvovrstna kakovost, z jamčeno barvo!

V zalogi trvdke

A. & E. SKABERNE, LJUBLJANA.

AGILEN POTNIK

25 do 30 let star neozhen, če mogoče iz stroke kolonalnega blaga, z dobro trgovsko odgojo in dovolj im znanjem slovenskega in nemškega jezika, more z dovršenim in zanesljivim delom dobiti stalno nameščenje v večjem podjetju. — Rokopisne ponudbe s prepisi spričeval se prosi poslati pod Marljivost 105*

NA INTERREKLAM D. D. ZAGREB, MAROVSKA BROJ 24

Zastopniki

kateri so že z uspehom potovali, se iščejo za prodajo poljedelskih strojev, motorjev, šivalnih strojev in koles ter sorodnih predmetov. Reflektira se na prvovrstne, zanesljive moči proti proviziji in eventualno posebni bonifikaciji. Zastopniki se iščejo za celo Slovenijo, posebno za okraj Ljutomer, Prekmurje, Celje, Savinjsko dolino, Vrsko, Vojnik, Sevnico, Brežice, del Hrvatske ter Kranjske, Dravsko dolino in Korosko. Agilni gospodje naj pošljejo ponudbe z navedbo doseganega delovanja na upravo lista Ljubljana pod šifro »Potnik 132 — 10.216«.

Veliki CENIK

ilustrovani ceniki. Zahtevajte ga od skladišča **MEINEL IN HEROLD** TOVARNA GLASBIL, GRAMOFONOV IN HARMONIK R. LORGER MARIBOR ŠTEV. 182
Violine od Din 55.—. Ročne harmonike od Din 85.—. Tamburice od Din 95.—. Gramofoni od Din 345.— dalje

GRAMOFON

Pridite in oglejte si mojo, novo urejeno specialno trgovino z najnovejšimi aparati in veličansko zalogo prvovrstnih

gramofonskih plošč

Od najboljšega najboljše

Nadomestne dele. — Najfinejše igle. — Delavnica za popravila.

A. RASBERGER, LJUBLJANA

Trgovina se nahaja na najlepši točki mesta, v neposredni bližini glavnega kolodvora.

Miklošičeva cesta št. 32
v palači Pokojniškega zavoda

O ozorilo. Vse plošče, katere reproducira ljubljanska radiopostaja, dobite v moji trgovini popolnoma nove, še ne igrane.

Prva slovenska parna vulkanizacija v Ljubljani PETER ŠKAFAR, RIMSKA CESTA ŠT. 11

je edina trvdka v Ljubljani, ki ima oblastveno dovoljenje za popravila galoš in snežnih čevljev, kakor tudi vseh drugih gumastih predmetov. Zatorej dajte svoje galoše in snežne čevlje v popravilo samo tej trvdki, ki ima za popravila gumastih predmetov zaposlene samo strokovnjake, ki na specialnih strojih strokovnjaško izvrše popravila.

LETOS ZNIŽANE CENE

POSTREŽBA SOLIDNA

Zahvala

Za izraženo sožalje povodom prerane smrti našega naj vse ljubljenega

dr. Edo Fajdige

za poklonjeno prekrasno cvetje, kakor za nadvse čaščetno gostinstvo na njegovi poslednji poti, izrekamo tem potom vsem našo najtoplejšo zahvalo

V Ljubljani, dne 21. oktobra 1928.

Zalujoči ostali.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Brzoiav. naslov: Gospobanka

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 2057, 2470 n 2979

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000.—, vloge nad Din 300.000.000.—

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji. Prodaja obveznic 7% drž. invest. posojila ter 2 1/2% vojne odškodnine in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.

Glavno in največje zastopstvo v Sloveniji za prodajo srečk Državne razredne loterije.